ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
БРОЈ 1479
10 динара
2.5.1980. ГОДИНА XLI

Ripley Веровали или не!

ПРИПАДНИЦИ ПЛЕМЕНА БАКУБА

НИСУ СМЕЛИ ЗАПОЧЕТИ НИЈЕДАН РАТНИ СУКОБ СВЕ ДОК ЈЕ ВРАТ ЊИХОВЕ ВЛАДАРКЕ КАТЕНГЕ КРАСИЛА БИСЕРНА ОГРЛИЦА.

BASSOGIGAS

ЈЕ РИБА ИЗ ПОРОДИЦЕ БРОТУЛИДА КОЈА МОЖЕ ДА СЕ СПУСТИ НА ДУБИНУ ОД 6500 МЕТАРА. МОДЕРНА ПОДМОРНИЦА, НА ПРИМЕР, НЕ МОЖЕ ДА ИЗДРЖИ ПРИТИСАК ВОДЕ НА ДУБИНИ ВЕЋОЈ ОД 250 МЕТАРА.

МАРВИН ХАРДИСОН

ИЗ КАНАДЕ, ИМА КОЛЕКЦИЈУ ОД ПРЕКО 12000 ХЕМИЈСКИХ ОЛОВАКА И НАЛИВ-ПЕРА

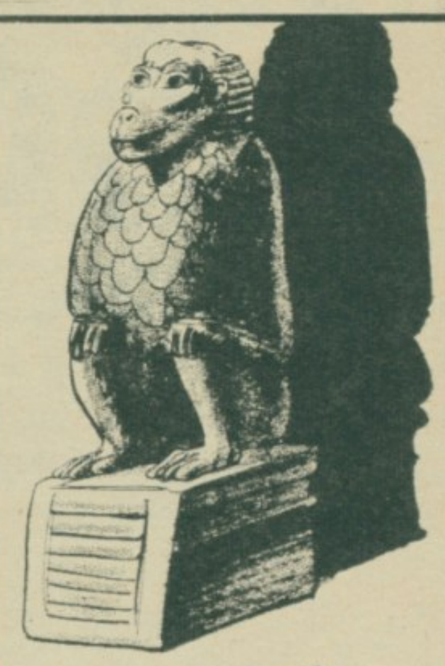

ТОТ,

ЕГИПАТСКИ БОГ МЕСЕЦА, СМАТРАН ЗАЧЕТНИКОМ ГОВОРА, ПИСМА И МЕРЕЊА ВРЕМЕНА, ЧЕСТО ЈЕ ПРЕДСТАВЉАН КАО БАБУН.

ЦВЕТОВИ УРМЕ

НЕМАЈУ МИРИС И НЕ ПРИВЛАЧЕ ПЧЕЛЕ, ТЕ ЉУДИ МОРАЈУ ДА ИХ ОПРАШУЈУ РУКОМ.

PIZZA

ПОЗНАТИ ИТАЛИЈАНСКИ СПЕЦИЈАЛИТЕТ, НАСТАЛА ЈЕ ЈОШ ЈОШ ПРЕ 2000 ГОДИНА КАДА СУ РИМСКИ ВОЈНИЦИ ДОДАЛИ СИР И МАСЛИНОВО УЉЕ НА МАЦЕС -ВРСТУ ПЕЦИВА СТАРИХ ЈЕВРЕЈА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● прошле године принос пиринча у Јапану премашио је потребе земље за шест и по милиона тона. Зато је влада наложила министарствима да у свечаним приликама уместо шампањца служи саки, пиће које се добија дестилацијом пиринча.

● грађани Милана свакодневно бацају око 1800 тона разних предмета. Недавно су претпржена та огромна брда отпадака и откривен је прави рудник: 620 тона хартије, дрвета и тканина, 80 тона метала (чак и скупоценог као што су злато и сребро), 170 тона стакла и 200 тона пластике. Тренутно се припрема пројекат за индустријску прераду ових отпадака.

● у Сједињеним Америчким Државама пронађена је нова врста летелице названа Pterodaktilus или „небески трицикл". Са једним литром бензина ова направа може да пређе 14, а да развије брзину од 80 километара на час.

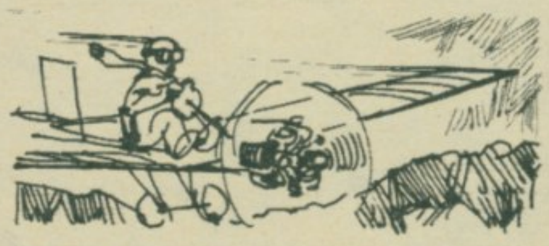

● инструменти којима се изводи симфонијска поема савременог композитора Ђерђа Лигетија су метрономи. Вештина се састоји у подешавању откуцаја ових справа које иначе служе за мерење такта у музици.

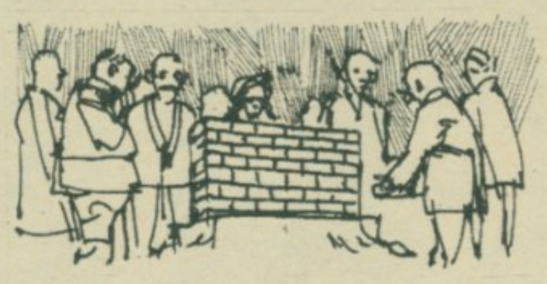

● на запрепашћење многих поклоника уметности понзата Тејт галерија у Лондону, откупила је једну модерну скулптуру коју је израдио Карл Андре, а састоји се од 120 обичних цигли поређаних у облику правоугаоника.

● истраживања су показала да први парни брод који је прешао Атлантик није амерички пароброд „Савана" јер се помагао и

једрима. Стручњаци тврде да је први био холандски пароброд „Курасао" који је 26. априла испловио из једне холадске луке и 23. маја пристао у луку Парамамарибо, касније главни град Суринама.

● Мексико спада у земље са највећим прираштајем становника. На почетку овога века имао је око 13 и по милиона становника, а прошле године тај број попео се на 68 милиона. Стручњаци рачунају да ће 2000. године ова земља имати сто милиона становника.

● Лопе де Вега (1562—1635), после Сервантеса највећи књижевник „златног" доба шпанске литературе, огледао се у свим књижевним врстама. Према тврђењу његовог пријатеља и биографа Переса де Монталбана написао је 2200 драмских дела, од којих је данас сачувано свега 470.

КАКО СЕ НЕКАД СЛАВИО 1. МАЈ

СВИ НА УЛИЦЕ!

ДОК СУ ПОЛИЦАЈЦИ И АГЕНТИ ЗАГРЕБАЧКЕ ПОЛИЦИЈЕ ПОКУШАВАЛИ ДА НА РУКЕ БЕСПОМОЋНОГ ПЕКАРА СТАВЕ ЛИСИЦЕ, НА ЊИХ ЈЕ СКОЧИО МЕТАЛСКИ РАДНИК ЈОСИП БРОЗ.

Крајем фебруара 1928, иако је КПЈ због злогласне Обзнане већ осам година радила у дубокој илегалности, осетило се да загребачка Мјесна партијска организација има на челу снажну и одлучну личност која је умела да уједини комунисте и покрене их у нову борбу. Наиме, на Осмој конференији загребачких комуниста, одржаној 25. и 26. фебруара 1928. године на Пантовчаку, у присуству 29 делегата и два члана ЦК КПЈ, за новог секретара изабран је металски радник Јосип Броз.

Већ првомајски догађаји те године показали су какав је нови секретар загребачких комуниста.

ШТИТИМО ЈЕДАН ДРУГОГА!

„Новости" од 7. новембра 1928. године, када је суђено Јосипу Брозу, пишу:

„Његово лице има нешто од оних физиономија које подсјећају на челик. Свијетлим очима гледа преко цвикера хладно, али енергично и мирно. Код њега можда и неће бити његово држање поза, јер је заиста био већ због свог увјерења доста прогањан и осуђен на тамницу. Бројни слушатељи су, очито, познавали ову непопустљивост Брозова увјерења, јер је код његова испитивања владала у судници велика шутња и пажња".

Такав Броз, непоколебљив и сигуран у себе, позвао је загребачке раднике да 1. маја сви изиђу на улице. Тражио је да се рад обустави у свим фабрикама и радионицама, да се заустави градски саобраћај. Али, за Међународни празник рада нису се припремали само радници. И загребачка полиција била је у приправности.

Док су се приликом ранијих прослава 1. маја радници сакупљали само на једном месту, сада су демонстрације почеле код Казалишта, на Зрињевцу, на Јелачићевом тргу, на Савској цести, код Загребачког збора (у Мартићевој улици). Тако је полиција онемогућена да једним ударом растера демонстранте.

Врхунац радничке прославе требало је да буде скупштина Независних синдиката, у биоскопу „Олимп". Међутим, полиција је овај скуп забранила.

„Размишљао сам шта да радим, јер се пред зградом окупила огромна маса људи који су хтјели да присуствују скупштини. И ријешио сам: дао сам омладини која је ту била директиву да припреми тих неколико хиљада људи да одемо сви заједно у друго кино, „Аполо" (данашњи „Јазавац"), у коме су социјалдемократи имали скупштину, да бисмо тамо преузели иницијативу...", сећао се доцније ових догађаја друг Тито.

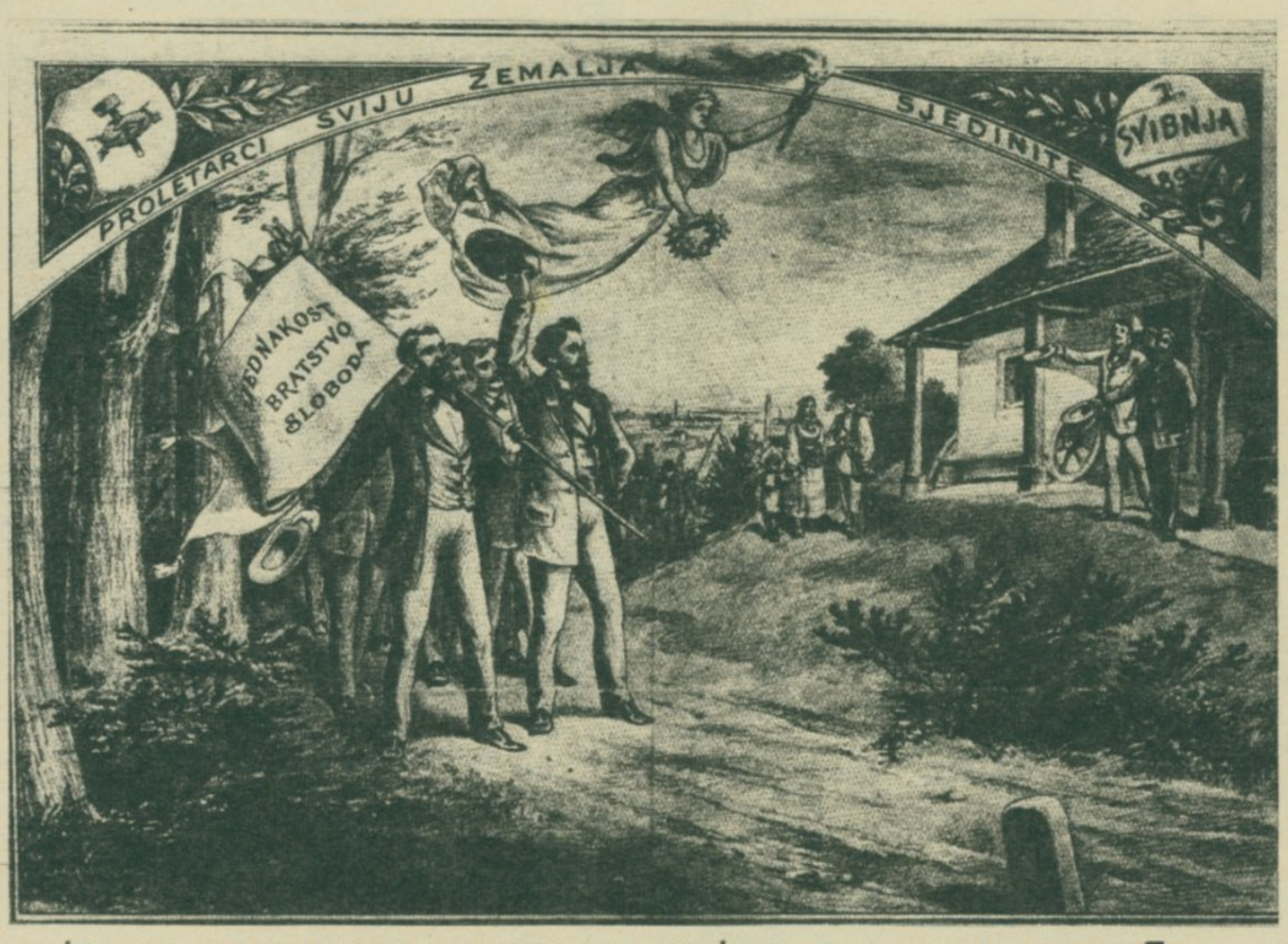

Још у прошлом веку пролетери у нашој земљи прослављали су Први мај. Ово је планат из 1895. године

Радници су га послушали и масовно отишли у „Аполо", али је у дворану за њима провалила и полиција, што је Јосипа Броза спречило да одржи очекивани говор.

Полицијски упад био је жесток и немилосрдан. Међутим, у гужви и тучи која је настала све је надјачао узвик Јосипа Броза:

— Нитко не смије бити ухапшен! Штитимо један другога!

У том тренутку два полицајца и један агент насрнули су на једног мршавог пекара. Док су су покушавали да нејаком човеку ставе лисице на руке, на полицајце је скочио Броз, уз помоћ неколицине другова. Пекар је ослобођен, такође и неколико других радника, али је полицији пао у очи Јосип Броз. Уочивши да је он најутацајнији на раднике, предводник и коловођа, сачекали су тренутак да накратко остане сам. Неколико полицајаца и агената скочило је на њега, везали га и брзо отерали у затвор. Кажњен је на двонедељну утакмицу „због стварања јавних изгреда".

Међутим, изишавши из заточења, Броз је још одлучније кренуо у нове акције. А Титов загребачки Први мај био је путоказ комунистима овог града како треба радити и деловати, нарочито за Међународни празник радних људи.

Први мај није пре другог светског рата слављен само у фабрикама и радионицама, у градовима и селима. Забележено је да је овај празник године 1940. свечано обележен и у Билећи где се тада налазио злогласни логор за политичке затворенике.

У Билећи су на издржавање казне упућивани само најистакнутији комунисти. Кроз овај логор прошао је 81 члан Партије, међу њима и четворица чланова ЦК КПЈ: Моша Пијаде, Иво Лола Рибар, Иван Милутиновић и Коста Стаменковић. Заједно с њима тамновали су и Пепца Кардељ, Тодор Вујасиновић, браћа Барух, Рудолф Чачиновић, Ђорђе Андрејевић Кун и многи други револуционари из свих крајева наше земље.

КАРАНФИЛИ КАО ЧЕСТИТКЕ

Уочи 1. маја 1940. године омладине Билеће доставила је логорашима цвеће и каранфиле као честитку, и мали, неисписани споменар од четрдесетак листова. Интернирци су тада дошли на идеју да на неколико првих листова споменара испишу стихове и ноте доцније чувене песме „Билећанка".

Иако су живели у неподношљивим условима, заточени комунисти су одлучили да што достојније прославе Први мај. Програм за тај дан почели су да припремају већ половином априла. Знали су, поред Интернационале, и много совјетских, немачких и шпанских револуционарних песама, али је неко предложио да се покуша саставити нова, која би говорила само о логорашима и билећком логору и која би се први пут запевала за дан међународног празника рада.

После извесног времена познати словеначки комуниста Милан Апих, учитељ из Цеља, написао је песму која се, чим је прочитана, допала свима и одмах добила име „Билећанка". Тада је Моша Пијаде рекао: „Ова ће песма одјекнути!", задуживши Тодора Вујасиновића да је у току исте ноћи преведе на српскохрватски језик.

Логораши су кришом увежбавали нову песму. У зору Првог маја сви су били на ногама, окупљени у једној малој соби која је у току ноћи била украшена. Свако је настојао да бар на неки начин изгледа што свечаније. Запевана је Интернационала, а затим, све јаче и јаче, „Билећанка".

Када су ујутро изишли у шетњу градским улицама, праћени наоружаним жандармима, чекало их је велико изненађење: улица пред њима и пут којим су пролазили били су посути цвећем! На извору Требишњице смело су одјекнули гласови заточених комуниста: „Сред пушака, бајонета..."

И. Лончар

СПОМЕН НА ЧИКАШКО КРВОПРОЛИЋЕ

Осамдесетих година прошлог века у САД избио је велики штрајк који је највећи размах достигао 1. маја 1886. године у Чикагу, када је чак 40 хиљада радника напустило посао и изишло на улице. На великом митингу, где су радничке вође истакле захтеве симболизоване у три осмице — осам часова рада, осам одмора и осам културног уздизања — дошло је до оружаног напада на штрајкаче и полиција је убила шест а ранила око педесет радника. Много демонстраната је ухапшено, а руководиоци штрајка изведени су пред суд. Почела је „најмонструознија карикатура правде која је икада могла да се види пред једним америчким судом" како је у књизи „Историја социјализма у Сједињеним Државама" написао Морис Хилкит.

На Првом конгресу Друге интернационале 1889. одлучено је да се сваке године, у спомен на чикашко крвопролиће, одрже 1. маја масовне радничке демонстрације.

У нашој земљи Први мај прослављен је већ 1890. године, непосредно после конгреса Друге интернационале.

СЛИКЕ СТАРОГ ВАЉЕВА

ВАЉАРИ ИЗВА

Београд дугује своје име већ давно несталим зидинама које су опасивале римски град, Ниш реци Ниси на којој је подигнут, Пожаревац запаљеном риту на обали Мораве, Чачак блату, а Ваљево? Оно своје име дугује ваљарицама некад густо посејаним уз бистру Колубару. И не само име већ и постанак. Да не би много дангубили долазећи и одлазећи из ваљарица њихови власници почели су да подижу куће у непосредној близини радионица у којима су повазdан ваљали сукно. Тако се временом из мале насеобине ваљара развио прави град.

Први пут име Ваљева помиње се октобра 1398. године у писму које су дубровачка општина и кнез упутили кнегињи Милици. У њему су молили кнегињу да посредује код зета Бајазита, и понуша да избави дубровачке трговце које су Турци ухватили и одвели у Ваљево. Од тога доба па до 1521. године Ваљево је наизменично било у српским, мађарским и турским рукама да би га коначно освојио султан Сулејман Величанствени. Тек у 19. веку некада надалеко познати трговачки центар ослободио се османлијске власти, запамтивши у међувремену и онупацију Аустрије.

Снимци: **М. Вујовић**

РЕЗИДЕНЦИЈА НА ДОБОШ — Једина зграда у Ваљеву за коју се поуздано зна да је настала у турско доба је муселимова резиденција, односно конак, како се ово здање још називало. По прописима који су били на снази пре два века, резиденцију је био дужан да озида народ уколико у нахији већ није постојала одговарајућа зграда. Сем тога, народ је био обавезан и да муселимов стан редовно одржава и да га комплетно намести за потребе тако високог функционера. А те потребе су се мењале од муселима до муселима. Постоји податак да је у Ваљеву кнез Алекса Ненадовић за 12 година сменио 18, што муселима, што кадија. По ослобођењу од Турака 1830. године ваљевски конак припао је ондашњем Правитељству које никако није знало шта ће с њим па је на крају одлучено да се прода на лицитацији.

У ИМЕ НАРОДНОГ ПРИЗНАЊА — Популарни песник и књижевник Љубомир Ненадовић, син ништа мање популарног оца проте Матије Ненадовића, започео је и завршио свој животни пут у Ваљеву (на слици је његов вајат). Ту је прве школе учио и ту се вратио да би свој наук искористио за културно унапређење вољеног града. Захваљујући њему Ваљево је добило малу штампарију и лист. Љуба се није бавио само уредничким већ и штампарским пословима: кад год је штампар био спречен, писац је ускакао у посао. Љубомир Ненадовић био је један од ретких писаца који је подједнаку популарност уживао и код народа и код владе. То потврђује и податак да му је 1892. године Народна скупштина, у име народног признања, поред пензије доделила и посебан додатак од 4000 динара годишње.

КАКО СПРЕЧИТИ ЛОПОВА? — Ваљево је још од средњег века било познат трговачки центар. У њега су се стицали трговци из Србије, Босне, Херцеговине, Дубровника а било је и оних који су долазили из „белог света“: Аустрије, Мађарске, Румуније, Турске, Бугарске. Сав тај свет требало је негде сместити на конак и храну па зато и није чудо што је у Ваљеву био приличан број ханова и караван-сараја (на слици је такозвани Ковачев хан). Гости у њима били су доста сигурни, бар што се лоповлука тиче. Наиме, у караван-сарајима владао је обичај да сваког јутра каравансарајција пре него што отвори врата обиђе госте и запита их нису ли шта изгубили.

ЉАЛИ - ГРАД

ЗА ЉУБАВ ЕМЕ — Идеја о оснивању ваљевске гимназије, кажу, родила се за „Столом дванаесторице“, друштва које се залагало за унапређење града. Међутим, ко зна кад би се њихова идеја остварила да се случајно није подударила са доласком у Ваљево католичког жупника и професора теологије из Славонске Пожеге Ђуре Козарца. Све је почело тиме што је Ђура заволео Ему, кћерку пожешког апотекара који изгледа није био рад да професора има за зета. Заљубљени пар је утекао из Пожеге и нашао уточиште у Ваљеву где је Ђура отворио приватну гимназију. Не зна се колику је плату Козарац примао, али се зна да су га плаћали родитељи ученика, као и то да је школовање за сиромашне било бесплатно.

КНЕЗ ШИРОКОГ СРЦА — Председника и чланове нахијског суда у Ваљеву постављао је кнез Милош. Тако је 30. новембра 1831. године (по старом календару) послао писмо Јеврему Ненадовићу у којем га обавештава да га поставља за члана Суда. Два дана касније кнез је послао још два писма у Ваљево: једно Матеји Ненадовићу а друго Јовици Милутиновићу. У њима Милош љубазно саопштава да је услишио њихову молбу да их разреши дужности јер су слабог здравља и, у знак посебне захвалности, ослобађа их давања пореза и кулука. На слици је зграда Суда.

ИЗ СЛАВНИХ ДАНА

НАШЕ БОРБЕ

ЗАСЕДА

Неколико бораца такмичило се ко ће дуже да хода железничким трачницама. Као да су на тренутак заборавили на рат. А онда је запрашталo.

Највећи непријатељ у пролеће 1944. године као да беше глад. Поред непрекидних напада на непријатељске комуникације, јединице су морале и да помажу интендантури у набављању хране.

Дуге колоне босанских коњића с економима и у пратњи бораца ишле су сатима и сатима како би стигле до крајева који нису превише исцрпљени ратом, па се поново враћале на планинску висораван Петрово поље где се налазила дивизијска болница.

Народ као народ, делио је с нама и оно мало оваца што му је преостало, као и последњу прегршт зоби. А зоб је у том крају, ако се не варам, била једина житарица. Зобена каша, сваки дан зобена каша! У устима сам стално осећао укус зобене каше. Од зобеног брашна пекли смо нешто налик на хлеб. И тај назови хлеб имао је горак окус зоби који ме стално подсећао на смрад стеница. Зато сам јео само његову препечену тврду кору.

Док су наше јединице продирале према Теслићу, пред њима су бежале неке бедно наоружане групице. Називали су их „милицијом". Поред муслиманске и католичке „милиције", било је ту наших старих познаника усташа и четника. Све те трупе и групице Немци су веома вешто искоришћавали за распиривање националне мржње и покретали их у борбу против партизана.

Иако — националистички крајње надрта, њихови шефови седели су у Теслићу заједно а с њима, наравно, и Немци.

ЕВО МЕ, ДОКТОРЕ!

Окружен бодљикавом жицом, Теслић се практично налазио у нашој блокади. Окупатору и његовим слугама пресекли смо допремање хране и огрева. Ако су желели да организују снабдевање, Немци су то могли једино насилним путем.

Ми нисмо жалили труда и објашњавали смо народу зашто се обримо, како је само Немцима у интересу да се Срби, Хрвати и Муслимани међусобно туку. Говорили смо им о потреби да се заједно боримо против онога који је упао у наше домове, у нашу земљу. И људи су почели да схватају, и прихватају идеју братства и јединства.

Ствари су још боље кренуле кад смо почели да разоружавамо милицију, четнике, усташе, и кроз њихова села водити заробљене Немце. Једноставно смо осетили да мештани слободније дишу. На њихове речи почели смо пуштати кућама оне заробљене припаднике оружаних групица за које су тврдили да нису починили никаква зла.

А онда се догодило нешто што је у све поново унело немир. Био је то злочин који су четници починили над нашим рањеницима.

Догодило се то близу села [illegible]. Дванаестори[illegible] рањених [illegible] заједно с лекаром [illegible] и младим [illegible]

Стрижићем, враћала су се у штаб бригаде. Спустивши се из Горњег Бјелобучја, кренули су долином Усоре и даље другом [illegible]

[illegible] сунцем као да је поздрављала њихов повратак у живот.

Неколико бораца такмичило се са Стрижићем ко ће дуже да хода железничким трачницама. Као да су на тренутак заборавили на рат. Без своје јединице и старешина престали су да се понашају војнички. И догодило се оно најгоре. Несрећни људи нису запазили како све дубље улазе у четничку заседу. Нису осетили да их с косе изнад саме пруге смрт већ држи на нишану. Онда је запрашталo.

Изненађени и немоћни, већином без оружја — тада се рањеницима у болници одузимало оружје — почели су да беже ни сами не знајући куда. Само се оних неколико с пушкама бацило у снег одговарајући на пуцњаву.

Иза једног великог ка[illegible] који је штрчао попут [illegible] је Краљић са [illegible] у руци [illegible] — викнуо је [illegible] којима су [illegible] у бег.

[illegible] осетили и [illegible] неко [illegible]

њему. И наш лекар, који никада није био војни руководилац, понео се у тим драматичним тренуцима храбро, као прави војник. Његово шмајсер није дозвољавао четницима да се приближе.

— **Стрижићу!** — поново се зачуо његов глас. — **Пребаци се улево!**

Погнут, с италијанском пушком, Стрижић се убрзо пребацио у сигурнији заклон, ближе Краљићу.

— **Ево ме, докторе! Јеси ли видео: једнога сам скинуо** — радовао се Стрижић као да није ,заједно с осталима, у безнадежној ситуацији.

Краљић није доспео било шта да одговори.

ДОБРОВОЉНА МОБИЛИЗАЦИЈА

Отприлике тридесет метара далеко од њих појавише се четници испуштајући неке неартикулисане покличе. Неколико метака, један за другим, погодише Краљића. Вероватно није стигао ни да помисли на своје најмилије. Погођен у главу и прса, остао је на месту мртав.

Четници протрчаше не заустављајући се. Пуцали су по осталима. Нико није видео како је и Стржић неколико тренутака касније остао да лежи смртно погођен.

Тако се завршио подмукли напад четника на готово голоруке борце, до јуче рањенике. Чудо се није догодило — помоћ није стигла у последњи час.

Кад сам се неколико сати касније нашао на попришту драме, трагови злочина били су још сасвим свежи. Иза каменог заклона поред мртвог Краљића нашли смо највише празних чаура. Тај пожртвовани и вредни лекар пао је у неравноправној борби, у тренутку када нам је био толико потребан.

Мало даље лежао је мртав плавокоси младић кога су другови звали песником. Својом храброшћу у одсудном тренутку Стрижић је написао своје последње бесмртно дело.

Тог тужног дана, који је остао у најтежој успомени бораца Тринаесте, пала су петорица храбрих пролетера, а друга петорица без оружја доспели су у руке четника. Само су се четворица некако спасла.

Још истог дана сазнали смо од људи из села Блатнице да је недело извршио четнички злочинац Мирко Делић.

Сазвали смо село, обавестили људе о злочину и позвали их у борбу. За само два дана позиву су се одазвала педесет тројица омладинаца из Блатнице и околних села. Била је то својеврсна добровољна мобилизација.

НА ТРАГУ

Истога дана кад се злочин догодио, ти престрашени људи из Блатнице упутили су нас на трагове Делићеве групе. Обавестили су нас куда су кренули и дали нам важан податак да заробљене партизане воде босе, али живе.

— **Управо су** — рекоше нам — **прешли реку Усору и крећу према Младиковинама.**

Захваљујући том податку одмах је организована потера. Никада нећу заборавити с колико су пожртвованости наши борци кренули у неизвесност. Нису марили ни за глад ни за умор. Пред њиховим очима била је само слика заробљених другова који сада некуд иду боси по снегу, док по њима пљуште ударци челичних кундака.

Две чете стигле су у Младиковине и натрапале на Делићеву четничку групу која је била на спавању. Њихов стражар је, додуше, у последњем тренутку опазио наше, али је већ било касно. Бежећи кроз врата и прозоре, полуголи четници су као муве без главе налетали право на ватру нашег митраљеза.

Пуцајући из шмајсера Милан Жежељ је с неколико бораца први ушао у кућу. Поред двојице тек погинулих стајао је један наказни четник, грбав и ружан попут чувеног звонара Богородичне цркве у Паризу, с пушком у рукама. Пре него је могао било шта да учини, дограбише га руке наших.

Подигавши га у ваздух, као да је неко дете, неки снажан борац викну:

— **Говори, свињо, где су заробљени партизани! Говори, грбаву ти душу четничку! Говори, ако ти је мила глава на рамену!**

На лицу му се видело да је доиста спреман да све учини за спас заробљених другова. Четник је и даље ћутао као заливен.

Изван себе од беса због свега што су четници починили, борац још више подиже наказу и тресну је о зид. Тело грбавца се скљока и остаде да непомично лежи под зидом. И док је неко објашњавао да је наказни четник глувонем и по наређењима Делића обавља најгусније кољачке послове, други викну:

— **Нашли смо их! Сва су петорица живи! Живи су!**

И срећа и правда бејаху овога пута на нашој страни. У једној од кућа у селу наши су пронашли заробљене борце — свезане, измучене, босе, али живе. Четници су их поштедели јер су намеравали да их предају Немцима у Теслићу.

Завладала је неописива радост. У очима спасених и спасилаца заискрише сузе.

— Као да сам се други пут родио — шапутао је један од тек ослобођених.

(Из књиге Мате Хорватића „По други пут рођени")

НА ПРВИ ПОГЛЕД

Група од 55 студената Технолошког института у Масачусетсу чекала је да почне час економије. Уместо очекиваног предавача појавио се професор Кели и кратко саопштио:

— **Ваш редовни предавач морао је изненада да отпутује, а пошто нас на Катедри за економију интересује како студенти примају различите предаваче, данас ћете слушати наставника који с вама до сада није радио. ... А онда, после часа, молио бих вас да попуните извесне упитнике о њему. Да бисте имали неку представу о томе какав је, замолили смо једну особу која га познаје да укратко напише његове основне биографске податке.**

Тек пошто су студенти прочитали умножене текстове са подацима о новом предавачу, гост је ушао у учионицу и наредних двадесет минута водио уобичајена семинарска вежбања. Кад је гостујући предавач изишао, студенти су написали шта мисле о њему.

Одређена група студената углавном је оценила непознатог предавача као „човека заинтересованог за друге", „лежерног", „друштвеног", „омиљеног" и „духовитог", док га је друга група сматрала — „човеком заокупљеним самим собом", „крутим", „недруштвеним", „неомиљеним", „недуховитим"!

Професор Кели могао је да буде задовољан — он је и предвидео овакво реаговање студената!

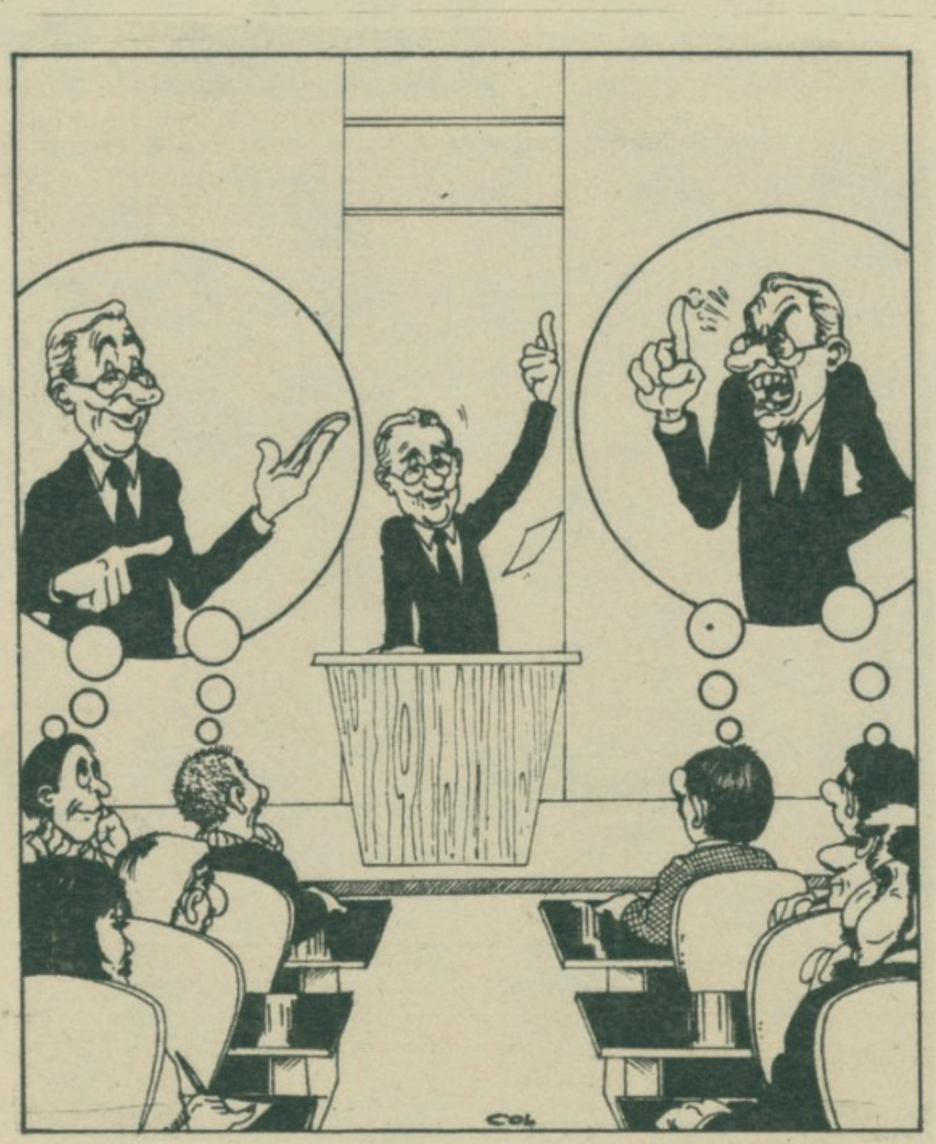

Да бисте схватили цео догађај, морамо да додамо две „ситнице". Прво: Кели није био макар какав професор већ психолог који је „исконструисао" читав овај догађај да би експериментом потврдио дејство које прва обавештења о некој особи имају на развој каснијих утисака о њој. И друго: подаци о непознатом предавачу који су подељени студентима разликовали су се у једном „детаљчићу". Половина студената добила је опис предавача у којем је, између осталог, писало: „Људи који га познају сматрају га прилично хладном особом, марљивим, критичним, практичним и одлучним". У тексту који је прочитала друга половина студената уместо те реченице стајало је: „Људи који га познају сматрају га прилично топлом особом, марљивим, критичним, практичним и одлучним".

Студенти који су добили „топао" опис — били су припремљени да топло дочекају „госта", па су касније готово сви тврдили да је нови предавач „лежеран" и „духовит" човек. Они који су прочитали „хладан" опис — сматрали су, у већини случајева, да је предавач „крут" и „недуховит". А сви су имали пред собом истог човека који се према свима понашао на исти начин!

Примећено је чак да је 56 одсто студената који су прочитали „топао" опис активно учествовало у семинарској дискусији — док је међу „хладнима" таквих било свега 32 процента.

Очигледно је колико су почетна обавештења која добијемо о некој особи још пре но што смо је и видели важна за формирање нашег каснијег утиска о њој.

Додуше, није баш свако прво обавештење у стању да битно усмерава формирање утиска. Психолог Ашер је, на пример, показао да атрибути као „углађен" и „неотесан" производе много мање разлике у коначном утиску него атрибути „топао" и „хладан" човек. Ово је ваљда зато, сматрају психолози, што су углађеност и неотесаност мање важне особине личности.

Љ. Ј.

ЗАКОН ЗА ЗАМОРЧИЋЕ

Пошто су успели да издејствују забрану лова на фоке са Аљаске француски љубитељи животиња окренули су се сопственој земљи. Победили су и на родном тлу. Њиховом заслугом стотине мајмуна и свиња, донедавно коришћених као заморчићи у експериментима једне владине лабораторије за испитивање саобраћаја, стављени су под заштиту закона. Успеху акције вероватно је допринело и то што је њом руководила глумица Брижит Бардо.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЈЕСИ Л' ПРИМЕТИО ДА ЈЕ НАЈНОВИЈА МОДА ПРАВЉЕЊА САМО ЗА МРШАВЕ!

ИМАТИ ЛИНИЈУ, ЗНАЧИ БИТИ ЗДРАВ!

ДРЖИШ ЛИ ЈОШ ДИЈЕТУ?

ДА! АЛИ, НИСАМ СИГУРНА ДА ЋУ МОЋИ ЈОШ ДУГО ДА СЕ ЛИШАВАМ ОМИЉЕНЕ ХРАНЕ!

Copyright © 1974 Walt Disney Productions World Rights Reserved

МОРАШ БИТИ ОДЛУЧНА!

Сладолед

ПАЈО, ДА ОДМОРИМО МАЛО НОГЕ! ЈА ЧАСТИМ!

ШТА ЈЕ БИЛО С ТВОЈОМ ОДЛУЧНОШЋУ?

Сладолед

ПА, ОДЛУЧИЛА САМ СЕ ЗА ОВО!

5-13

ПАТКЕ за ОЖЕЉЕНЕ

НЕКА ПЛЕМЕНА ДАЈУ СВОЈИМ ИЗАСЛАНИЦИМА ШТАПОВЕ УКРАШЕНЕ ШАРАМА И РЕЦКАМА. ЗА ЊИХ СУ ТИ ЦРТЕЖИ ОНО ШТО СУ АКРЕДИТИВНА ПИСМА ЗА ДИПЛОМАТЕ.

Аок је цртао карту света, **Птоломеј** из Александрије, који је живео у другом веку пре наше ере, служио се и знањем и маштом: када нешто није тачно знао, једноставно је замишљао како би то могло да изгледа. Када о Азији није више ништа знао — продужио је њено копно у бескрај на исток и на југ. Африку је, када је стигао до крајњих граница свога знања, продужио на југ. А на крајњем југу света обележио је „непознату земљу“ — некакво велико острво у Индијском океану које додирује Азију и Африку.

Вековима су Европљани само претпостављали да се негде у јужним морима налази некаква Terra Australis Incognita — Непозната Јужна Земља. Први који су видели велики загонетни „Јужни континент“ били су вероватно Португалци. Али, како је пред крај 15. века папа Александар VI поделио свет између Шпаније и Португалије ради колонијалне експлоатације, и како је нови континент био у „шпанској половини света“ — Португалци нису забележили своје откриће.

Званично, први Европљани који су открили нови континент и унели га у географске карте били су Холанђани. Континент, откривен почетком 17. века, назвали су **Нова Холандија** а на картама су цртали и крда слонова која лутају по његовој унутрашњости.

БЕДНИЈИ ОД ХОТЕНТОТА

Много пре но што су Европљани открили Аустралију, аустралијски домороци били су се већ потпуно навикли на живот на јужном континенту: снашли су се како су знали и умели на земљи често неплодној и суровој. Раним посетиоцима из цивилизоване Европе није било лако да разумеју њихов начин живота.

Вилијем Дампјер, први Енглез који их је упознао, презирао их је из дна душе. **„Становници ове земље су најбеднији народ на свету“, писао је. „Ходмадоди из Мономатапе** (по свој прилици: Хотентоти из Африке)... **ипак су по богатству права господа према овима... ако се изузме њихов људски облик, они се веома мало разликују од животиња“.**

Легендарни капетан Џејмс Кук имао је много више симпатија према тамнопутим староседеоцима Аустралије. **„Ма како нам примитивни изгледали, аустралоиди су много срећнији од нас Европљана“,** описивао их је Кук **„они живе у миру и спокојству, јер сматрају да имају све што им је потребно за живот, и да немају ничег сувишног“.**

По традицији, антрополози деле човечанство на три главне расне групе: кавказоидну, монголоидну и негроидну. Али, аустралијски домороци, **аустралоиди,** разлику се од све три групе. То су тамнопути људи средњег раста, витких руку и ногу, ниског чела и дубоко усађених очију.

Научници сматрају да су аустролоиди дошли на овај континент са Јаве и других острва северно од Аустралије — **пре више од 16 хиљада година.** У то време велико аустралијско језеро Ер још је било окружено бујном вегетацијом којом су лутале велике праисторијске животиње.

Аустралоиди су били ловци и сакупљачи плодова и стално су се селили у потрази за новим ловиштима. Нису обрађивали земљу нити су знали за метале. Ловили су змије, гуштере, кенгуре и крокодиле вешто се служећи оружјем од камена, кости, дрвета или шкољки. А најславније домородачко оружје је, наравно, бумеранг — пљоснат савијен комад тврдог дрвета који се ако је промашио мету ловцу враћа.

Године 1788, када је основан Сиднеј, у Аустралији, последњих векова није много променио: мирно бацају своје бумеранге, лове кенгуре, рибе и гмизавце и памте прастаре митове о „времену сна“. Једина промена је што ти некадашњи господари континента сада живе по резерватима...

Почетком прошлог века капетан Чарлс Стерт, који је од гувернера Сиднеја добио задатак да испита ток река Новог Јужног Велса, посматрао је и обичај домородаца. **„Само старци уживају повластицу да једу птице ему“** — записао је.

Рационални Европљанин домишљао се шта би могло да буде узрок овог племенског табуа. **„Тај закон је очевидно донет из мудрости и потребе, јер ако би свакоме било допуштено да убија птице ему, ове би брзо биле истребљене... Можда је из неких сличних разлога овде само одређеним људима који су у браку дозвољено да једу пловке“.**

Племенска правила о исхрани и данас су врло строга, нарочито када су у питању замршена правила о подели меса уловљених животиња. Колико ће који члан племена добити од плена зависи, најпре, од места и угледа које тај члан има у племену. Затим и од врсте и „категорије“ улова: да ли је уловљена животиња велика, мала, стара, млада... И, најзад, битно је где је животиња уловљена, ко је све учествовао у лову и какву је улогу имао приликом хватања.

Ако су припадници племена Лардили, на пример, уловили велику морску краву — главни ловац имаће право на месо од репа, груди, пераја и врата овог морског сисара. Али, ако је уловљена животиња мала, правила постају много компликованија: право на плен имаће само они ловци чије су мајке из тог краја!

Неупућени Европљани ће се, можда, још више него домородачкој „економији“ зачудити њиховој — дипломатији. Крајем прошлог века енглески поморац и путописац Џон Мор Давис забележио је да нека аустралијска племена својим представницима које шаљу суседима дају 20—30 сантиметара дугачке штапове украшене рецкама и шарама.

Ти цртежи на штаповима представљају домороцима оно што су акредитивна писма дипломата! Такве палице — које се код староседелаца на обалама реке Досон, на пример, називају **рудба** — служе најчешће за сазивање међуплеменских свечаности и за окупљање племенских поглавица, за објављивање ратова и слично.

Рудба палице могу да служе и као — приватна писма. Џон Давис је забележио да га је, кад се враћао из једне експедиције, неки домородац из његове пратње замолио да једну палицу однесе његовом оцу. Можете замислити Дависово изненађење кад је младићев отац, сазвавши читаво село, са штапа „прочитао“ све шта се догађало члановима експедиције коју је његов син пратио, крајеве кроз које су пролазили, опис сваког ноћења, незгоде које су се десиле...

За научнике, ипак, међу највеће занимљивости Аустралије спадају домородачки цртежи по стенама и пећинама. Не зато што су ти цртежи врло слични онима које су нам оставили наши преци из каменог и млађег металног доба — него зато што их аустралијски домороци цртају и данас!

Љ. Јанковић

НЕПОЗНАТА ЈУЖНА ЗЕМЉА

Од наших прадавних предака из каменог доба остали су многи цртежи, сликарије и рељефи. Најпознатији се налазе по пећинама Шпаније и јужне Француске. Цртежи неких савремених народа примитивне културе и по садржају и по изразу необично личе на ликовне покушаје наших прастарих предака! Код америчких и аустралијских домородаца, код арктичких ловачких и рибарских народа, а и код разних других примитивних култура још понегде наилазимо на такве „закаснеле“ цртеже.

По аустралијским пећинама има цртежа старих и по неколико хиљада година. Али, фотографије савремених истраживача показују да староседеоци Аустралије и данас праве такве цртеже чија је функција више обредна него естетска. Тамнопути уметници не бирају баш увек где ће да сликају па често испод цртежа старих деценију-две назиремо слике старе неколико векова.

Пећинско сликарство аустралоида полако нестаје. Тајне таквог сликања данас углавном знају само најстарији људи у племену.

1 **ПОРУКЕ ИЗ СНА** — Неки Пикасо каменог доба створио је овог „човека-сову“ на зиду једне пећине у северној Аустралији. Цртеж вероватно представља неко од полуљудских — полуживотињских праотачких бића за које аустралијски домороци верују да су лутали земљом у „времену сна“ или на почетку живота. Већина аустралијских племена верује да упоредо са светом који је ОВДЕ и САДА постоји и „време сна“ у које људи склизну кад заспе. У прадавној прошлости постојало је само „време сна“, али је онда дошло до некаквог цепања па су време будности и време сна сада одвојени. „Време сна“ је као некакав други свет и само надахнути људи могу да, спавајући, чују духове из тог света како певају и виде њихове игре. Кад се пробуде, ови људи преносе своје „доживљаје“ мање надареним саплеменицима.

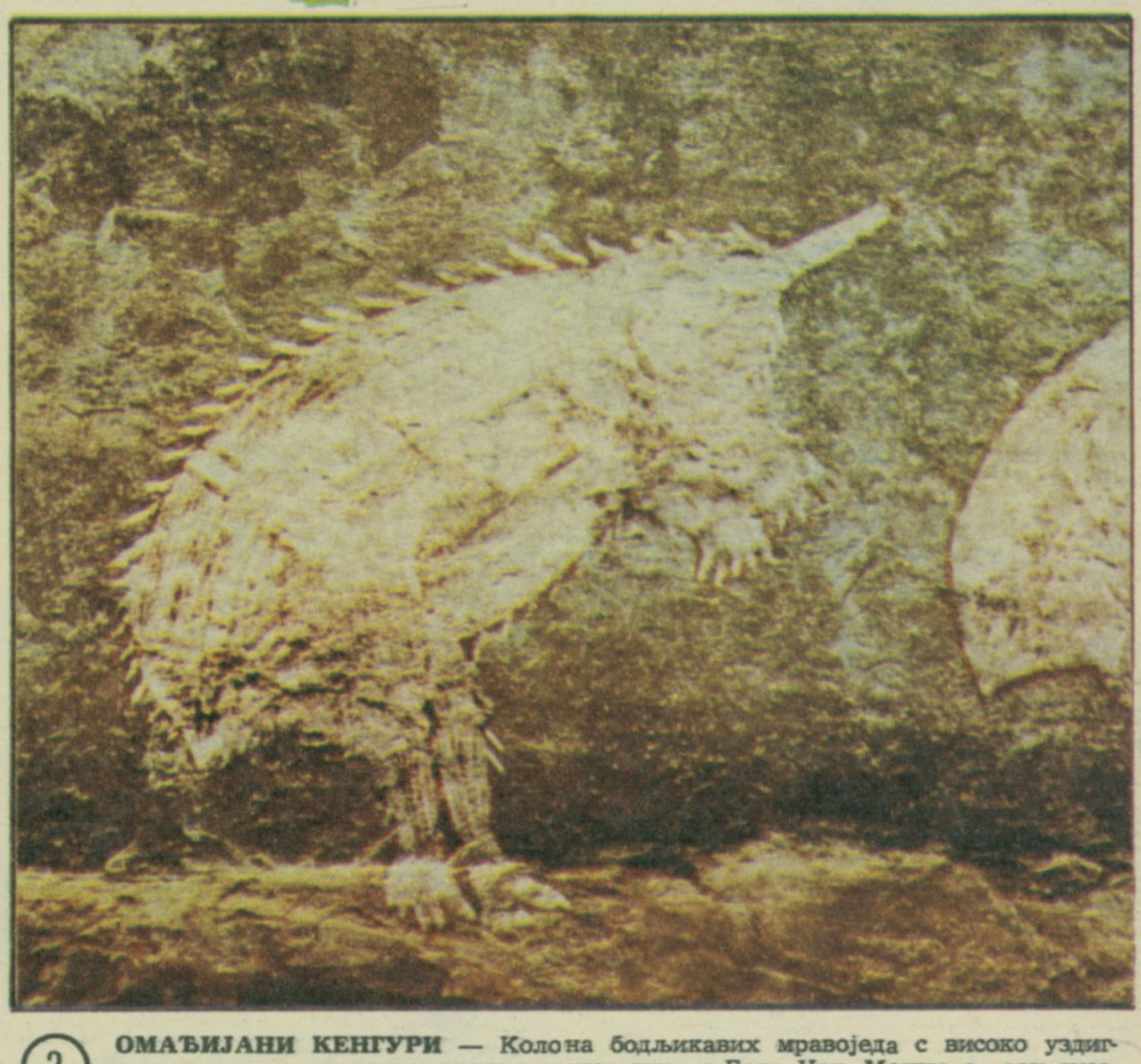

2 **ОМАЂИЈАНИ КЕНГУРИ** — Колона бодљикавих мравоједа с високо уздигнутим крилима парадира преко каменог зида у Бала Уру. Можда су ови сисари, који носе јаја и које су аустралијски домороци ловили као посластицу, насликани у нади да ће се повећати њихов улов? Забележено је, рецимо, да су домороци, кад су полазили у лов на кенгуре, најпре цртали лик кенгура а затим изводили ритуални плес око цртежа. Само тако могли су да буду сигурни да ће бар неки кенгур, „натеран“ њиховом магијом, дозволити да буде ухваћен. А кад су се враћали из успешног лова, ловци су певали: „Наринијери долазе, ускоро ће бити ту. Кенгуре доносе и брзо ступају. Наринијери долазе“. И ловци који су се спремали на птице ему или на дивља говеда изводили су нарочите ритуале који су им „гарантовали“ богат улов.

3 **МИМИ ПРОЛАЗЕ** — На овој слици лепо се виде одлике две главне „уметничке школе“ аустралијских домородаца. Корњача, дугачка 55 сантиметара, изгледа као да је сликана уз помоћ рендгенских зрака — поред спољашњих детаља, виде се и унутрашњи органи животиње! Рендгенским поступком, додуше, дата је само једноставна слика органа за варење, а остали простор у телу је затамњен. Поред корњаче трчи мршави ловац нацртан у мини-стилу. Домороци су дуго тврдили да овакве старије и једноставније цртеже није створио човек већ Мими, народ налик на духове. Мими су могли да ишчезну у стенама само дунувши у њих. Неке од фигура по зидовима пећина, тврде домороци, уопште и нису слике, већ сенке које су остајале када су туда пролазили Мими!

ДУХОВИ КОЈИ ЦРТАЈУ

4 **ПУСТОЛОВИНЕ ПРЕДАКА** — Жена са главом змије увија се на зиду једне пећине на брду Кенон. У машти примитивних народа људи, биљке, животиње и природне појаве нису тако одвојени као у свести цивилизованог човека. Аустралијски Маринд-амини, на пример, верује да је кокосов орах постао од њиховог митског претка Дема. Три рупице на ораху за њих су очи и уста, од његових ногу постала је стабљика, а од косе кокосово лишће; у шуштању палме они препознају глас свога Дема. На северу Квисленда киша се замишља као особа коју могу да дозову људи што носе њено име. Многи аустралијски и новогвинејски митови говоре о пустоловинама митских полуживотињских предака које се завршавају њиховим преобраћењем у пећину, дрво, или неки други окамењени облик.

5 **ДА ПАДНЕ КИША** — Кључ ове сложене композиције можда би требало тражити у виткој фигури у горњем реду, десно од централне фигуре: некакав „громовник“ држи у рукама гром. Крај ове стене племе се састајало ради свечаног ритуала. Каквог? Можда сличног оном за који знамо да га изводе нека племена у Квисленду у време дуготрајних суша. Ови домороци боре се против суше тако што „изрежирају“ малу представу у којој се сви понашају као да заиста пада киша. Кременом прашином — кремен се сматра каменом кише — мушкарци посипају жене, а оне чине покрете као да се штите од праве кише. У неку јамицу улива се вода, док људи играју око ње подражавајући покрете водених птица и животиња у време када почиње да пада киша. После тог обреда, верују, киша мора да падне.

ИЗ АНАЛА БРИТАНСКЕ ОБАВЕШТАЈНЕ СЛУЖБЕ

КАПЕТАНЕ, УХАПШЕНИ СТЕ!

Напољу је владала студен. Капетану Мајклу Цилберту није се ишло кући Док наложи пећ, док се соба угреја, док... Собу у Лондону изнајмио је. Самачки живот није му тешко падао јер је лов на шпијуне, што је била права делатност одељења којем је припадао, сматрао дугом отаџбини.

До рата је живео у једном граду у унутрашњости Енглеске. Када је у Европи запраштало, породична идила је нарушена. Због деликатности посла који је обављао у тајном одељењу техничког штаба британске војске морао је да се опрости са женом. Свакодневно путовање на релацији кућа — посао није више долазило у обзир, чак му је било забрањено и да виђа супругу.

Претпостављени су ценили Цилберта и сврставали га у најспособније људе британске контрашпијунаже. А онда је дошло то прохладно вече.

Била је 1942. година.

УЈНА СТРАДАЛА!

Око десет капетан је устао и дао се на рашчишћавање стола од службених папира. Изненада, ушао је дежурни нижи официр и испред њега ставио телеграм. Стигао је на обичан начин, поштом.

— Приватно? — погледао је официра.

— Да!

Приватно је могла да се јавља само најужа родбина и то у најнужнијој прилици. У име капетанове жене телеграм је послао сестрић који је живео с њима. У тексту је стајало:

„Ујна страдала у саобраћајној несрећи. Лекари се боре за њен живот".

Цилберт се пресекао. Погледао је на сат. Било је прилично касно. Последњи воз за град у којем је живео полазио је кроз двадесетак минута. Међутим, капетан није смео да напусти Лондон без одобрења непосредног старешине мајора Флеминга, веома строгог када се радило о војној дисциплини.

Али, како да га пронађе за тако кратко време, размишљао је. Да „скокне" до болнице, обиђе жену и врати се треба му највише осам часова и то ноћу кад мајору Флемингу није потребан. Решио је да оде.

Ипак, капетан је био савестан. Написао је кратку поруку, приложио телеграм и оставио на мајоровом столу, за сваки случај. Возећи вратоломном брзином једва је успео на време да стигне на железничку станицу. Закључао је кола и похитао на перон.

У купеу је седео као на иглама. У једном тренутку се тргао: сетио се да му сестрић није написао у којој болници лежи жена. Ништа, позваће га телефоном, помислио је.

Чим је стигао, потрчао је до оближњег хотела. Хтео је да се јави сестрићу са рецепције. Хотелски прозори били су замрачени, али су напоље допирали звуци музике.

ПРАЗАН СЕФ

Ушао је у хол и случајно бацио поглед према дворани где су играли парови. Застао је као укопан: у једном младићу препознао је сестрића. Играо је са неком женом Цилберту окренутој леђима и... смејао се!

Он је луд — излетело му је, а затим се скаменио када је сестрићева партнерка променила положај.

Видео јој је лице, стас, хаљину... Била је то његова сопствена жена, здрава и читава. Брзо је дошао к себи. Сетио се поруке у телеграму.

Клопка! узвикнуо је и излетео из хотела.

Нешто се догађало, али није схватао шта. Морам што пре да се вратим у Лондон, тутњало му је кроз главу. Срећом, воз је полазио кроз неколико минута.

У канцеларији је затекао све на свом месту. За сваки случај погледао је у сеф. Чим га је отворио, завртело му се у глави — сеф је био празан! До његовог одласка из Лондона ту је стајала мапа са техничким подацима радара, новог изума који је много обећавао. Лично је закључао сеф, проверио је пре поласка, све је било на свом месту.

Скљокао се на столицу. Шта рећи мајору Флемингу кога је необично поштовао, како спрати лагу. И ко ће му уопште веровати. Излаза није било. Одлучио је да себи одузме живот. Написао је два писма: једно

МАЛО ПОЗНАТО О ПТИЦАМА

СВИ

Враћајући се у пролеће из Африке у Европу, роде превале огроман пут али стари крај никада не промаше више од неколико десетина километара. Многе чак слете у исто гнездо.

Има томе око петнаест година: у циришком кантону угинула је рода, последња која се могла видети у целом крају. Годинама навикнути на дугокљуне пријатеље, становници су се толико узбудили да су се обратили орнитолозима:

— Све, све, али без роде не можемо!

Научници су прискочили у помоћ. Проучавајући услове за живот те врсте птица у кантону, без муке су утврдили да су они сасвим нормални и да су све дотадашње роде једноставно угинуле од старости.

Иако рода сама себи бира крај где ће се гнездити, авионом су пренесене три младе женке из Италије. И гле чуда: роде не само да су прихватиле нову средину. У пролеће следеће године вратиле су се из Африке не у Италију већ у циришки кантон!

САСТАНАК НА МЕСЕЧИНИ

Повратак рода одувек је представљао загонетку за орнитологе. Следећи научника Мортенсена који је 1900. године дошао на идеју да прстенује роде како би лакше пратио њихов лет, они су утврдили да се од око 50 хиљада рода, колико их живи у Европи, половина враћа у пролеће из Африке у исти крај, док друга половина промаши старо гнездо за једва неколико десетина километара! Као да имају неко чуло слично радару! Јер, не треба заборавити, враћајући се „кући" роде превале и по неколико хиљада километара!

Ништа мање није занимљив њихов одлазак крајем јула, понекад чак и на југ Африке. Свакој сеоби претходи неколико тајних састанака, искључиво ноћу и при јасној месечини. Пошто старије роде уживају велики ауторитет код млађих, окупљање се обавља по „рангу": свака група има „свој" кров. Том приликом роде „разговарају" лупкањем кљуном. После неколико састанака нестану у правцу јужних крајева, редовно у зору.

У природи ови тајанствени скупови одржавају се у пољу, а завршавају правим покољем. Старе роде убијају младе. Кадшто мужјак и женка потпуно истребе потомство. Чешће оставе једно младунче. Неки веле да роде то чине зато што треба смањити број уста на далеком и неизвесном путу, док други мисле да се на тај начин одстрањују неспособни за напорно летење које предстоји.

Једно је сигурно и у томе се научници служу: рода није безазлена и добродушна птица. За њу је убијање обичај! Неком приликом пар рода стигао је из даљине, на јуриш напао гнездо саплеменика и упркос очајне одбране родитеља поубијао младунчад. То је поновио и у неколико гнезда у околини.

Такозвана бела рода има упадљиво црвен кљун и ноге, прљаво бело перје, изузев црних крила, висину 1,10 метра и распон крила 2,24 метра. Живи у свим деловима Европе осим нордијских земаља. Приликом сеобе на пут креће цела „војска". Уз пут се придружују друга јата. Када се формира главно — застре хоризонт. Виђана су јата и од две и по хиљаде рода!

НЕОБЈАШЊИВА НАКЛОНОСТ

Многе мајке и данас причају деци бесмислицу да их је донела рода у марами окаченој о кљун. Поред овог, за роду су везана и друга веровања. Стари Грци, на пример, говорили су да роде предосећају земљотрес. Од тада су прохујала многа лета, али је један владин службеник после земљотреса у Тесалији, у Грчкој, 1953. године написао у извештају:

„Што је у преко две хиљаде срушених кућа било само педесетак мртвих може се захвалити чињеници да су становници напустили домове чим су угледали роде које су се пола часа пре катастрофе окупиле у великом јату и панично кружиле небом!"

Прави ловац неће да пуца на роду. Ипак, једном приликом неко је пушчаним метком ранио женку у околини Лила у Француској. Становници су били несрећни. Одмах је позван ветеринар који је установио унутрашње крварење. Птица је хитно пренесена у град и оперисана. Хирург-ветеринар није успео да је спасе иако се борио за њен живот четири часа!

Рода не пева. Једини глас који пушта је неко промукло сиктање. Оно се ретко чује, најчешће код припитомљене роде када жели да испољи радост. Своја осећања обично изражава клепетањем кљуном којим се веома спретно служи. Има достојанствено понашање: лагани ход и одмерено држање. Летење је не замара. Обично стоји на једној нози. Ретко покреће крила јер зна вешто да користи ветар и струјање ваздуха

— Клопка! — тргао се официр угледавши жену и сестрића како играју уз звуке оркестра и излетео из хотела.

но жени, друго мајору Флемингу. Затим је сео у кола и извезао се из града.

У шуми изван Лондона зауставио је аутомобил и изишао. Неочекиоано, појавио се војни џип. Зачуо се узвик:

Капетане, ухапшени сте!

НЕКА БУДЕ СТРЕЉАН

Врата на ћелији бучно су се затворила за њим. Легао је на постељу. Зар тако јадно да заврши он који је часно обављао све задатке и волео домовину? По ванредном закону очекивало га је стрељање. Увече су га стрпали у аутомобил, везали му очи и некуд повели.

Вожња је трајала дуго. Кад се аутомобил зауставио, скинули су му повез и изгурали га напоље. Нашао се пред групом људи и мајором Флемингом. Препознао је крај захваљујући месечини. Били су на обали Ламанша. Мајор је деловао ледено, свирепо. Говорио је журно. Нудио је капетану Цилберту моторни чамац и бекство у Француску, признао да је он украо мапу и обећавао да ће обојици бити лепо у Паризу.

Капетан није веровао ушима. Зар мајор Флеминг, човек кога је обожавао и у чију је част веровао више него у своју — издајник! У њему је почело да кључа. Одбио је да пође. Када је мајор слегнуо раменима и кренуо са својим људима према обали, бацио се на њега. Настало је гушање. У гужви нико није приметио да их опкољава војна полиција.

Флеминг и остали бегунци лако су савладани. Капетан Цилберт предао се без речи. Преки суд заседао је већ сутрадан, али су се пред њим нашли само Цилберт и Флеминг. Председник суда, седи пуковник, благо се обратио капетану:

— Ви сте вашу кривицу делимично ублажили. Али, шта да радимо са мајором. Занима ме ваше мишљење. Молим вас, говорите као војник!

Капетан је неколико тренутака ћутао. Било му је жао Флеминга. Шта ли је тог, некада изузетно верног официра, навело на издају, питао се. Ипак, одговорио је као војник.

— Упркос мајоровим заслугама, мора да буде стрељан!

Мајор се насмејао и завукао руку у џеп. У његовој шаци заблистао је орден „Крст за заслуге“. Пошао је према Цилберту који га је запрепашћено гледао.

— Капетане, ово је за вас! — пресекао је тишину Флеминг. — Треба да вам поверимо веома важну мисију, па смо хтели да вас проверимо! Истина, огрешили сте се о дужност, али сте зато издржали пробу!

М. Т.

РЕПЕ ЛЕПОТИЦЕ

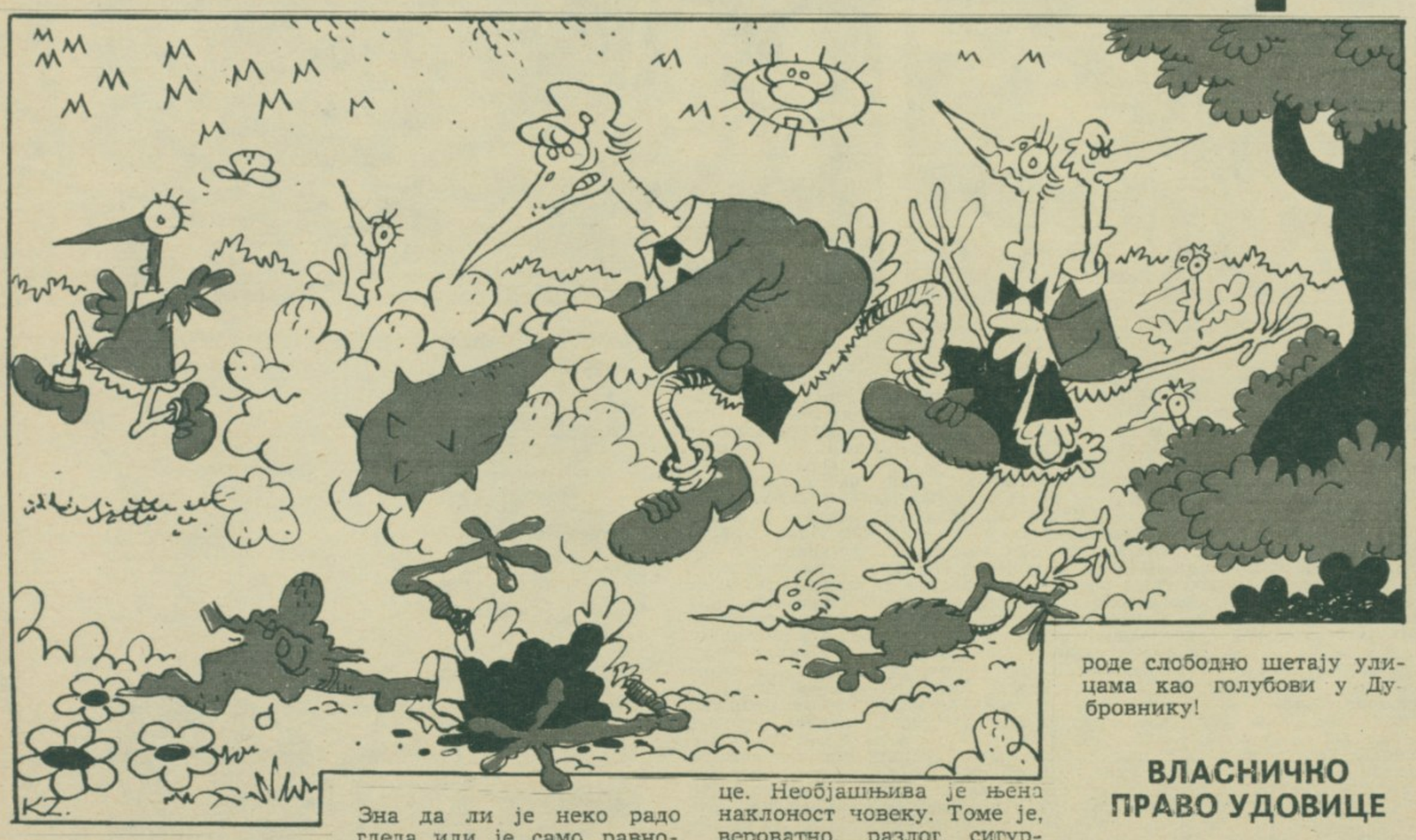

па се лебдећи до миле воље уздиже и пада.

Људи воле роду, а и она уме да се прилагоди њима. Зна да ли је неко радо гледа или је само равнодушан. Пажљиво посматра околину. Понашање увек управља према постојећим околностима и у томе далеко превазилази све птице. Необјашњива је њена наклоност човеку. Томе је, вероватно, разлог сигурност коју осећа у човековој близини, мишљења су орнитолога. Лако је припитомити. У Холандији постоје места у којима се роде слободно шетају улицама као голубови у Дубровнику!

ВЛАСНИЧКО ПРАВО УДОВИЦЕ

Једном сграђено гнездо роде користе из године у годину. Познато је да су поједина гнезда била настањена сваког лета стотину година! Ако је пар рода неометан, он одмах после доласка почиње да поправља стару „кућу“ доносећи суве гране и гранчице које слаже једну на другу. Тако из године у годину гнездо постаје све више и теже док једног дана подлога не попусти. Родино гнездо на бедему палате у Маракешу било је високо два метра! У Немачкој су нађена гнезда и од три метра висине!

Природњак Еуген Хомајер дуго се сећао једног догађаја. На његовој кући гнездио се пар рода. Неко је убио мужјака. Следеће године женка се појавила на старом гнезду. Други мужјаци облетали су око ње, али их је она одбијала ударцима кљуна. Поправила је гнездо и сачувала „власничко право“. У јесен је одлетела са осталим родама, у пролеће се вратила.

То је трајало пуних једанаест година. Дванаесте, сада већ стару роду из гнезда је отерао млади пар. Није се појавила читавог лета. Када су ујесени одлетели, опет се нашла у свом „дому“, макар и на неколико дана. Затим је и она отишла. Све до угинућа живела је у околини и долазила да из прикрајка посматра гнездо које ју је везивало за првог мужјака. Становници тог краја називали су је — самицом!

М. Тодоровић

ПОХОД НА ЗАПАД

(1) 1800. године у састав САД улазило је само 17 држава које су се пружале до Великих језера на северу и Мисисипија на западу (2) Територија под шпанском управом (3) Луј-зијана захвата простор између Мисисипија и Стеновитих планина (4) Канада енглески посед (5) Жутом бојом означени су делови који су тада били непознати (6) Северозападни пролаз, велики сан пионира (7 и 8) Пловидба до Тихог океана (9) И Енглези су тражили тај пролаз (10) Мисури (11) Село Мандан (12) Брод (13) Пирога са 6 људи (14) Пирога са 7 људи (15) Два коњаника носе храну (дивљач) (16) Лађари покрећу лађу чакљом (17) Кад стигну до задњег дела брода ваде чакљу и враћају се на прамац (18) Топ (19) Експедиција 7. априла 1805, после напуштања утврђења Мандан и брода (20) Да би се превезла 33 члана експедиције, сграђено је 6 кануа (21) Тврђава Мандан у зиму 1804—1805. (22) План тврђаве (23) Капетан Мериведер Луис (24) Капетан Виљем Кларк (25) Сакацавеа, Индијанка — тумач (26) Председник Џеферсон који је купио Луџзијану од Наполеона (27) Кула осматрачница у утврђењу (28) Чамац на расклапање са гвозденим кобилицом и облогом од шивене јеленске коже (29) Кожна облога (30) Роба коју је понела експедиција (31) Американци позивају индијанска племена да склопе савез са САД (32) Криза, морнар француског порекла, свира на виолини (33) Војници играју кадрил (34) Луис показује како ради његов карабин с компримираним ваздухом (35) Кларк магнетом привлачи закивке (36) Сакацавеа храни дете (37) Јорк, Луисов тамнопути слуга, запањује Индијанце својом снагом (38) Шибице доктора Согрена побуђују радозналост Индијанаца (39) Типични трапер оног времена (40) Јединица мере коју су увели трапери: четири гомиле крзна које достижу висину пушчане цеви (41) Роба коју су купили Индијанци: бачва рума, врећа барута и метака, врећа шећера, текстил, пушке (42) Трапер који превози своју опрему (43) Сукоб са Сијуксима, у лето 1804 (44) Индијански поглавица заробио је Кларка који је пошао са њим на обалу (45) Луис наређује да се подигну бродске заставе и постројава своје људе који су спремни да отворе ватру (46) Кад су то видели, Индијанци одустају од борбе (47) Увала за прелаз чамцем преко воде (48) Блатњави пут који су утабали бизони (49) Теретна кола (50) Сакацавеа превија изранављене ноге војника (51) Сусрет са Шошонима (52) Луис показује своју белу кожу да се не би помислило да је Индијанац (53) Каминхвет љуби Луиса (54) Прелаз Лоло (55) Коњ који носи последње врећа са брашном пада у провалију (56) Непроходна река којом су намеравали да плове чамцима (57) Лађари превозе кануе преко брзака Кслумбије (58) Индијанци посматрају њихов пролазак (59) Долазак на обалу Тихог океана (60) Јата лососа пливају узводно (61) Индијански кануи — китоловци.

Из Сент Луиса кренула је 1804. године експедиција под вођством капетана Мериведера Луиса и Виљема Кларка са задатком да истражи неиспитана пространства Запада. Током двогодишњег путовања обишла је територије данашњих држава Мисури, Канзас, Ајова, Небраска, Дакота, Вајоминг и Орегон и прикупила значајне податке о условима за насељавање ових предела.

ОТАЏБИНА КОЈА ЖИВОТ ЗНАЧИ

ГВОЗДЕНА ПРИМАДОНА

Божанствена Аделаида Ристори, једна од највећих италијанских тра-гиеткиња освојила је срца позоришне публике од Петрограда до Њу-јорка, зарадила силно богатство и тајним мисијама допринела победи Аустрије код Солферина и Мађенте.

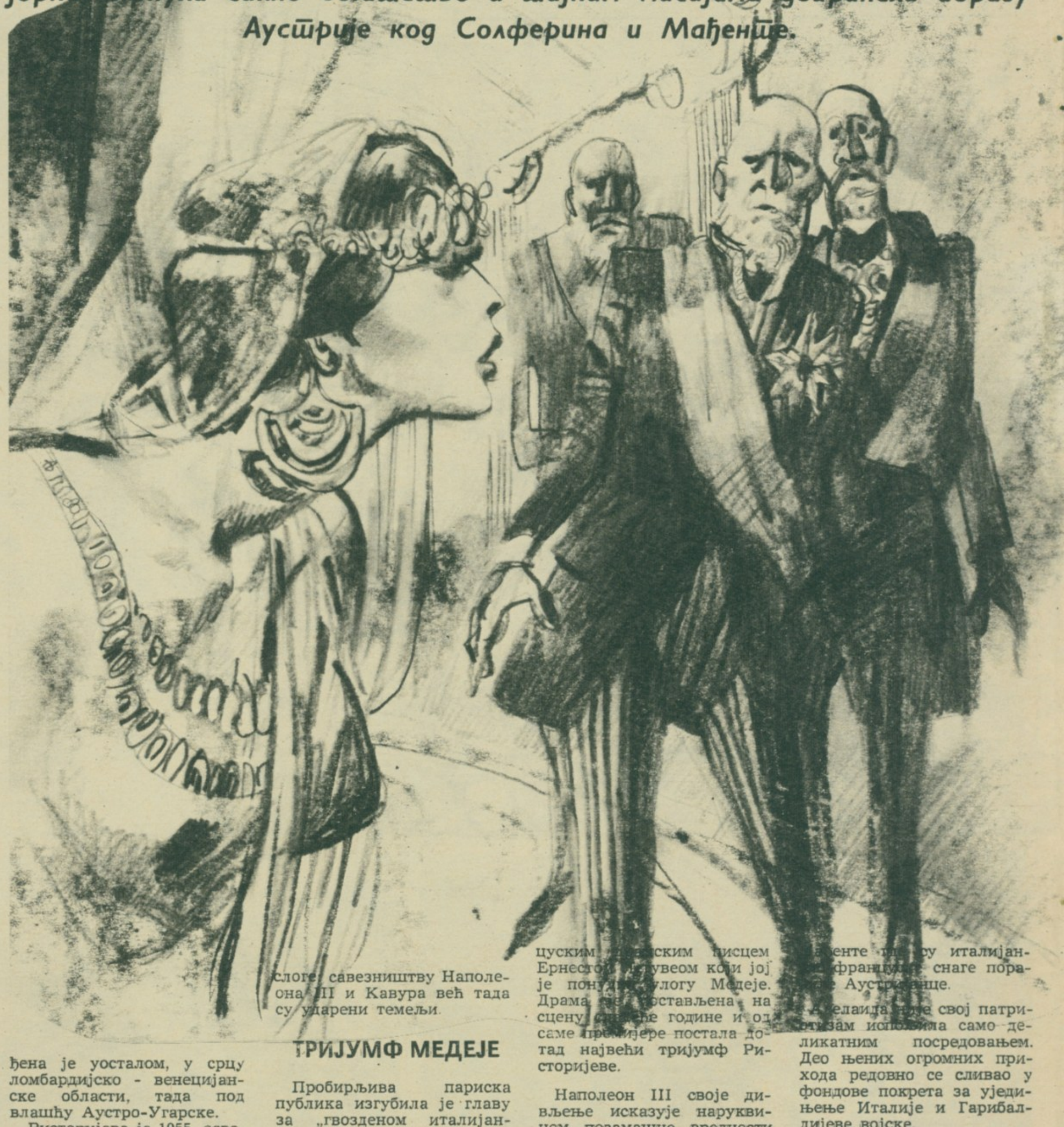

У градићу Чивидале дел Фријули 31. јануара 1822. године у породици путујућих глумаца Ристори рођена је девојчица. Само три месеца касније, беба је имала свој позоришни беби у комедији „Новогодишњи поклони“, разуме се, била је само статиста.

Кажу, по јутру се дан познаје. У дванаестој години Аделаида је већ имала стални ангажман код Ђузепеа Монкалве. Добијала је улоге „наивки“. Са тринаест, постала је „друга дама“, у осамнаестој првакиња „Сардинијске краљевске позоришне групе“, а 1841. стални члан парм-ске „Војводске позоришне трупе“.

Рођена је звезда која је италијанској драми, **до тада у сенци опере,** удахнула нов живот. Вртоглави успон младе глумице само је почетак сјајне каријере. Пред њом су још биле године у којима ће освојити свет. Пре тога заувек је освојила срце маркиза Ђулијана Капраника дел Гриле.

РОДИТЕЉСКИ ВЕТО

Шта су о љубави младе глумице скромног порекла и свог сина мислили маркиза и маркиз Капранико лако је наслутити. На „недоличну“ везу стављен је одлучан родитељски „вето“ који ће бити повучен тек пошто Аделаида Ристори свом изабранику поклони наследника. Велелепно венчање 1847. године означило је и повлачење новопечене маркизе са сцене, али ја чар позоришних дасака шест година касније однела победу над Аделаидиним материнским осећањима.

Да се не би раздвајали, маркиз је постао импресарио своје жене и изврсно се снашао у послу — почетку великог бизниса. Аделаида приступа прослављеној „Краљевској позоришној трупи“ а у уговор који је у њено име склопио маркиз унесена је за оно доба астрономска сума од 20 хиљада златних и сребрних наполеона. Почиње период турнеја који је Ђулијано дел Грила организовао са готово научном прецизношћу.

Велика трагичарка нашла се 1855. године у Паризу и ту почиње прича о мање познатој страни Аделаидиног живота. Глумицу, показаће се, не интересује само позориште. Она је и ватрени поборник идеје о уједињењу Италије. И рођена је уосталом, у срцу ломбардијско - венецијанске области, тада под влашћу Аустро-Угарске.

Ристоријева је 1955. освојила срца француског позоришног света. Али, глумица је у француску престоницу дошла са још једним задатком — дипломатском мисијом коју јој је поверио Камило Кавур, министар председник Сардиније—Пијемонта. Маркизин шарм посејао је клице будуће политичке слоге, савезништву Наполеона III и Кавура већ тада су ударени темељи.

ТРИЈУМФ МЕДЕЈЕ

Пробирљива париска публика изгубила је главу за „гвозденом италијанском примадоном“, а салон њеног француског апартмана постао је састајалиште интелектуалаца који су тада нешто значили: Александар Дима Отац, Чарлс Дикенс, Жорж Санд, Ламартин...

За каријеру Аделаиде Ристори најзначајнији је сусрет са водећим француским драмским писцем Ернестом Легувеом који јој је понудио улогу Медеје. Драма је постављена на сцену следеће године и од саме премијере постала дотад највећи тријумф Ристоријеве.

Наполеон III своје дивљење исказује наруквицом позамашне вредности а краљ Сардиније Виторио Емануеле II маркизи шаље поруку: „Захваљујем вам што сте име Италије прославили у Француској“. Аплаузи Аделаидином глумачком таленту допринели су успеху дипломатских преговора који су се 1859. године завршили биткама код Солферина и Мађенте где су италијан-француске снаге поразиле Аустријанце.

Аделаида своје патриотизам исказивала је само деликатним посредовањем. Део њених огромних прихода редовно се сливао у фондове покрета за уједињење Италије и Гарибалдијеве војске.

УМИЛОСТИВИТЕ КНЕЗА

У ноћи 1859. када је Аделаида Ристори пред препуним гледалиштем „Сан Бенедета“ наступила у улози Јудите у истоименој драми Паоло Ђакометија

Венеција се још налазила под аустријском управом. Скандирање на завршетку представе било је упућено великој глумици, али и патриотској поруци дела. Одушевљена реакција публике нимало се није допала аустријском изасланику, иначе Италијану, који је после представе замерио глумици што се „претерано унела у улогу".

— Италијан — аустријски изасланик! Јуда! Отпадник... идиот! — гласио је одговор ватрене патриоткиње.

Аделаида Ристори морала је сутрадан да напусти Венецију.

Децембра 1860, ово је и историјски документовано. Камило Кавур поверио је Ристоријевој сигурно најделикатнију и најзначајнију дипломатску мисију. Неколико дана пред одлазак на турнеју у Петроград глумица и министар председник Сардиније-Пијемонта разговарали су у четири ока.

— Кнез Горчаков није одушевљен идејом о уједињењу Италије. Покушајте да га умилостивите! — замолио је Кавур.

Радило се о присаједињењу Рима Италији, о борби против папске државе, и Кавур је сматрао да је за успех акције неопходна неутралност царске Русије.

Свега неколико дана по доласку у Петроград Аделаида Ристори примљена је у аудијенцију код кнеза, министра спољних послова:

— Жарка је жеља италијанског народа да се изборн за своју независност — рекла је славна глумица уз очаравајући осмех.

— Италији треба још доста времена да постане велика нација — одговорио је Горчаков.

— У праву сте, кнеже, потребно нам је време, али Италија је млада и може да сачека.

— Госпођо, поразговараћу о овоме са Његовим величанством, које се диви вашем таленту и ненадмашном шарму — рекао је кнез.

Царска Русија није се умешала у обрачун италијанских националиста са папском државом.

МАРИЈА АНТОАНЕТА НИЈЕ ГРЕХ

Крајем шездесетих година Аделаида Ристори пролази кроз најтеже тренутке своје каријере. Публика не зна готово ништа о њеној политичкој активности па јој замера што понекад уметност ставља „испред патриотизма". Негодовање обожавалаца изазвало је глумичино упорно одбијање да се одрекне улоге Марије Антоанете у истоименој Ђакометијевој драми. Расипна жена Луја XIV, инспиратор контрареволуционарних завера, сигурно није одговоарала тадашњем политичком тренутку.

Италијанске новине објављују тада текстове угледних позоришних критичара који Ристоријевој приписују грех „незамислив за уметницу њеног ранга". Аделаида се, тврде они, спустила на ниво акробата и шарлатана јер њене наступе најављује и прати гигантски рекламни апарат. Шта ће јој, питали су се, неукусне шарене плакате са њеним ликом? Реклама је била дело њеног супруга — бизнисмена.

Године 1870. Италија је уједињена, спласнуле су негативне страсти, улога Марије Антоанете више није представљала политички грех. За Аделаиду Ристори почиње период светских турнеја и светских успеха. Прокажене шарене рекламне плакате дечја су игра у поређењу са менаџерством које сада испољава маркиз Дел Грило: Копехаген, Њу Орлеанс, Цејлон, Москва, Париз, Буенос Аирес, Лондон. Аделаида тумачи улоге на француском, немачком, енглеском, турском. Хонорари су баснословни: 40 до 50 процената од укупних прихода, односно астрономске суме.

Од 1884. до 1885. године Аделаида Ристори гостује у 62 америчка града и у стилу праве звезде путује у сопственом вагону. Последња представа дванаестомесечне турнеје одржана у Њујорку уједно је и њен опроштај од позоришта. Аделаида је наступила у улози Марије Стјаурт а партнер јој је био прослављени амерички глумац Едвин Бут.

СТИХОВИ ПРЕКО ТЕЛЕФОНА

На глумичин осамдесети рођендан 1902. године кроз породичну палату Капраника продефиловала је елита културног и политичког света Италије и Европе.

— Шта би, драга маркизо, дао наш поета када би, као ми данас, могао из ваших уста да чује један стих из „Медеје" — рекао је глумици француски амбасадор у Риму Камило Борер.

Мислио је на деведесет петогодишњег Ернеста Легувеа, писца „Медеје", кога је дубока старост спречила да допутује на славље.

— И чуће, у знак моје вечне захвалности! — загонетно је одговорила Аделаида.

— Али како?

— Нека ово буде наша тајна. Ускоро ћу отпутовати у Торино, а између Торина и Париза постоји телефонска веза. Мени је осамдесет а њему деведесет пет. У оно доба нисмо могли ни да сањамо да ћемо шездесет година касније са раздаљине од хиљаду двеста километара моћи да пошаљемо такав поздрав.

Аделаида Ристори је умрла у Риму 1906. године.

М. И.

СТРАШЉИВИ РОБОТ

Од пре извесног времена кад год пожеле да се окупају, родитељи петнаестогодишњег Стивена Брејема из Ходездона у Хертфордширу прво пажљиво провере да се у кади случајно већ не налази Алфи.

Дечак је конструисао Алфија за прошлогодишње такмичење „Младих проналазача" које финансира Британско министарство индустрије. Алфи је необичан робот јер може да „осећа страх". Плаши се, на пример, мрака и бежи према светлу. Стивен верује да би његов усавршен робот могао да се користи и приликом свемирских летова. Мајка је, ипак, „ближа земљи" и предлаже да се „осећајни робот употреби за откривање гасова и светла у рударским јамама.

„Желим да сјединим компјутеризовану интелигенцију са осећањима", каже Стивен и наставља с радом.

Да је „плашљиви" Алфи ипак само робот казују његови делови „тела": силиконски чипови, жице, батерије, електронско око и мотор. Ограничена материјална средства приморала су конструктора да упрости првобитни пројекат. Требало је да Алфи буде много већи, обдарен компликованијом меморијом, осетљивим електронским оком и покретљивијим системом за управљање. Стивен је, међутим, морао да га постави на пластично постоље и точкиће скинуте са једног дечјег модела тркачког аутомобила који је коштао 552 динара, али су остали делови из плитког Стивеновог џепа ипак истерали 1840 динара.

Изгледа да кратконоги велшки корги - пемброк Барнаби, породични љубимац кучећег рода, не зна колико је труда и времена Стивен уложио у робота. Пошто му је грицкање тепиха дозлогрдило, прешао је на Алфијеве жице и резервне делове које, када их се једном дочека, испушта само ако га подмите кексом.

БУМБАРИ ПРЕД КАМЕРАМА

Кроз студио енглеске телевизијске мреже Би-Би-Си недавно је, на запрепашћење гледалаца, прозујао рој бумбара. Бумбари су на мале екране доспели захваљујући својим одгајивачима шеснаестогодишњацима Ендрју Солзберију и Јану Рајту и годину дана млађим Сузан Верити и Беверли Џонес из градића Изгол Брин Алина у Велсу, финалистима годишњег такмичења „Младих научника".

Тинејџери из Велса започели су свој пројект још пре две године, а сврха је била помало необична: да се скрати период зимског сна бумбара. Наиме, што су дуже будни, дуже ће обављати веома користан посао опрашивања биљака.

Своје експерименталне бумбаре млади истраживачи су сместили у школску стаклену башту и за протекла 24 месеца штошта сазнали о њима. Пре свега, од четири врсте гнезда која су за њих изградили бумбари су се определили за оно подељено на део за храну и део за гнездо. При повишеној температури и већој количини дневне светлости матице су биле плодније.

Оно што сами нису знали одгајивачи су научили дописивањем са стручњацима широм света од којих су још пре почетка експеримента покушали да сазнају и која би врста бумбара највише одговарала њиховим тестовима. На крају су се задовољили опнокрилцима које су похватали у близини школе.

Експеримент није протекао без незгода: Бумбар је убо Јана Рајта, док је друга жртва био камерман који је бумбаре снимао за телевизијски наступ.

И што је најважније тест је успео: бумбари из Велса много мање спавају.

И ЈУПИТЕР ЈЕ СУНЦЕ?

Јупитер можда и није планета, тврде неки научници. Група совјетских астронома недавно је изнела веома смелу хипотезу да је ово небеско тело, до сада сматрано за највећу планету у Сунчевом систему, у ствари ново сунце у процесу настајања.

Спектроскопски је утврђено да од познатих хемијских елемената на њему могу да се нађу једино амонијак и метан, што искључује могућност било каквог живота. На Јупитеру, удаљеном од Сунца 778 милиона километара, постоји магнетно поље око билијарду пута јаче од Земљиног као и осетно радио-зрачење чије порекло још није утврђено.

Од Сунца прима само двадесет шести део топлоте и светлости која допире до Земљине атмосфере. Ипак, радиометријска мерења показала су да се температура у Јупитеровој стратосфери креће између —80° Ц и —120°Ц, што премаша топлоту која би могла да се очекује само од Сунчевог зрачења.

Ова чињеница највише је и збунила научнике. Совјетски стручњаци, бавећи се већ више година проучавањем топлотне радијације на планетама, сматрају да сам Јупитер зрачи из себе топлотну енергију на сличан начин као Сунце. Због тога и тврде да ово небеско тело не може да се уврсти међу планете.

Ако би се ова хипотеза и показала као тачна, Јупитеру би, по неким прорачунима, било потребно најмање три милијарде година да достигне топлоту Сунца.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ТИ СИ ХОГАР СТРАШНИ!

ПА ШТА?

ЈА САМ ПЈЕР ОПАСНИ...

...НАЈБОЉИ МАЧЕВАЛАЦ У ФРАНЦУСКОЈ! ИЗАЗИВАМ ТЕ НА ДВОБОЈ!

ПЉУС!

АХ ГАРД!!!

©1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

АДАГ!

КАД БУДЕШ СПРЕМАН, КАЖИ!

DIK BROWNE

2-17

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ЗАУСТАВИТЕ МАШИНЕ!

ЧИМ САМ ВИКНУО, СХВАТИО САМ ДА ЈЕ ОНО ШТО САМ ВИДЕО САМО ПЕНА КОЈА СЕ УБРЗО РАЗИШЛА. ОВО ЈЕ, ЗНАТЕ, МОЈА ПРВА ПЛОВИДБА — ЈОШ НЕ РАЗЛИКУЈЕМ НИ КРМУ ОД ПРАМЦА.

Око Карлоса Соизе био је мркли мрак. Снажни таласи бацали су га горе-доле као какав запушач од плуте, а прах од воде која је пиштала гушио га је. Шпански морнар био је 500 километара далеко од најближег копна. Грчевито се борио за живот, а ипак је био сасвим сигуран да неће издржати.

Неколико часова раније, светлости његовог танкера нестале су, вероватно заувек, у тами карипске ноћи...

ШТО ДАЉЕ ОД ПРОПЕЛЕРА

Карлос није напустио палубу 250.000-тонског танкера „Конрико Дудаис" по завршетку своје стражарске смене. Остао је, наслоњен на ограду, да посматра како дубоко испод њега вода јури мимо брода и пенуша ударајући о челични бок. Размишљао је о храбрим шпанским морепловцима који су још пре неколико векова пловили овим истим водама. Можда је и велики Кристофор Колумбо баш овуда јездио за Нови свет? Сигурно је било страшно месецима се борити са овим дивљим морем у малим ораховим љускама у каквим се онда пловило...

Изненада, престао је да сањари. Густи олујни облаци за тренутак су се размакли и нешто у води блеснуло је на месечини. „Сигурно ајкула!", помисли Карлос и наже се преко ограде да би боље видео.

У том тренутку танкер се нагло искренуо над таласима. Пресамићени морнар изгубио је равнотежу и прелетео преко ограде. У паници је зграбио гвоздену шипку, али му је влажни метал исклизнуо из руку.

Неколико секунди летео је кроз ваздух. Затим је, дубоко доле, тресnуо о воду и нестао у дубини. Гушећи се и дахћући поново је изронио и покушао да виче. Узалуд: вода му је стално пунила уста и није могао да пусти ни гласа. Висока црна маса танкера пролазила је крај њега. Очајнички је грабио рукама да би се удаљио од брода, страхујући од смртоносних пропелера који су млели воду двадесетак метара даље. Отресао је с ногу гумене чизме и махнито наставио да плива.

АЈКУЛЕ СЕ ИГРАЈУ

Борећи се да умакне пропелерима није ни приметио да је брод већ прошао. Посматрао је црну, гридесет метара високу сенку како нестаје. Сад је био сам усред океана, а нико на броду није о томе имао појма.

Први трenуци панике су прошли и Карлос је почео да размишља. Колико ће моћи да се одржи на површини? Четири-пет часова? Можда, ако се ајкуле претходно не побрину за њега.

Борећи се са страхом који му је освајао ум, погледао је на свој непромочиви сат са светлећим бројчаником. Било је десет и пет. Он се опусти. Хтео је да се одржи на површини са што мање снаге.

Бура се полако стишала и месец је изронио иза облака. У тишини која је завладала, Карлос је одједном чуо шум. Само што је окренуо главу, зачу га поново: као да је нешто прошиштало поред њега.

А тада из воде изрони велика, блистава маса. Лебдела је неколико секунди, а затим нестала. Карлос се следи од страха. Почео је опет да млати рукама, али му најзад разум надвлада панику и он се умири пустивши да га вода носи. Знао је да не сме да привуче пажњу ајкуле на себе.

Опет је зачуо шиштање воде. Чудовиште му је сада изронило с друге стране. Мора да је прошло тик испод њега!

Срце као да је хтело да му искочи из груди и само уз крајњи напор воље успео је да угуши нагон за бежањем. Ајкула је неколико пута извела своју игру — заронила је и изронила на неочекиваном месту.

И тада Карлос схвати да нема посла са једном већ са две немани. Заједно су рониле и израњале из воде, чешући се једна о другу. Нису га приметиле, играле су се...

Ускоро, весели пар је одјездио оставивши га самог. Карлос је покушао да плива, али му је тело било укочено од хладноће.

Погледао је на сат и установио да је протекло већ четири часа

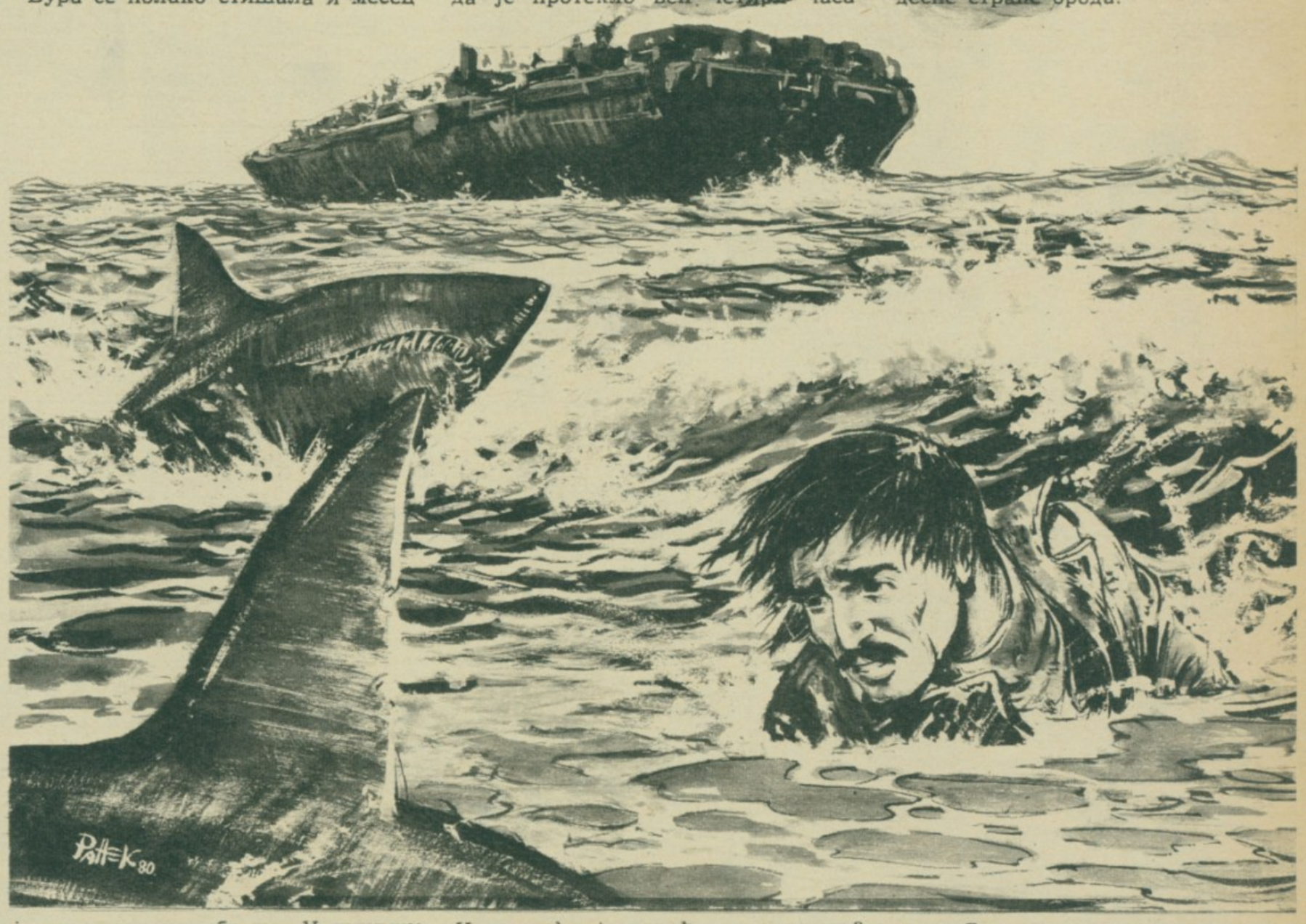

Колико ће још моћи да издржи? Претпостављао је да су они на танкеру открили да га нема и да су се дали у потрагу. Али, како ће га наћи усред океана обавијеног тамом?

ПО ЗАКОНУ МОРА

Иста мисао мучила је и Кармела Арегвија, капетана „Конике Дудаис". Још у 11 часова, када је чуо да је један од морнара нестао у океану, наредио је да се танкер окрене и врати путем којим је дошао. Знао је да је могућност веома мала; већ више од једног часа морнар се борио са таласима океана, у водама препуним ајкула. Али, његово је било да покуша те је читаву посаду позвао да изиђе на палубу и широм отвори очи.

Трагао је пуна четири часа. У међувремену, радиографисао је свим бродовима у околини и шест њих, један за другим, спремно се придружило потрази. Тако је налагао закон мора. Али, у успех нико није веровао.

Бледа јутарња светлост већ је почела да се разлива по океану, када је капетан Арегви, по ко зна који пут, принео очима двоглед. „Ускоро ћу морати да одустанем", помислио је. „Нико не може да опстане у води више од осам часова".

Само што је хтео да промени курс, један глас повика:

— Капетане, нешто се креће с десне стране брода!

— Зауставите све машине! — узвикнуо је Арегви. — Изгледа да смо га нашли!

* * *

Двадесет минута касније, полусвестан и укочен од хладноће, Карлос Соиза лежао је у болесничкој кабини. Капетан Арегви је издао наређење да се пуном брзином крене напред, а затим се окренуо младом морнарском помоћнику који је први приметио утопљеника.

— Алал ти вера, момче! Спасао си Карлосу живот! Како си га само видео? — упитао је.

— Ох, капетане — одврати овај — нисам га уопште видео! Чим сам викнуо, схватио сам да је оно што сам угледао само пена која се убрзо разишла. Знате, ово је моја прва пловидба — још не разликујем ни крму од прамца!

М. И.

БИМ И БУМ

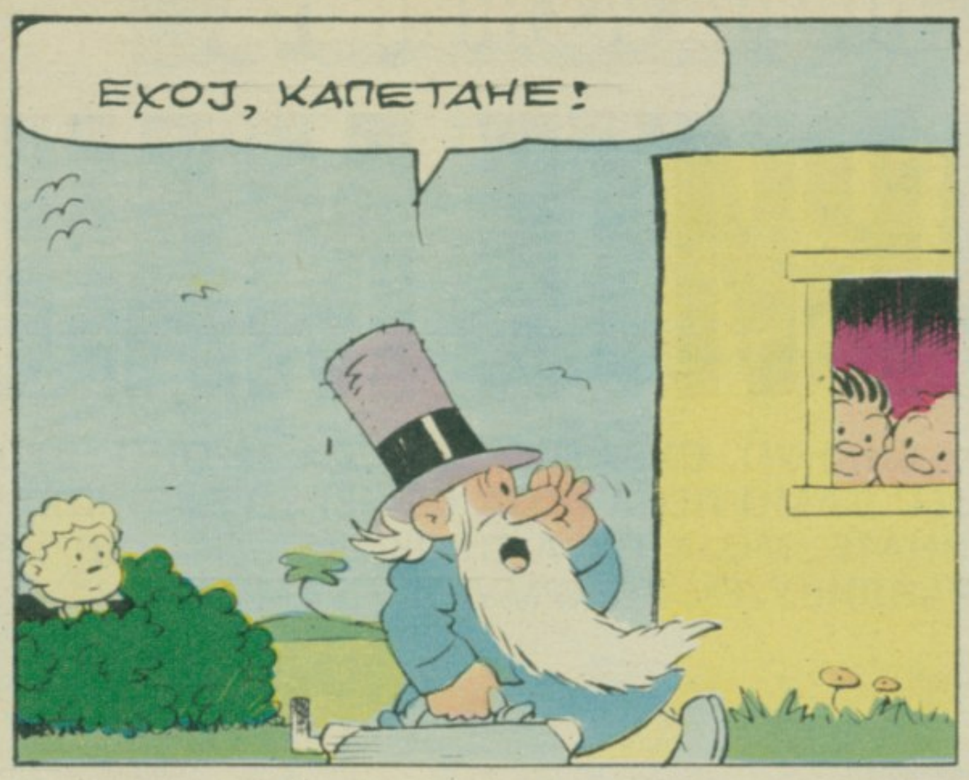

Мали МИЋА

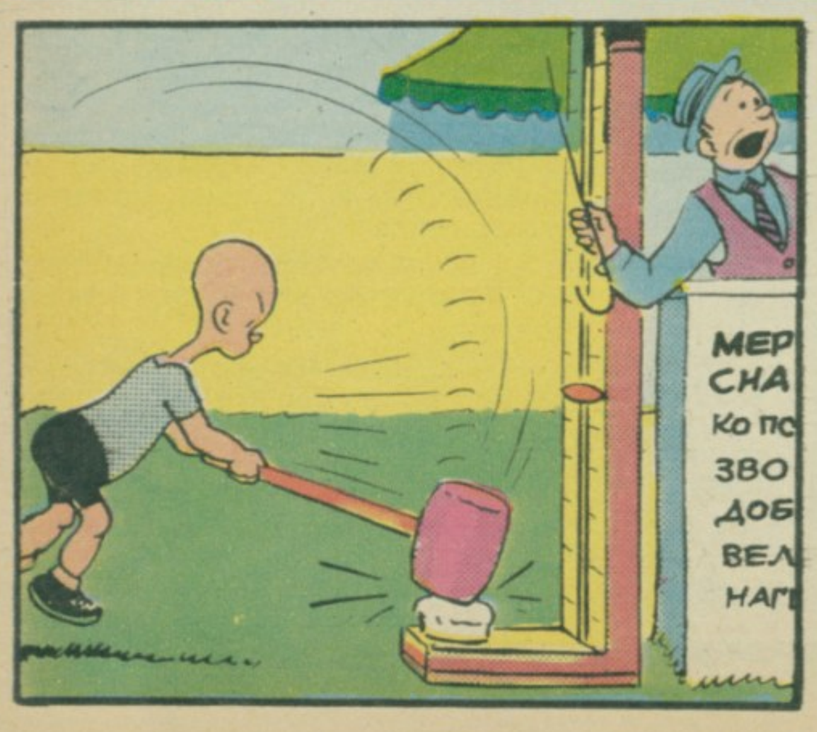

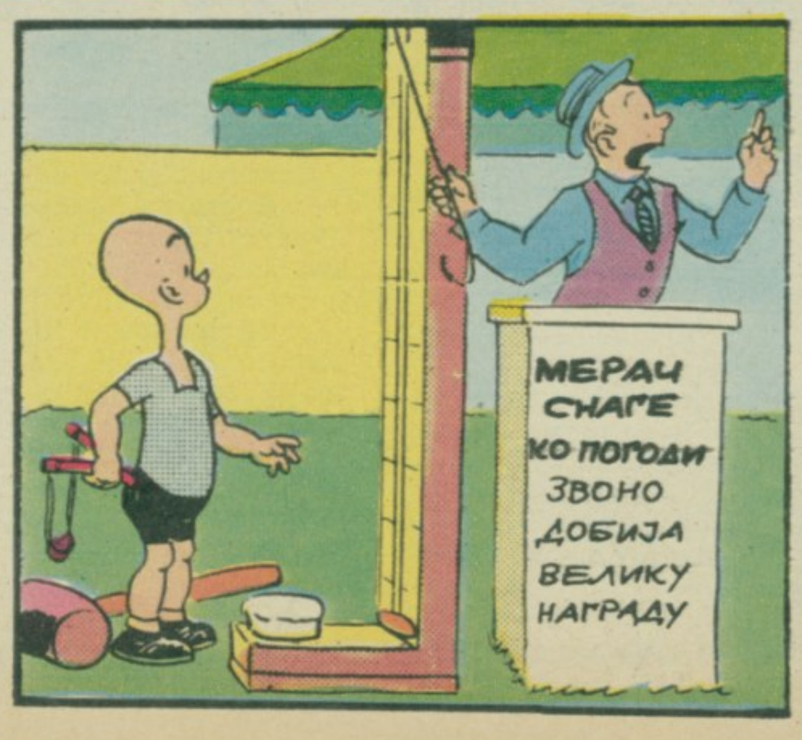

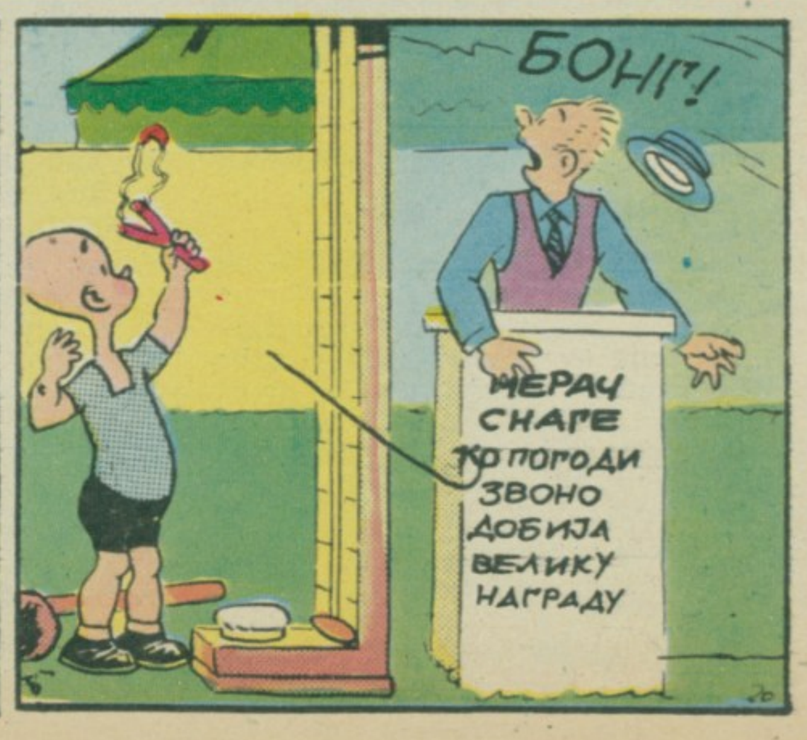

ЗАКОН КОЛТА:

ПИСМО ИЗ КАНЗАСА

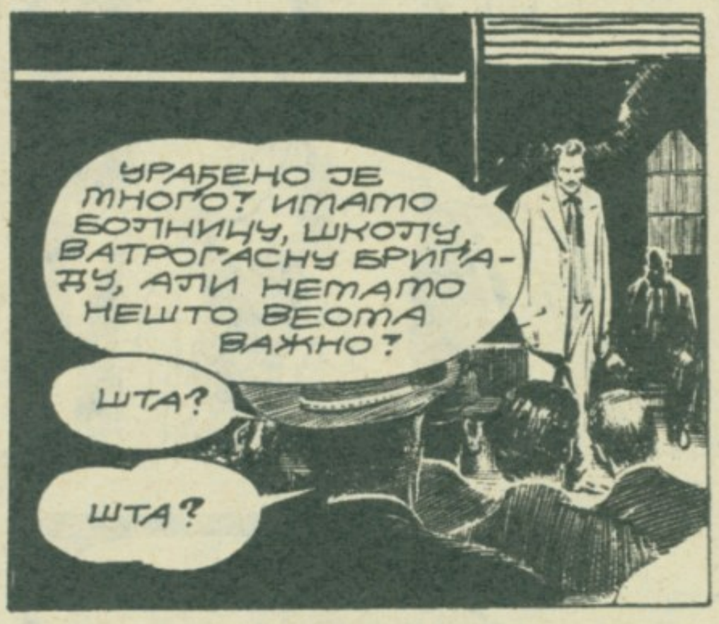

Нови градоначелник вратио се затим свом послу...

Мислиш ли да ће и остали грађани приложити тако велике суме?

Надам се да хоће?

За то време...

Вес даје огромну суму, честере?

Нисам знао да му је џеп толико дубок?

Ту ми ипак нешто није јасно?

Шта, шерифе?

Знаш ли можда колико је Вес за ових шест година могао да заради?

Не знам, ваљда доста...

И јесте? Израчунао сам? Негде око четири хиљаде?

Како то?

Он је ипак само ковач, а тај посао не доноси неку велику зараду? Питам се одакле му новац?

Неке важне појединости сте заборавили, шерифе?

Шта?

Вес нема породицу, вео-ма је скроман и то би могла да буде његова вишегодишња уштеђевина?

Можда си у праву, честере? Ипак, проверићу?

2262

Следећих дана Вес се ангажовао на прикупљању новца...

Потребно нам је још четири хиљаде да бисмо започели градњу?

То је доста?

Од вас, грађана доца?

Од кога ћете набавити тај новац?

Ипак си био у праву? Вес је сигурно имао велику уштеђевину?

2263

2

1479/2

И КРОЗ НЕДЕЉУ ДАНА ДОМ ЗА СТАРЕ ПОЧЕО ЈЕ ДА НИЧЕ...

ЗАШТО ТОЛИКО ЖУРИТЕ, ВЕСЕ?

МОРАМ! ИМА МНОГО СТВАРИ КОЈЕ ЖЕЛИМ ДА УЧИНИМ ЗА ОВАЈ ГРАД, ЧЕСТЕРЕ!

ГОВОРИТЕ КАО ДА НЕМАТЕ МНОГО ВРЕМЕНА?

И НЕМАМ, МОТЧЕ!

НИКАД НЕ ЗНАШ ШТА ТИ СЕ СВЕ МОЖЕ ДОГОДИТИ!

2264

ЗА ТО ВРЕМЕ У ДИЛАНОВОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ...

НЕ МОГУ ДА ПОВЕРУЈЕМ...

ЗАШТО СИ ЗАБРИНУТ, ЧЕСТЕРЕ?

РАЗГОВАРАО САМ СА ВЕСОМ! ИЗ ТОГ ЧОВЕКА ИЗБИЈА НЕКИ СТРАХ, НЕЗАДОВОЉСТВО...

НЕ БЕЗ РАЗЛОГА, ЧЕСТЕРЕ! ПРОЧИТАЈ ОВО ПИСМО ИЗ КАНЗАСА!

2265

ШТА КАЖЕШ НА ТО?

НЕВЕРОВАТНО!

САДА БАР ЗНАМО КАКО ЈЕ ВЕС ДОШАО ДО НОВЦА!

ДА!

ХОЋЕШ ЛИ ГА УХАПСИТИ?

МОРАЋУ!

2266

ВЕСЕ, ХОЋУ ДА РАЗГОВАРАМО!

ДОБИ! СЛУШАМ ТЕ!

НЕ МОГУ У РАДИОНИЦИ? ХАЈДЕМО У МОЈУ КАНЦЕЛАРИЈУ!

ОДМАХ!

У ОВОМ ПИСМУ ИЗ КАНЗАСА ПИШЕ ДА ЈЕ УТРО ЗАТВОРЕНИК РОКИ МОРЕН КОЈИ ЈЕ ПРЕ СМРТИ ИЗРЕКАО НЕКЕ ОПТУЖБЕ ПРОТИВ ТЕБЕ? ЗНАШ ЛИ О ЧЕМУ СЕ РАДИ?

ДА, ЗНАМ!

2267

ТРИ ТОЧКА СУ ПРЕ СЕДАМ ГОДИНА ОПЉАЧКАЛА БАНКУ У ВИЧИТИ? СЕЋАШ ЛИ СЕ ТОГА?

СЕЋАМ СЕ?

ПОДЕЛИЛИ СУ НОВАЦ И ПОБЕГЛИ? ЈЕДАН ЈЕ, МЕЂУТИМ, УХВАЋЕН? ЗВАО СЕ МОРЕН?

БИО ЈЕ ТО ДОБАР МОМАК?

ЗНАЧИ, ПОЗНАЈЕШ ГА?

ДА, ОН ЈЕ МОЈ РОБАК?

МОРЕН СЕ У ЗАТВОРУ ТЕШКО РАЗБОЛЕО И ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ УМРО, ОДАО ЈЕ ИМЕНА ДРУГЕ ДВОЈИЦЕ?

ПРЕТПОСТАВИО САМ?

ЈЕДАН ОД ЊИХ СЕ ВЕЋ НАЛАЗИО У ЗАТВОРУ ЗБОГ НЕКОГ ПРЕКРШАЈА, А ДРУГОМЕ СЕ ИЗГУБИО ТРАГ? НЕКИ КАЖУ ДА ЈЕ У ДОЦУ?

ПОД ЛАЖНИМ ИМЕНОМ, МОЖДА?

ДА? ПОД ИМЕНОМ ВЕС МАРТИН?

2269

ИПАК, НЕ МОЖЕМО БИТИ САСВИМ СИГУРНИ ДА ЈЕ ОВА ОПТУЖБА ТАЧНА?

У ПРАВУ СИ, ЧЕСТЕРЕ?

СВЕ ШТО ПИШЕ, ИСТИНА ЈЕ?

ПРИЗНАЈЕШ ЛИ ДА СИ УЧЕСТВОВАО У ПЉАЧКИ?

ДА? ПРВИ И ЈЕДИНИ ПУТ? ЗБОГ ТОГА СЕ ГОРКО КАЈЕМ?

ЖАО МИ ЈЕ, АЛИ УХАПШЕН СИ, ВЕСЕ?

2270

НЕ МОГУ ДА ПОВЕРУЈЕМ? ТАКО СТЕ ЦЕЊЕНИ И ПОПУЛАРНИ У ОВОМ ГРАДУ...

ПОПУЛАРНОСТ ЈЕ СТИГНАО УКРАДЕНИМ НОВЦЕМ, ЧЕСТЕРЕ?

ТО ЋЕ МНОГЕ РАЗОЧАРАТИ...

ТАЧНО?

И ШТА ЋЕ САДА БИТИ?

СПРОВЕШЋУ ТЕ У КАНЗАС?

4

2271

ВОЗ ПОПАЗИ КРОЗ ЈЕДАН ЧАС?
МОРАМ ПРВО ДА ОБАВИМ НЕКЕ ПОСЛОВЕ!
КО ЋЕ ПРЕУЗЕТИ МОЈУ КОВАЧНИЦУ? ШТА ЋУ СА КУЋОМ, СТВАРИМА...
НАРЕЂЕЊЕ ЈЕ НАРЕЂЕЊЕ! МОРАМО ОДМАХ ДА КРЕНЕМО! ЧЕСТЕР ЋЕ ТО СВЕ УРЕДИТИ УМЕСТО ТЕБЕ!
ХОЋУ! НЕ БРИНИТЕ!
2272

КАД СУ ДИЛАН И ВЕС КРЕНУЛИ ЗА КАНЗАС, ПОЧЕО ЈЕ ДА ПАДА ПРВИ СНЕГ...
ОВА ЋЕ ЗИМА ИЗГЛЕДА БИТИ ДУГА И ХЛАДНА!
ДА! ПОГОТОВО У ЗАТВОРУ! АКО СЕ НЕШТО НЕ ДОГОДИ!
А ШТА?
МОЖДА ЋУ ПОКУШАТИ ДА ПОБЕГНЕМ!

КУД БИ ПОБЕГАО? ШТА БИ РАДИО?
НЕКУД ДАЛЕКО ГДЕ БИХ ОТПОЧЕО НОВИ ЖИВОТ!
ОПЕТ ЋЕШ БИТИ УХВАЋЕН, ВЕСЕ!
МОЖДА! АЛИ ПРОШЛО ЈЕ ШЕСТ ГОДИНА ДОК МЕ НИСУ ОТКРИЛИ! ИСПЛАТИЛО СЕ!

НА ПОЛА ПУТА ДО КАНЗАСА, ВОЗ СЕ ЗАУСТАВИО ...
ИМАШ ЈОШ ЈЕДНОГ ПУТНИКА?
НЕК СЕ УКРЦА!
ШТА СЕ ТО ДОГАЂА?
5

ЗАТИМ...

ЖАО МИ ЈЕ ШТО САМ МОРАО ОВО ДА УЧИНИМ, СТАРИ ДРУЖЕ!

СЛЕДЕЋЕГ ТРЕНУТКА ВОЗ ЈЕ КРЕНУО...

...АЛИ С ЈЕДНИМ ПУТНИКОМ МАЊЕ...

КАДА СЕ ПОСЛЕДЊИ ВАГОН ИЗГУБИО ИЗ ВИДА...

ШТА ОВО ЗНАЧИ?

ОВДЕ СТАНУЈЕШ?

ДА... НЕКОЛИКО КИЛОМЕТАРА ОДАВДЕ?

МОРАЋЕШ ПЕШИЦЕ! ПОТРЕБНА СУ МИ ТВОЈА КОЛА!

ВОЗ ЈЕ ВЕЋ БИО ДАЛЕКО...

...А ВЕС МАРТИН КРЕНУО ЈЕ У СУПРОТНОМ ПРАВЦУ...

БИХАА!

СТИЋИ ЋУ ПРЕ МРАКА?

ДОЦ 20км

ЗА ТО ВРЕМЕ, У ВОЗУ...

БИКЕ МИ ДОБРО? САМО МИ ОДВЕЖИ РУКЕ!

ТО ВАС ЈЕ УДЕСИО ОНАЈ ШТО ЈЕ ПУТОВАО С ВАМА, ЗАР НЕ?

КОЛИКО СМО ДАЛЕКО ОД МЕСТА НА КОМЕ СЕ ВОЗ ЗАУСТАВИО?

ОКО ПЕТНАЕСТ КИЛОМЕТАРА?

ЈА САМ ШЕРИФ ИЗ ДОЦА? РЕЦИ ТАШИНОВОБИ ДА ЗАУСТАВИ ВОЗ?

УСКОРО БЕТО СТИЖЕ У БЕНД? САЧЕКАЈТЕ МАЛО?
ХМ? ОНДА ЋУ ТАМО ИЗНАЈМИТИ КОЊА И ПОСЛАТИ ТЕЛЕГРАМ?
ЗА ТО ВРЕМЕ...
МЕТ ЋЕ СИГУРНО ОДМАХ ПОСЛАТИ ТЕЛЕГРАМ У ДОЦ? ТОРАМ НЕОПАЖЕНО УЋИ У ГРАД?
2280

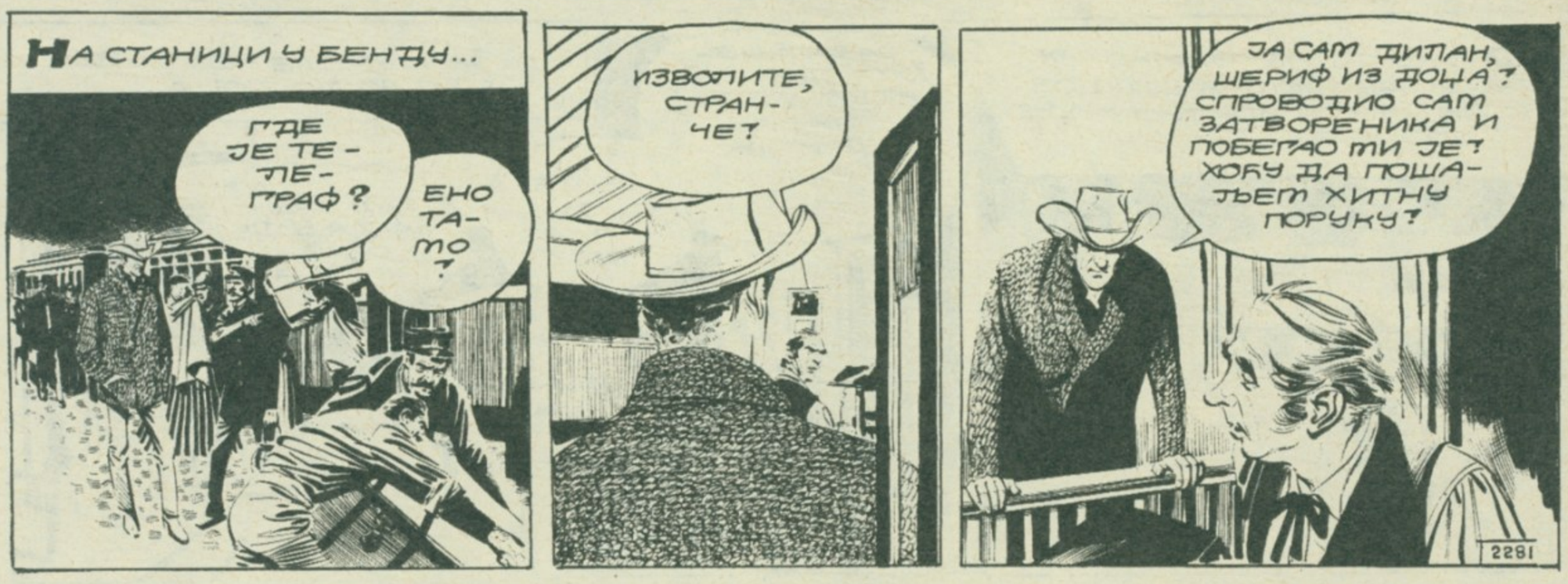
НА СТАНИЦИ У БЕНДУ...
ГДЕ ЈЕ ТЕЛЕГРАФ?
ЕНО ТАМО?
ИЗВОЛИТЕ, СТРАНЧЕ?
ЈА САМ ДИЛАН, ШЕРИФ ИЗ ДОЦА? СПРОВОДИО САМ ЗАТВОРЕНИКА И ПОБЕГАО МИ ЈЕ? ХОЋУ ДА ПОШАЉЕМ ХИТНУ ПОРУКУ?
2281

ЗАТИМ...
ЧЕСТЕР, ДОЦ СИТИ. ЗАТВОРЕНИК ПОБЕГАО? ВРАЋА СЕ У ДОЦ? НАЂИ ГА И УХАПСИ? ДОЛАЗИМ ОДМАХ? ДИЛАН
У КАНЦЕЛАРИЈИ МЕСНОГ ШЕРИФА...
ДАЋУ ТИ КОЊА И МУНИЦИЈУ? АЛИ, ОТКУД ЗНАШ ДА СЕ ВРАТИО У ДОЦ?
ПРЕТПОСТАВЉАМ? УОСТАЛОМ, ЛАКУ ЋУ ПРОНАЋИ ЊЕГОВЕ ТРАГОВЕ У СНЕГУ?
МЕТ ЈЕ КРЕНУО ИЗ БЕНДА...
ХВАЛА ТИ НА ПОТОЦИ, ЏОНСОНЕ?
СРЕЋНО?
ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ЧАСОВА ДИЛАН ЈЕ СТИГАО ДО МЕСТА НА КОМ ЈЕ ВЕС ИСКОЧИО ИЗ ВОЗА...
ОВДЕ НЕМА ЖИВЕ ДУШЕ?
ТРАГОВИ? ЈЕДАН ЧОВЕК ЈЕ КРЕНУО ПЕШКЕ У ЈЕДНОМ ПРАВЦУ, А ДРУГИ КОЛИТА У СУПРОТНОМ?
7
2283

МЕТ ЈЕ ПАЖЉИВО ИСПИТАО ТРАГОВЕ...

ОВАЈ ЧОВЕК ИМА ВЕОМА КРАТАК КОРАК! КОЛИКО ЗНАМ, ВЕС ТАКО НЕ ХОДА!

ВЕС ЈЕ НАОРУЖАН И СИГУРНО ЈЕ ОТЕО КОЛА ОНОМ ЧОВЕКУ КОЈИ ЈЕ ДОШАО ДА ИСПРАТИ СВОЈУ ЖЕНУ НА ВОЗ!

ИДЕМО, КОЊИКУ!

2284

ЈАХАО ЈЕ НЕКОЛИКО КИЛОМЕТАРА. СТРАЧИЛО СЕ И ДИЛАН СЕ УПУТИО КА НЕКОЈ КУЋИ...

ЈА САМ ШЕРИФ ДИЛАН! ИДЕМ У ДОЦ! ГЛАДАН САМ И УМОРАН!

УБИТЕ, ШЕРИФЕ!

А ЈА ЋУ НАХРАНИТИ КОЊА И СМЕСТИТИ ГА У ШТАЛУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ВЕС ЈЕ ВЕЋ СТИГАО ДО ДОЦА...

САД ТРЕБА ДА БУДЕМ ОБАЗРИВ!

2285

А НА УДАЉЕНОЈ ФАРМИ...

УКУСНО СТЕ ОВО СПРЕМИЛИ!

УЗМИТЕ ЈОШ, ШЕРИФЕ!

ТРИДЕСЕТ КИЛОМЕТАРА ОДАТЛЕ, ВЕС СЕ ШУЊАО УЛИЦАМА ДОЦА...

СТАНИ!

ХОТЕЛ

2286

ТЕШКО МИ ЈЕ ШТО МОРАМ ДА УПЕРИМ ПУШКУ НА ВАС, АЛ' НАРЕЂЕЊЕ ЈЕ НАРЕЂЕЊЕ!

СХВАТАМ! САМО ТИ ОБАВЉАЈ СВОЈУ ДУЖНОСТ!

ЗА ОВО НИКО НЕ ЗНА ОСИМ ДИЛАНА И МЕНЕ! ИДЕМО У ЗАТВОР!

КАКО ТИ КАЖЕШ...

НИЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ ВРАЋАМ ОВАМО...

2287

ШТА ЋЕ САД БИТИ СА ТНОМ, ЧЕСТЕРЕ?

ДИЛАН ЋЕ УСКОРО ДОЋИ? САЧЕКАЋЕМО ГА?

И КАДА СЕ ЧЕСТЕР ОКРЕНУО...

ЖАО МИ ЈЕ, ЧЕСТЕРЕ? МОРАО САМ?

2288

ВЕС ЈЕ ЗАТВОРИО ЧЕСТЕРА...

НЕ ВОЛИМ ШТО ОВО ЧИНИМ, АЛИ ПРУЖА МИ СЕ ПОСЛЕДЊА ПРИЛИКА ДА СЕ ИЗВУЧЕМ?

ВЕСТ ЈЕ ЗАТИМ УПУТИО КА КУЋИ СВОГ ПРИЈАТЕЉА БЕРТА ХАЈАМА...

ЗАСТАО ЈЕ ЗА ТРЕНУТАК...

МОЖДА НИ БЕРТ НЕЋЕ ХТЕТИ ДА МИ ПОМОГНЕ?

22

БЕРТЕ, ПОТРЕБНА МИ ЈЕ ТВОЈА ПОМОЋ?

ОТКУД ТИ? МИСЛИО САМ ДА СИ ВЕЋ У КАНЗАСУ?

А ЗНАШ ЛИ ЗАШТО ТЕ ЈЕ МЕТ ВОДИО У КАНЗАС?

ПА... НЕШТО СЕ ШУШКА ПО ГРАДУ, АЛИ ЈА НЕ ОБРАЋАМ ПАЖЊУ НА ТО!

НИШТА О ТОМЕ НЕБУ ДА ЗНАМ? РЕЦИ, КАКО ДА ТИ ПОМОГНЕМ?

2290

ПРВО ТИ НАЂИ ДОБРОГ И БРЗОГ КОЊА!

ДОБИЋЕШ ГА? ШТА ЈОШ ХОЋЕШ?

ХРАНУ И МУНИЦИЈУ ЗА ОВУ ПУШКУ КОЈУ САМ УЗЕО ОД МЕТА?

НЕ МИСЛИШ ВАЉДА ДА ПУЦАШ У ЊЕГА?

НАДАМ СЕ ДА МИ СЕ ТА ПРИЛИКА НЕЋЕ ПРУЖИТИ!

9

2291

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ХВАЛА ВАМ НА ГОСТОПРИМСТВУ! САД МОРАМ ДА ИДЕМ!

ЧЕКА ВАС ДУГ ПУТ, А ВЕОМА ЈЕ ХЛАДНО!

ЗАШТО НЕ БИСТЕ ПРЕНОЋИЛИ КОД НАС?

ИМАМ ЈЕДАН НЕОДЛОЖАН ПОСАО У ДОЦУ!

ДО ВИЂЕЊА!

СРЕЋНО!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕТЕ НАЋИ ТОГ ТИПА КОГА ТРАЖИТЕ!

ДИПАН ЈЕ ПОТЕРАО КОЊА У ГАЛОП...

ЗА ТО ВРЕМЕ У ДОЦУ...

МАРТИНЕ!

ДА, ЈА САМ! ПОТРЕБАН МИ ЈЕ НОВАЦ! ХИТНО!

2293

ИМАМ НА КЊИЖИЦИ ЈОШ ПЕТ СТОТИНА ДОЛАРА!

ЖАО МИ ЈЕ, АЛИ БАНКА ЈЕ ЗАТВОРЕНА! ДОБИТЕ СУТРА!

НЕ! ХОЋУ НОВАЦ СМЕСТА!

НЕ ШАЛИМ СЕ! ОТВОРИ СЕФ!

2294

НИСАМ НИКАДА ИМАО ЛЕПО МИШЉЕЊЕ О ВАМА, АЛИ, ДА СТЕ РАЗБОЈНИК, ТО НИСАМ ВЕРОВАО!

ЕВО ВАШЕГ НОВЦА!

УКИНИТЕ МОЈ РАЧУН! НЕЋУ СЕ ВИШЕ ВРАТИТИ!

10

И АКО ТИ ЈЕ ЖИВОТ МИО, О ОВОМЕ НИКОМЕ НЕ ГОВОРИ!

Снег је опет почео да провејава када је вес кренуо из доља...

Ускоро је скренуо на један споредни пут који води ка северо-западу...

Чини ми се да је то Мартин пројахао...

А негде око поноћи шериф Дилан стигао је у дољ...

Честер је сигурно већ заспао?

Дилане?

Шта ово значи?

Затим...

Ко те је затворио, Честере?

Ухапсио сам Мартина и довео га овамо, али ме је изненада ударио и...

Када се тачно то догодило?

Око десет? Сад је већ далеко одмакао!

Ти остани, а ја ћу покушати да га пронађем!

Мало касније...

Банкар тврди да је напустио град нешто пре поноћи?

Овога пута га не смем изгубити?

Ух? Опет вејем? Немам среће?

СНЕГ ЈЕ ПРЕКРИО СВЕ ТРАГОВЕ...

ИДЕМ ОВИМ ПУТЕМ, ПА ШТА БУДЕ?

КРИСЕ, ДА НИСИ МОЖДА ВИДЕО ВЕСА МАРТИНА?

ЈЕСАМ, ШЕРИФЕ?

ЈЕСИ ЛИ БАШ СИГУРАН ДА ЈЕ ТО БИО ОН?

ЈЕСАМ?

У КОМ ПРАВЦУ ЈЕ ОТИШАО?

ТАМО, КА ПЛАНИНАМА?

ЗНАЧИ, ПРЕМА ГРАНИЦИ КОЛОРАДА? ХВАЛА НА ПОМОЋИ?

КАСНО ТОГ ПОПОДНЕВА МЕТ ЈЕ УМОРАН И ИЗГЛАДНЕО СТИГАО ДО ЈЕДНОГ ИМАЊА...

ДОБАР ДАН, РОБЕРТЕ?

ОТКУД ТИ, ШЕРИФЕ?

МОГУ ЛИ СЕ МАЛО ОДМОРИТИ КОД ТЕБЕ?

НАРАВНО? ОСТАВИ ПРВО КОЊА У ШТАЛУ?

ПУТУЈЕШ ЛИ НЕКИМ ПОСЛОМ?

ТАКО НЕКАКО...

ТРАГАМ ЗА ЈЕДНИМ ЧОВЕКОМ? ТРЕБАЛО ЈЕ ОВУДА ДА ПРОЂЕ, АЛИ СНЕГ ЈЕ ЗАВЕЈАО ТРАГОВЕ?

ТО ЈЕ СИГУРНО ВЕС МАРТИН?

ДА? ВИДЕО СИ ГА?

1479/12

И ТАКО ЈЕ МЕТ НАЈЗАД САЗНАО ДА ЈЕ НА ПРАВОМ ПУТУ...

ДА, ЈУТРОС? ИЗГЛЕДАО ЈЕ ТАКО УМОРАН КАО ДА ЈЕ ЈАХАО ЦЕЛУ НОЋ!

НИЈЕ ТИ РЕКАО КУДА ИДЕ?

ДА, У ТОКАЛА СПРИНГС? АЛИ, УБЕДИО САМ ГА ДА СЕ ПРВО МАЛО ОДМОРИ!

И КАДА ЈЕ ОТИШАО?

ОКО ПОДНЕ? ПРЕ ЈЕДНО ШЕСТ ЧАСОВА?

2304

ХВАЛА ТИ НА ВЕЧЕРИ! ОДМАХ НАСТАВЉАМ ПУТ!

ЧЕМУ ТОЛИКА ЖУРБА?

ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА ЋЕ ВЕС ПРЕНОЋИТИ У ТОКАЛА СПРИНГСУ И МОРАМ СТИЋИ ТАМО ПРЕ ЈУТРА!

ИМАШ ДЕСЕТ ЧАСОВА ЈАХАЊА ДО ТОКАЛЕ?

ЗНАМ! НОЋ ЈЕ ВЕДРА, МЕСЕЧИНА...

И ДИПАН ЈЕ ПОТЕРАО СВОГ КОЊА...

СТИГАО ЈЕ ДО НАПУШТЕНЕ КОЛИБЕ И ОДЛУЧИО ДА МАЛО ПРЕДАХНЕ...

ОВДЕ БУ ТЕ НАХРАНИТИ, КОЊИБУ?

ЖАО МИ ЈЕ ШТО ТЕ ТОЛИКО МУЧИМ, АЛИ МОРАМО СТИЋИ У ТОКАЛУ ШТО ПРЕ!

2306

ЗА ТО ВРЕМЕ, ВЕС МАРТИН СТИГАО ЈЕ У ТОКАЛА СПРИНГС, МАЛИ НАПУШТЕНИ РУДАРСКИ ГРАД...

НАДАМ СЕ ДА ЋУ МОЋИ НЕГДЕ ДА ОДСПАВАМ КОЈИ ЧАС?

ХЕЈ? ОТВОРИТЕ?

2307

ТИ СИ ВЛАСНИК?

ПА ШТА АКО ЈЕСАМ?

ХОЋУ ШТАЛУ ЗА КОЊА И КОНАК ЗА МЕНЕ?

КУД НАЂЕ ДА ПУТУЈЕШ ПО ОВОЈ ЦИЧИ ЗИМИ...

ПЛАЋАМ УНАПРЕД? А АКО УСЛУГА БУДЕ ДОБРА, ДОБИЋЕШ И КОЈИ ДОТАР ВИШЕ?

ТО ВЕЋ БОЉЕ ЗВУЧИ!

Пола часа касније...

АКО СИ ТРГОВАЧКИ ПУТНИК, ЗНАЈ ДА ОВДЕ ЗА ТЕБЕ НЕМА МНОГО ПОСЛА!

ЈА САМ САМО У ПРОПАЗУ!

АЛИ, ОВДЕ ЈЕ КРАЈ ПУТА! ВИШЕ НЕМА НАСЕЉА! НЕЋЕШ ВАЉДА У БРДА?

МОЖДА ВОЛИТ ПЛАНИНЕ У ОВО ДОБА ГОДИНЕ!

230

Мет се полако приближавао Токали...

Када је почело да свиће...

ИЗДРЖИ ЈОШ МАЛО, КОЊИЋУ!

ТОКАЛА СПРИНГС 6 КМ

ОХ! ЈОШ ЈЕДАН ПУТНИК!

2310

ЈА САМ, ШЕРИФ ДИЛАН, ИЗ ДОЦА! ТРАЖИМ ВЕСА МАРТИНА!

ЈЕЛ' ТО ОНАЈ ТОМАК ЧЕТРДЕСЕТИХ ГОДИНА...

14

ДА, МОГАО БИ ДА БУДЕ!

ОТИШАО ЈЕ!

ВЕЋ?

ДА, ПРЕ ЈЕДНОГ ЧАСА, У ПЛАНИНУ!

2311

1479/14

Мартин је био уверен да му више нико не може убити у траг и да је ван сваке опасности...

Још само двадесетак километара до Колорада...

А у токала Спрингсу...

Хоћеш ли сад добро да се одморишь?

Не? То ће морати да причека?

2312

Мало затим и Дипан се улутио ка планинама...

Изгледа да иде ка граници и да не жури много?

Морам га ухватити пре него што пребегне у Колорадо!

На око десет километара од токаче, вес Мартин се зауставио...

Аонда му се учинило да чује шкрипу снега...

Као да је неки коњ?

Не, то не може бити! Дипан?

2314

Постоји само један начин да га се ослободим?

Трагови су свежи? Вес је у близини?

Стигао си на крај пута, мете?

2315

СЈАШИ И НЕ ПОКУШАВАЈ НЕКУ ГЛУПОСТ!

БОЉЕ БИ БИЛО ДА БАЦИШ ПУШКУ И ПРЕДАШ СЕ? ТО ТИ ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉСКИ САВЕТ!

РЕКАО САМ ТИ ВЕЋ ДА НЕ НАМЕРАВАМ ДА ОСТАТАК ЖИВОТА ПРОВЕДЕМ У ЗАТВОРУ!

ХОЋЕШ ЛИ ОНДА ПУЦАТИ У МЕНЕ?

РАЗОРУЖАЋУ ТЕ И УЗЕЋУ ТИ КОЊА!

А ОНДА?

ВРАТИЋЕШ СЕ ПЕШИЦЕ У ТОКАЛУ?

А ШТА ЋЕШ ТИ?

ОТИЋИ ЋУ НА СЛОБОДУ, У КОЛОРАДО!

МИСЛИО СИ ДА УТАКНЕШ ПРЕКО ГРАНИЦЕ? УХВАТИО БИХ ТЕ КАД ТАД, ВЕСЕ!

МОЈЕ ШАНСЕ ЈОШ НИСУ ИЗГУБЉЕНЕ!

ИЗНЕНАДА...

2518

И ВЕС ЈЕ РАНИО МЕТА У РАМЕ...

ЖАО МИ ЈЕ ШТО САМ МОРАО ДА ПУЦАМ, МЕТЕ?

МОРАМ ГА СПРЕЧИТИ... МОРАМ...

16

2319

+ 1479/16

ЗАТИМ ЈЕ ВЕС ПРЕВИО МЕТОВУ РАНУ...

САД ЋЕ КРВАРЕЊЕ ПРЕСТАТИ?

ХАЈДЕ, ПОЛАКО! ПЕЊИ СЕ!

КУДА МЕ ВОДИШ?

У ТОКАТУ, НАРАВНО!

МЕТ СЕ ЈЕДВА ДРЖАО У СЕДЛУ...

ИЗДРЖИ САМО ЈОШ МАЛО!

ЕВО, СТИГЛИ СМО!

2321

ПА ТО СУ ОНА ДВА ПУТНИКА!

ИМАЛИ СМО МАЛУ НЕЗГОДУ! ГДЕ ЈЕ ДОКТОР?

НЕМАМО ГА ВЕЋ ДЕСЕТ ГОДИНА!

НАЈБЛИЖИ ВАМ ЈЕ ДОКТОР АДАМС, У ДОЦУ!

ТО ЈЕ ДАЛЕКО!

МЕТ ЈЕ КЛОНУО И ИЗГУБИО СВЕСТ...

ОХ! ШТА КУ САД!

УНЕСИМО ГА У КУЋУ!

ДАЋУ ВАМ КОЧИЈУ - КАКО БИСТЕ ШТО ПРЕ СТИГЛИ ДО ДОЦА!

ВЕС ЈЕ ОКЛЕВАО ЗА ТРЕНУТАК, А ОНДА...

ВАЖИ! ДОВЕЗИ ТИ ЈЕ!

17

ЗАТИМ...

БОЈИМ СЕ САМО ДА НЕ ЗАРАДИ ЈОШ И УПАЛУ ПЛУГА?

ПОКРИЋЕМО ГА ЧЕРАДОМ?

САД ЋЕ СВЕ БИТИ У РЕДУ?

ХВАЛА НА ПОМОЋИ И ДО ВИЂЕЊА?

СРЕЋНО?

КРАЈЕМ МЕСЕЦА ДОЋИ ЋУ У ДОЛ ПА ЋУ САМ УЗЕТИ КОЛА?

МАРТИН ЈЕ ПОТЕРАО КОЊЕ ...

АДИЛАН, ОШАМУЋЕН ОД БОЛА, НЕПОМИЧНО ЈЕ ЛЕЖАО ...

КАД БИХ ОВАКО НАСТАВИО, ПРЕ МРАКА БИХ СТИГАО ДО ОНОГ РАНЧА?

2325

'АЈДЕ? ЈОШ КОЈИ КИПОМЕТАР САМО?

ОКО ПОНОЋИ, ВЛАСНИКА РАНЧА ПРОБУДИО ЈЕ ТОПОТ КОЊА...

ВЕСЕ? ШТА РАДИШ У ОВО ДОБА?

РОБЕРТСЕ, ПОТРЕБНА МИ ЈЕ ТВОЈА ПОМОЋ?

2326

ИЗГЛЕДАШ КАО ДА СИ ПРЕВАЛИО ТЕЖАК ПУТ, ВЕСЕ?

ДИЛАН ЈЕ РАЊЕН? ЕНО ГА У КОЛИМА!

УНЕСИТЕ ГА?

18

У ТОПЛОЈ СОБИ, ДИЛАН СЕ ОСВЕСТИО...

ПОПИЈ СВЕ? БИЋЕ ТИ БОЉЕ?

КОЊИ СУ ТИ ПОТПУНО ПОСУСТАЛИ, ВЕСЕ? ДАЋУ ТИ МОЈЕ!

1409/18

ВЕС СЕ ОПЕТ СПРЕМИО ЗА ПОКРЕТ ...

НАДАМ СЕ ДА ЋЕШ СТИЋИ ДО ПОДНЕ?

МОРАМ! ИНАЧЕ ЋЕ ДОЋ МОРАТИ ДА БИРА НОВОГ ШЕРИФА!

АЛИ, ЗАР НЕЋЕШ УПАСТИ У ЗАМКУ АКО СЕ ВРАТИШ У ДОЋ?

ТАЧНО! ХВАТА НА ПОТОЋИ!

ДО ВИЂЕЊА И СРЕЋНО!

ГРАЂАНИ ДОЋА СУ У ЧУДУ ПОСМАТРАЛИ ПРИДОШЛИЦУ ...

ОНО КАО ДА ЈЕ ВЕС!

ОН ЈЕ! НИКО ДРУГИ!

БИЋЕ ПУЦЊАВЕ!

ЧЕСТЕРЕ! МЕТ ЈЕ РАЊЕН! ВОДИМ ГА ДОКТОРУ!

2329

ЗАТИМ...

ЛЕПО ЈЕ ОД ВАС ШТО СТЕ ГА ВРАТИЛИ, ВЕСЕ!

А ШТА САМ ДРУГО МОГАО? ДА ГА ПУСТИМ ДА УМРЕ?

У ВАШЕМ ПОЛОЖАЈУ ТО БИ МНОГИ УЧИНИЛИ!

ДИЛАН ЈЕ САМО ОБАВЉАО СВОЈУ ДУЖНОСТ! А ПОРЕД ТОГА ОН ТИ ЈЕ ПРИЈАТЕЉ!

КАКО МУ ЈЕ?

ХОЋЕ ЛИ ПРЕЖИВЕТИ?

2330

ХОЋЕ! АЛИ, ДА СИ ГА ДОВЕО САМО МАЛО КАСНИЈЕ, НЕ ВЕРУЈЕМ ДА БИ ЈОШ БИО ТЕБИ НАМА!

И ТИ СИ ИСЦРПЉЕН, ВЕСЕ! ПОТРЕБАН ТИ ЈЕ ОДМОР!

ДОБРО МИ ЈЕ...

ЧЕСТЕР ЋЕ МИ НАЋИ НЕКУ ЛЕПУ, УДОБНУ ЋЕЛИЈУ, ЗАР НЕ?

19

2331

14.9.13

ВЕСТ СЕ БРЗО ПРОЧУЛА ГРАДОМ...

КАКО ЈЕ ТОГУЂЕ ДА ЈЕ ВЕС...

ДА, БИО ЈЕ ПРИТЕРАН ГРАБАНИН?

КАЖУ ДА ЈЕ ТО СВЕ ЗБОГ НЕКИХ ГРЕХОВА ИЗ МЛАДОСТИ?

СПАСАО ЈЕ ДИПАНУ ЖИВОТ? ТО НИКО НЕ МОЖЕ ПОРЕЋИ?

ВИ СТЕ НОВИ ГРАДОНАЧЕЛНИК ДОЦА...

ПРЕДУЗМИТЕ НЕШТО?

И ХОЋУ?

2332

КАКО ЈЕ, ДИЛАНЕ?

ДОБРО, АЛИ СТАЛНО МИСЛИМ НА МАРТИНА?

ГРАДОНАЧЕЛНИК ЖЕЛИ ДА РАЗГОВАРА С ВАМА?

НЕКА УБЕ?

ВЕС ЈЕ ПОВРЕДИО ЗАКОН ПРЕ СЕДАМ ГОДИНА? ЗАШТО БИ САДА ЗБОГ ТОГА ЛЕЖАО У ЗАТВОРУ?

И ЈА ТАКО МИСЛИМ, АЛИ, ЗАКОН ЈЕ ЗАКОН? ТУ СЕ НИШТА НЕ МОЖЕ?

КАСНИЈЕ...

ЗАШТО МЕ БУДИШ У ОВО ДОБА, ЧЕСТЕРЕ?

ЧЕКА ВАС КОЊ У ДВОРИШТУ? ПОЖУРИТЕ?

А ОВО ЈЕ ПИСМО ЗА ТОГ УЈАКА У ДАПАСУ КОЈИ ЋЕ ВАМ СЕ НАЋИ НА УСЛУЗИ?

ЗАШТО ТО ЧИНИШ, ЧЕСТЕРЕ?

НЕ САМО ЗБОГ ВАС, ВЕЋ И ЗБОГ ДИПАНА?

2334

СУТРАДАН ЧЕСТЕР ЈЕ ЈАВИО ДИПАНУ ДА ЈЕ ВЕС „ПОБЕГАО"...

НЕ ЗНАМ НИ САМ КАКО СЕ ТО ДОГОДИЛО...

КО ЛИ ЈЕ ТО МОГАО ДА ОСТАВИ ОТКЉУЧАНА ВРАТА?

НЕ ПАДА МИ НА ПАМЕТ?

СИГУРНО ЈЕ ОТИШАО У КОЛОРАДО?

ДА? И НЕ ВЕРУЈЕТ ДА ГА МОЖЕТО СТИЋИ?

У ПРАВУ СИ, И ХВАЛА ТИ?

НА ЧЕМУ?

НИ НА ЧЕМУ ПОСЕБНО? ОНАКО, ХВАЛА ТИ?

2335

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **Бруно Бразил**

ГОПАЈ

By Bud Sagendorf

ПОПАЈЕ, ТРАЖИ ТЕ НЕКИ ЧОВА ! ЛИЧИ МИ НА ДЕТЕКТИВА !

НИСАМ ЈА НИШТА КРИВ! БАЦА ЈЕ САМ НАТРЧ'О НА МОЈУ ПЕСНИЦУ!

ЈА САМ НОВИНАР! ПИС'О БИХ О ВАМА, ЧУВЕНОМ СНАГАТОРУ!

ДИЗ'О САМ ПЕСНИЦУ САМО КАД САМ МОР'О!

БАШ МИ НЕ ИЗГЛЕДАТЕ К'О НЕКИ СНАГАТОР!

ИЗГЛЕД МОЖЕ И ДА ВАРА, ДРУШКАНЕ!

АЛИ, ВИ УОПШТЕ НЕМАТЕ МИШИЋЕ! ШАКЕ СУ ВАМ ДЕБЕЛЕ...

...А БРАДА ВАМ ЈЕ МНОГО СМЕШНА!

?

ХА!

ХА!

ЈОШ САМО ЈЕДНО ПИТАЊЕ! КОГА СТЕ ПОСЛЕДЊЕГ НОКАУТИРАЛИ ?

!

!

ДИН!

ЈЕСТЕ ЛИ ЗАДОВОЉНИ ОДГОВОРОМ ?

© 1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

12-30

BUD SAGENDORF

И МОРСКЕ ЗВЕЗДЕ РАЗГОВАРАЈУ

Веровање да у подводном свету влада вечита тишина и мир одавно је побијено. А да ли сте знали да су неке рибе толико брбљиве да својим гласом могу да изазову експлозију подводне мине?

Почетком 1942. године апарати за ослушкивање подводних звукова једне америчке подморнице која је оперисала у Макасарском теснацу у Индонезији ухватили су неке чудне шумове непознатог порекла али посада није успела да утврди њихов узрок. Капетан је у први мах помислио да неидентификовани звуци одају присуство непријатеља, али ни после вишечасовног претраживања није примећен ниједан противнички брод.

Када је слична појава регистрована и са неколико других подморница, војна команда одлучила је да подробно испита порекло непознатих подводних звукова. За америчку морнарицу ово питање било је од великог значаја јер је у првим годинама рата на Пацифику полагала такозване акустичке мине програмиране да експлодирају на звук елисе непријатељских бродова.

Америчкој команди било је јасно да ће тајанствени звуци, уколико су у стању да изазову експлозију подводних мина, у великој мери пореметити њихове операције на мору.

ПЕСМА СИРЕНЕ

Резултати до којих су стручњаци дошли после брижљивог вишемесечног испитивања ове појаве били су изненађујући. Звуци који су, према изјавама морнара, подсећали на добовање, звекет ланаца, тестерисање, па чак и на рад бродских мотора, потицали су од разних риба, а најгласнији су заиста били у стању да активирају акустичке мине.

Америчка команда морала је хитно да измени њихову конструкцију јер би у противном подводни звуци који су се већ показали као „успешни“ детонатори потпуно онемогућили контролу над овим убојитим оружјем.

Сазнање да рибе нису неме и да понеке могу чак бити и гласније од становника копна прилично је старог датума. То су, без икаквог апарата, утврдили још стари Грци и Римљани. Данас се и легенде о песми сирена приписују том знању старих морепловаца. Приче да песма сирена предсказује бродоломе нису биле сасвим без основа. Научна истраживања показала су да неке рибе пуштају пискаве звуке када у великим масама крећу ка подводним спрудовима да тамо положе јаја. Тај звук, који се чује и на морској површини, поуздан је знак да подводни спрудови нису далеко. Бродоломи до којих је долазило убрзо после „песме сирена“ то су најбоље потврђивали.

Главни инструмент за испитивање подводних звукова је такозвани хидрофон. То је у ствари микрофон прилагођен за рад под водом. Хидрофон је спојен са две врсте апарата: једни служе као појачивачи звука, а други омогућују да се поједини звуци издвоје из обиља различитих шумова који се јављају у води.

РАЗДРАЖЕНЕ, ГЛАДНЕ, УСАМЉЕНЕ

Ови изоловани тонови понекад се снимају на специјалну магнетофонску траку или грамофонску плочу, а фонографски запис омогућује да се касније изврше детаљна испитивања и упоређивања.

Испитивање се обично врши у великим акваријумима где се рибе излажу најразличитијим утицајима — раздражују, остављају гладне, изолују или окружују јатом својих сродника — да би се утврдиле неке од њихових реакција. При том су запажене веома занимљиве појаве.

Два морска коњица, на пример, иако су се налазила у два суседна акваријума одвојена стакленом преградом, сатима су водила међусобни разговор краћим или дужим ударцима у стаклену плочу. Други експерименти, извршени у једном совјетском институту за океанологију, показали су да чак и морске звезде имају специфично и веома ефикасно споразумевање. Совјетски научници су у акваријум са морским звездама убацили већи број ракова који су одмах постали агресивни према староседеоцима. Међутим, чим је прва жртва нападнута, једна већа морска звезда јој је притекла у помоћ и успела да је заштити од нападача. Исто понашање примећено је и када су неки други „морски разбојници“ спуштени у акваријум.

Ипак, и поред веома пажљивог посматрања, научници нису могли да утврде на који је начин жртва послала „СОС“ сигнале у своју околину. Тек су мерења звучних таласа показала да звезда у случају опасности испушта веома специфичне таласне вибрације које сви њени сродници непогрешиво региструју као позив у помоћ.

Органи који код риба служе за производњу тонова веома су различити. Код неких су то мехурови пуни ваздуха чији зидови, услед стезања околних мишића, трепере и испуштају тонове. Код других трепере сами мишићи и својим грчењем и опуштањем стварају најразноврсније звуке.

НЕСПОРАЗУМ КОД АЛЕУТСКИХ ОСТРВА

Међу најгласније становнике мора свакако спадају китови. Научници чак тврде да се ови џиновски сисари могу препознати по боји гласа који варира зависно од врсте којој припадају. Познато је да бели китови-белуге пуштају гласове који су у прошлом рату у области Алеутских острва често погрешно сматрани за звук непријатељских бродова. Неке друге врсте, нарочито кад су раздражене, испуштају гласове сличне мукању разјареног бика.

Експерименти који су недавно вршени у њујоршком Институту за истраживање живота у воденим срединама показали су да просечна јачина подводних звукова далеко премашује копнену буку.

Звуци који се специјалним апаратима могу регистровати у морским дубинама, тврде научници овог института, умногоме подсећају на пијачну вреву. Сигурно је да брујање бродских мотора може донекле да објасни порекло ове необичне подводне буке, али највећи број звукова, наравно, производе сами становници морских дубина: ракови, морски пси, китови, па и многе ситније рибице.

Звучни таласи преносе се кроз ваздушну средину брзином од 1450 метара у секунду што је око пет пута брже него кроз ваздух. Акс сва бука која се чује у дубинама заиста представља својеврсне подводне разговоре, без претеривања би се могло рећи да је комуникација међу рибама понекад ефикасније од споразумевања међу људима.

М. Ш.

ЖИВОТИЊЕ НАШИ УЧИТЕЉИ

Биономија је нова грана биологије која се бави проучавањем животиња, односно њихових биолошких система за прилагођавање. Резултати оваквих истраживања могу и те како да послуже човеку, посебно при конструисању одређених апарата. Најбољи пример је слепи миш. По угледу на његов систем за оријентацију у мраку, човек је начинио сонарне и електроничне штапове за слепе.

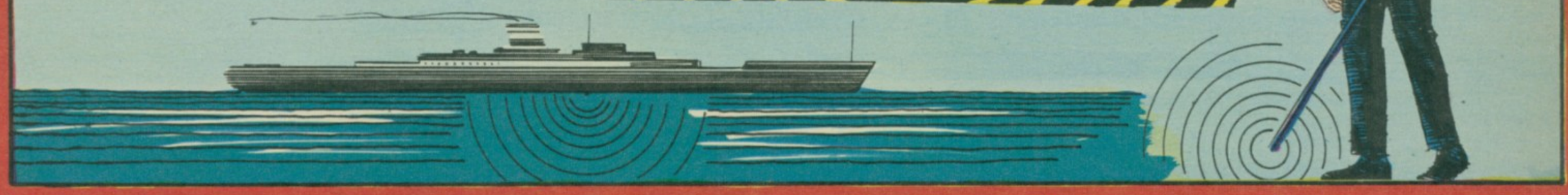

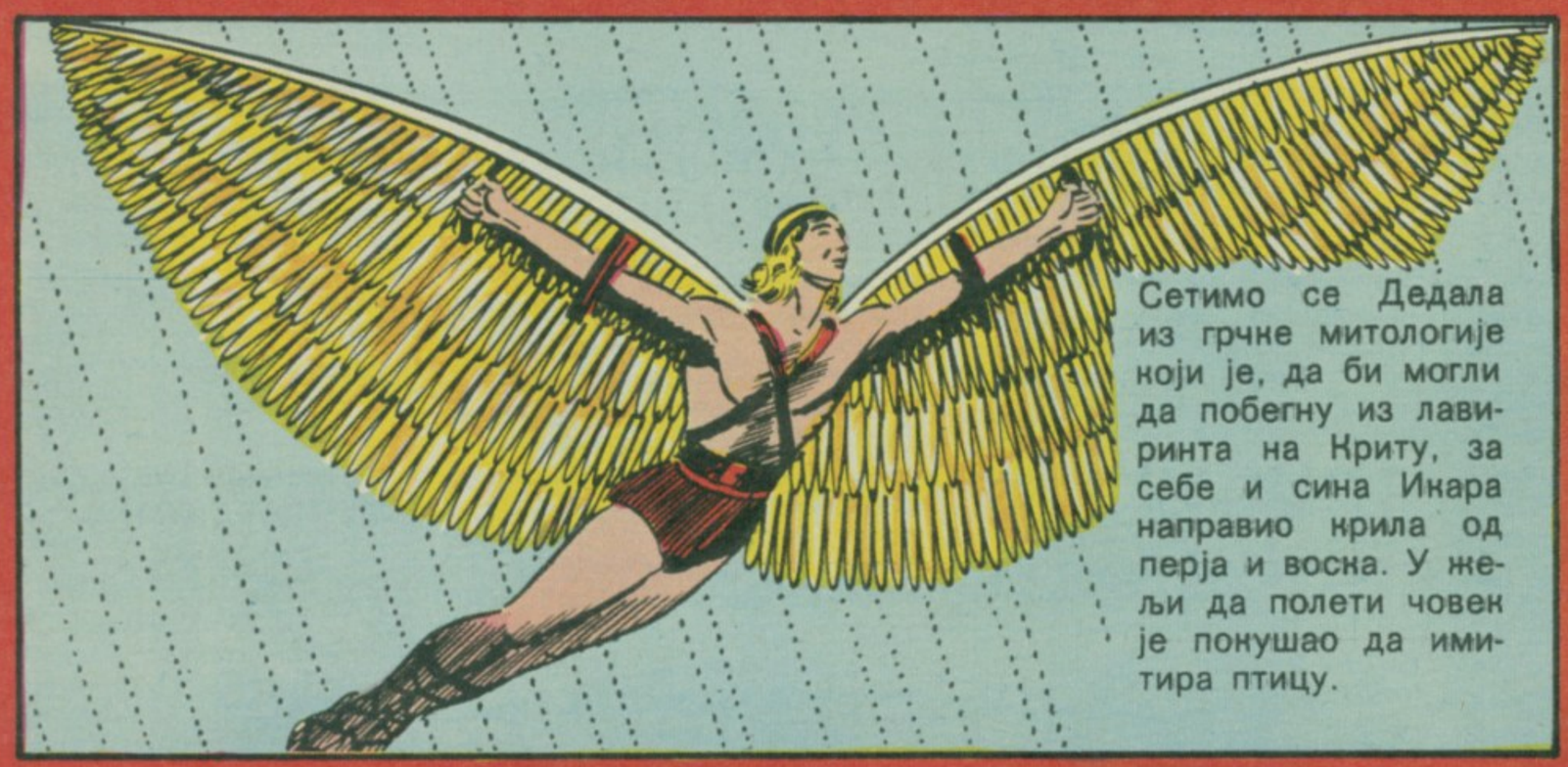

Сетимо се Дедала из грчке митологије који је, да би могли да побегну из лавиринта на Криту, за себе и сина Икара направио крила од перја и воска. У жељи да полети човек је покушао да имитира птицу.

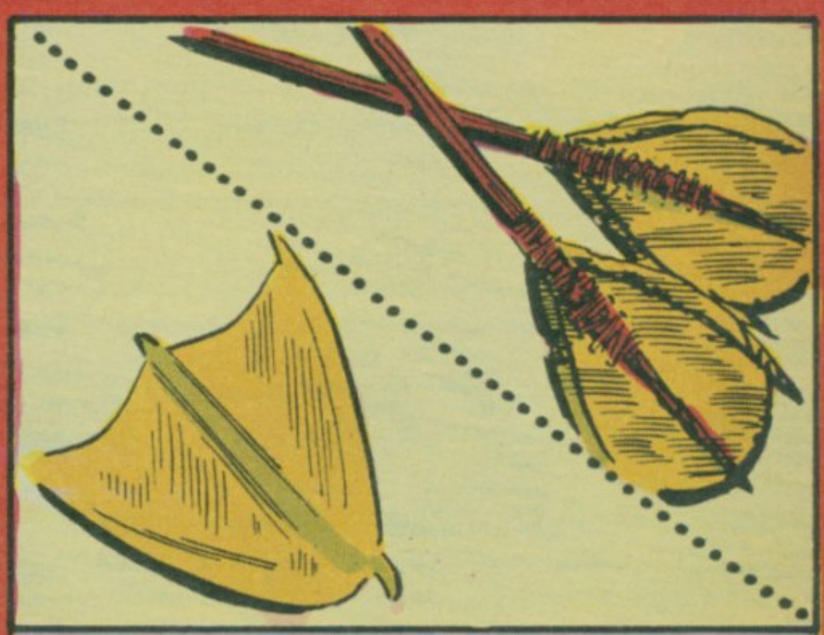

Још у праисторији људи су правили весла по угледу на птичје стопало.

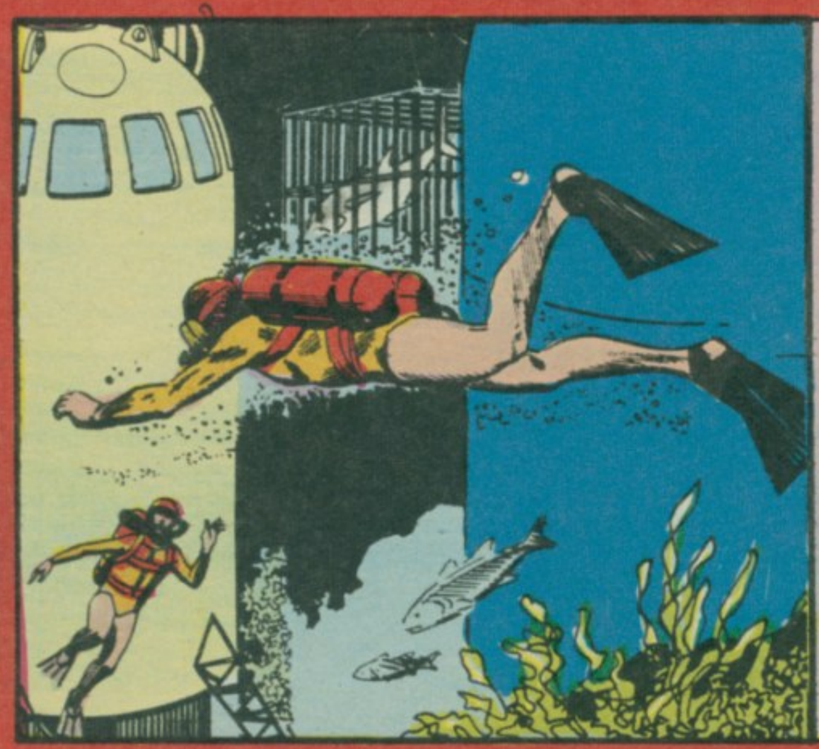

И конструктори првог авиона браћа Рајт били су велики љубитељи птица. Сталним посматрањем и проучавањем птичјег лета успели су да створе и усаврше своја вештачка крила. На исти начин дошло се и до ципела за ходање по снегу, пераја за рониоце и сл.

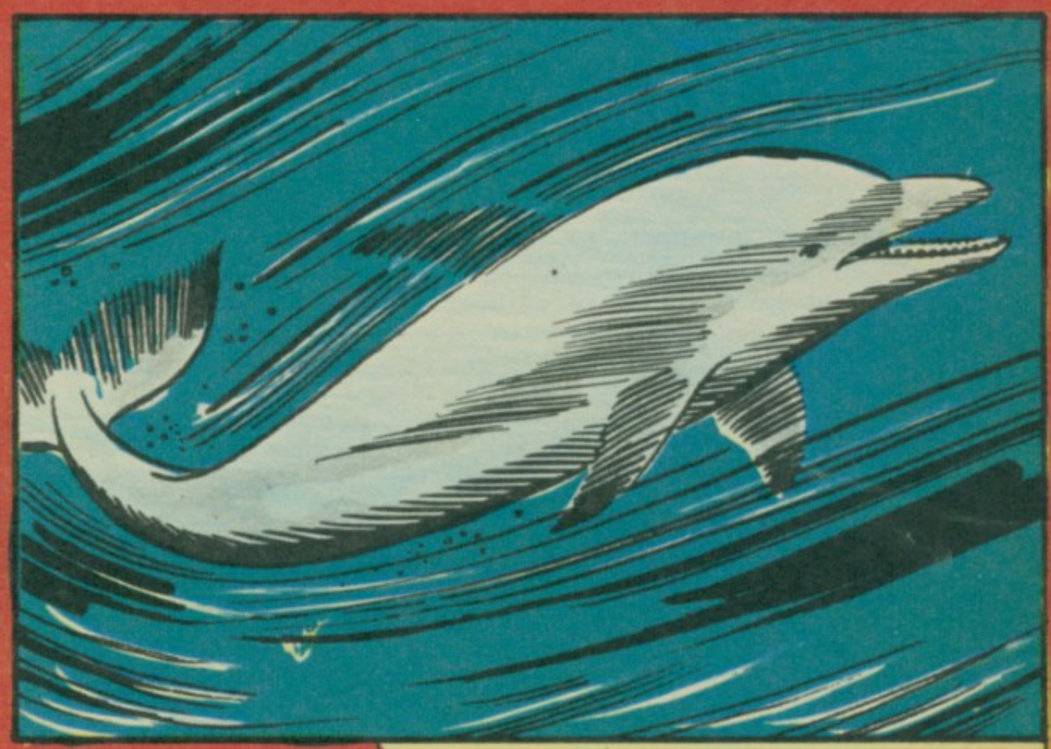

Да би успели да обезбеде астронауте од последица ограниченог кретања, научници тренутно проучавају природу зимског сна медведа. Изучавајући, такође, кожу делфина надају се да ће доћи до нових решења везаних за изглед и обраду корита будућих бродова.

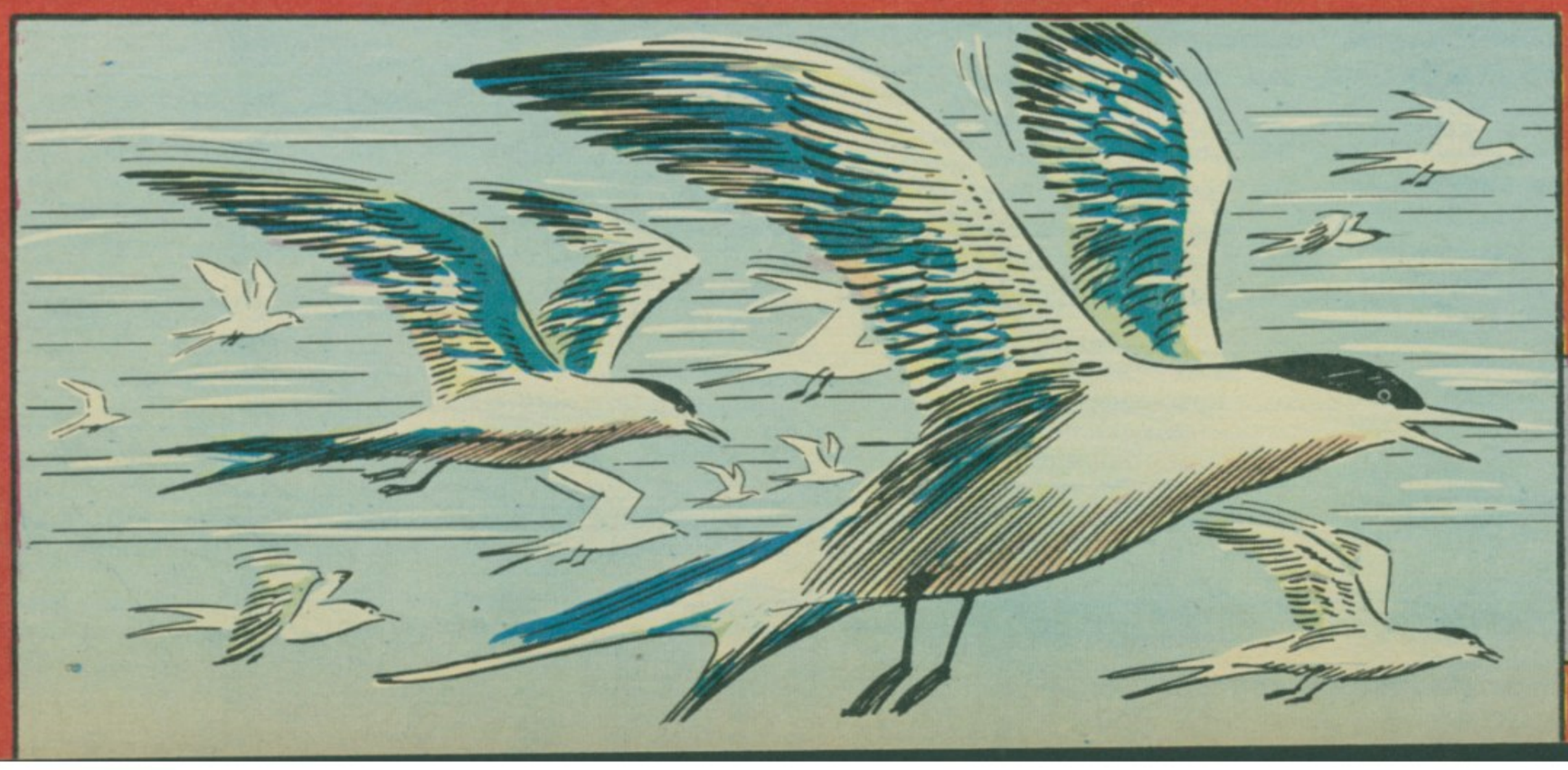

Није ли очигледно да од сићушне птице, која без предаха и без хране успева да прелети читав Атлантик, можемо научити нешто и из економије?

СТРАШАН СИ МО

МИНИ РОБОТИ ОСВОЈИЛИ СВЕТ

У МНОГИМ ВИСОКО РАЗВИЈЕНИМ ЗЕМЉАМА КУЋНИ КОМПЈУТЕР ПОСТАО ЈЕ ДЕО СВАКОДНЕВНОГ ЖИВОТА. ЗА СУМУ ОД ОКО 25 ХИЉАДА ДИНАРА, КОЛИКО КОШТА, ОН ЋЕ ВЛАСНИКУ ДА ВОДИ ЦЕЛОКУПАН ПОРОДИЧНИ БУЏЕТ, ИЗРАЧУНАВА ПОРЕСКУ СТОПУ, ПРАВИ БИОРИТАМ. БИЋЕ МУ И ПАРТНЕР У ШАХУ, СТРПЉИВИ САГОВОРНИК И КУВАР.

Средином јула прошле године у Њујорку је одржано финале једног необичног такмичења: Велике трке електронских мишева. Утакмицу је организовао Амерички институт за електрику и електронику, а премија је припала оној компанији чији такмичар, мали програмирани миш-робот, за најкраће време нађе излаз из компликованог лавиринта израђеног по замисли организатора.

Правила игре била су веома једноставна. Лавиринт се састојао од већег броја стаза широких по 16 санти-

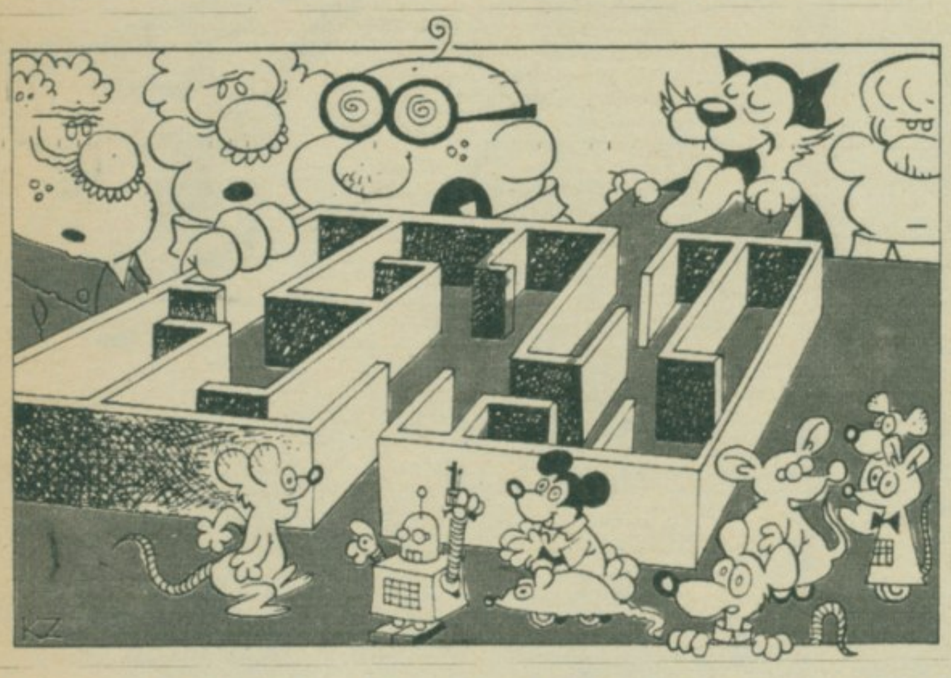

метара, оивичених зидом високим 5 сантиметара. У читавом сплету изукрштаних путања сваки миш-робот морао је да савлада бројне замке и препреке: полукружне заокрете, компликоване раскрснице и „слепе улице“ на чијим крајевима су се налазиле специјалне „мишоловке“. Сам лавиринт није био покривен, па је такмичарима било омогућено да преко зидова разгледају и суседне путање.

Робот-такмичар имао је уграђене уређаје за самопокретање јер је свака радио-контрола била строго забрањена. Величина робота морала је да одговара димензијама лавиринта, а њихов изглед био је у потпуности препуштем машти конструктора. Такмичар је могао да личи на правог миша или на обичну металну кутију.

МОЗАК ЈЕ МИКРОПРОЦЕСОР

У такмичењу је узело учешћа више водећих електро-компанија и оно је привукло пажњу целокупне америчке јавности. Бројни роботи који су током јула пристизали у Њујорк из свих крајева Америке представљали су веома шаролико друштво, али су готово сви радили на истом принципу.

Пунили су се помоћу специјалних батерија, а за оријентацију су им служили посебни уређаји за емитовање и примање инфрацрвене светлости. Инфразраци одбијали су се о зидове лавиринта и постављене препреке и тако омогућавали роботу да прецизно испита стазу и у случају потребе промени путању. „Мозак“ робота представљао је микропроцесор, компликован електронски уређај од чије је савршености највише зависила брзина и „интелигенција“ такмичара.

ИНТЕЛИГЕНТАН УСИСИВАЧ

Најуспешнији су били роботи конструисани у лабораторијама компаније Бател Пацифик Нортвест. „Месечев сјај“, који је однео прву награду у брзини, нашао је излаз из лавиринта за свега 30 секунди, а други представник исте компаније „Месечев експрес“ показао је највећу интелигенцију и способност памћења тиме што је стазу коју је на почетку такмичења „решавао“ читавих минут и 41 секунду већ у другом покушају прешао за свега 31,1 секунду.

Марвин Ериксон, директор Одсека за компјутере и информационе системе Бател компаније, тврди да се многи уређаји који се свакодневно користе у домаћинству могу програмирати на сличним принципима, што значи да ће у веома блиској будућности — најзад! — посао моћи да обављају без људске помоћи.

Компанија већ озбиљно размишља о изради једног таквог усисивача који ће највећу примену наћи у великим пословним просторијама, на аеродромима, у конгресним центрима, концертним и позоришним дворанама. Овај „интелигентни“ апарат, тврде стручњаци, радиће брзо и веома педантно, а посебни оптички сензори омогућиће му да се заустави кад год испред себе открије човека.

Мини рачунари наћи ће ширу примену и у агрикултури. Предвиђа се да ће кроз неколико година специјални роботи моћи да ору поља и убирају плодове са воћака много ефикасније него што то данас раде фармери. Уз помоћ добијених информација о влажности и плодности тла као и о сунчаној радијацији на одређеном подручју, ови роботи биће у могућности да прецизно израчунају оптималну количину воде потребну ораницама и равномерно је распрше по усевима.

По проценама стручњака, мини рачунари, који се већ увелико користе у разним гранама индустрије, достићи ће за неколико година такав степен савршенства да ће обављати и веома компликоване операције као што је, на пример, целокупно руковођење подземним железничким саобраћајем!

КАО ЧЛАН ПОРОДИЦЕ

Од пре две-три године рачунари су постали и део свакодневног породичног живота. У индустријски развијеним земљама, нарочито у Великој Британији и САД, кућни компјутери, који својим изгледом највише подсећају на овећу писаћу машину, могу се купити у специјализованим продавницама електронских апарата за цену од око два и по милиона старих динара.

Ако се одлучи на овај трошак, власник минијатурног „електронског мозга“ моћи ће у сваком тренутку да добије прецизне информације о стању породичног буџета, тачан прорачун пореске стопе или слику свог биоритма, а у слободном времену имаће прилике да се забави гледајући поједине секвенце из свог омиљеног вестерна или решавајући компликоване слагалице и лавиринте.

Иако је за управљање кућним рачунаром потребно савладати само основе једноставног програмског језика, за човека потпуно неупућеног у компјутерске тајне ово представља доста сложен посао. Од тренутка када се укључи, машина неуморно поставља питања и даје мудре, сажете одговоре, а власнику је потребна стална концентрација и велика доза стрпљења да би могао да је прати.

Рачунар је састављен из више делова. На горњем делу постоља налази се екран, сличан телевизорском, на коме се појављују питања и одговори, а испод њега смештена је тастатура са словима и бројкама и касетофонски уређај. Да би се добила основна упутства у касетофон се убацује специјална магнетна трака чије се инструкције у виду откуцаних порука појављују на екрану.

ЖАЛИМ, СИНТАКСНА ГРЕШКА!

Како би био сигуран да су упутства правилно схваћена, компјутер прави повремено паузе и љубазно запиткује: „Да ли вам је до сада све јасно?“ Ако власник није у стању да разуме одређене инструкције, машина је спремна да допуни своја објашњења и илуструје их примерима. Уз то

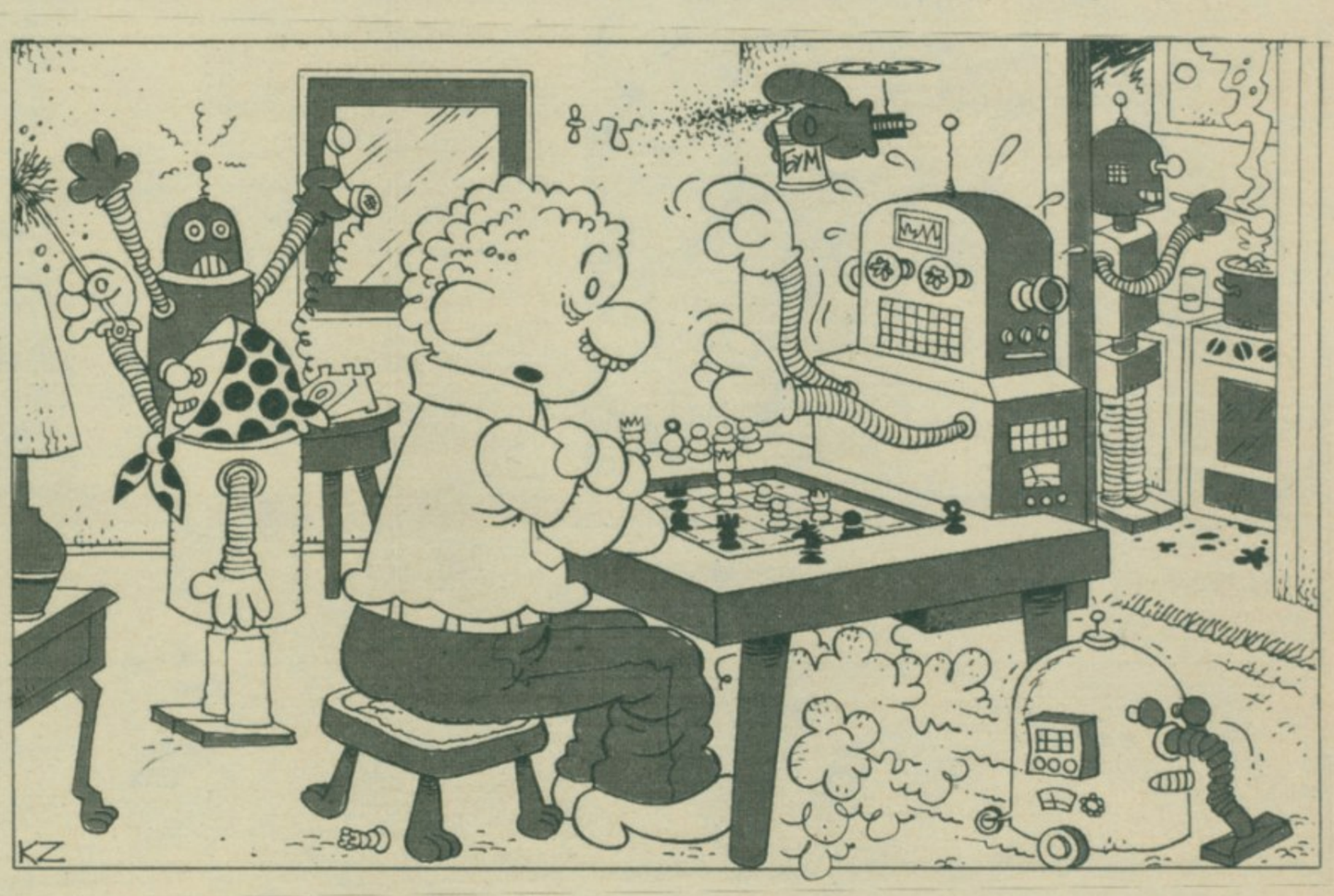

са пуно разумевања покушава да умири и расположи свог саговорника штампајући охрабрујући коментар: „Не клоните духом, све је у реду. Прецизнија инструкција следи.“

Прва ствар коју власник мора да научи је да са сво-

ОМАК!

јом машином разговара као са образованом особом која не трпи улични жаргон или ма какву језичку неправилност. Док добро не упозна свог кућног помоћника, непажљиви власник ће се често наћи у ситуацији да га његов саговорник исправља јер ће се на екрану приликом сваке непрецизне и нејасно формулисане ко-

манде појавити натпис: „Жалим синтаксна грешка, поновите питање“, после чега ће компјутер достојанствено прекинути сваки даљи разговор.

Ако власник, одушевљен брзином и тачношћу рачунарског одговора, захвали помоћнику у стилу: „Страшан си момак“, или „Права си лафчина“, машина ће, не схватајући да јој се тиме одаје признање, резервисано одвратити: „Коментар нејасан. Потребна другачија формулација.“

Иако је у послу уздржан и хладан, рачунар понекад може да буде пријатно и забавно друштво. Наиме, сваки кућни рачунар испрограмиран је за разне друштвене игре и у њима је толико вешт да га човек ретко може надмудрити.

У шаховским партијама раучнар је непобедив. Вероватно би само прави шаховски мајстори били у стању да својим комбинацијама надмаше изванредно логичку стратегију рачунара. Партија се одиграва на екрану где је „исцртана“ шаховска табла на коју човек, уз помоћ тастатуре, откуцава инструкције за померање фигура.

После сваког власниковог потеза обично уследи дужа пауза. Саиграч је веома опрезан и добро промисли пре него што повуче свој контрапотез. У томе вероватно и лежи тајна његовог успеха. Машина подробно испитује све могуће комбинације и проучава последице које повлачи сваки потез те је готово немогуће да му се поткраде и најмања грешка.

Још једна од специјалности рачунара-забављача је састављање и решавање лавирината. Ако вам се деси да за 10 минута сами не успете да нађете излаз компјутер ће љубазно понудити да то уради уместо вас. Ипак, понекад је и њему за ово потребно доста времена.

Спорост машине овде се објашњава пре свега њеном једносмерном логиком која је приморава да подробно испита скаку стазу све док не наиђе на ону праву. Стога се често дешава да човек, који и летимичним погледом може да уочи неке слепе стазе и ћорсокаке, из игре изађе као победник.

ЗАХВАЉУЈУЋИ СИЛИКОНСКИМ ЧИПОВИМА

Иако сваки кућни рачунар обично садржи и податке о разноврсним куварским рецептима, многе домаћице жале се да им у припремању ручка компјутер није био од велике помоћи. И за ово, наравно, постоји логично објашњење. Као и остале податке рецепте у машину убацују већином мушкарци који су како је познато, врло мало упућени у тајне кулинарске вештине.

Машински рецепти имају и својих предности. На екрану се одмах појављује целокупна листа потребних састојака, а њихова количина прецизно је одређена према броју особа за које се специјалитет спрема.

Први кућни рачунари изнесени на тржиште продају се веома добро. Њихова цена је релативно ниска — не премаша много своту потребну за куповину телевизора у боји — углавном зато што су саставни делови који су код већих компјутера доста гломазни и далеко сложенији, сведени на минијатурне електронске елементе, такозване **силиконске чипове. У** њима лежи будућност рачунара.

По неким проценама само у Великој Британији данас постоји 15 до 20 хиљада мини компјутера, док је у Америци, где је рачунарска техника достигла највећи степен развитка, њихов број неупоредиво већи.

М. Шћепановић

ЗАБАВНИКОВ ЛЕКСИКОН

СОФИСТИ

Током 5. века пре наше ере јавили су се међу Грцима путујући учитељи, софисти, који су омладини пружали знања потребна да се постигне успех у јавном животу. Древни филозофи презирали су ове учитеље зато што су наплаћивали своја предавања. Као олакшавајућу околност данас можемо узети да и учитељи и говорници морају понекад и да једу. Софисти су били учитељи говорништва, учитељи политике и, по чему су најпознатији, **учитељи вештине препирања** или **еристике** — људи који су могли да и зло прикажу у добром светлу.

Софистика је временом постала сродна говорничкој вештини, а на крају се изродила у вештину убеђивања саговорника — без обзира на истинитост онога у шта се убеђује! Назив софист почео је да означава лукавог преваранта који се намерно служи лажним закључцима и двосмисленостима.

Најугледнији међу софистима, они из старије генерације, били су **Протагора и Горгија.** Протагора је остао познат по изреци **„Човек је мерило свих ствари — оних које јесу да јесу и које нису да нису“.** Ако је тако — онда је истина крајње релативна, односно свако човеково мишљење је истинито. Једно мишљење може да буде боље од другог само ако је корисније.

Протагора је остао познат и по једној анегдоти карактеристичној за древна софистичка надмудривања. Када је Протагори дошао на школовање неки сиромашан младић, погодили су се да му ученик одмах плати половину школарине, а другу половину — кад буде добио прву парницу. Међутим, кад је завршио школовање ученик није хтео да почне да ради. Лукави Протагора писао је ученику да ће га тужити суду и да ће морати да му плати договорену суму било каква да је судска одлука: ако судије досуде да плати — он ће то морати да учини по судијској одлуци, а ако пресуде буде да не мора да плати — то ће значити да је ученик добио прву парницу па ће према погодби, морати да плати дуг.

Али и ученик је добро испекао занат. Мирно је одговорио учитељу. „Ја ти никада нећу платити дуг. Ако судије пресуде да не морам да платим — онда ти нећу платити; а ако ме осуде да морам да платим — онда опет нећу да платим, јер сам тада изгубио прву парницу и, према погодби, ништа ти нисам дужан“.

У логици постоји и појам софизам којим се означава свесна и намерна грешка при закључивању. На пример:

— Оно што ниси изгубио ти имаш?

— Да.

— Рогове ниси изгубио?

— Нисам.

— Ти, дакле, имаш рогове!

Овде је, очигледно, већ почетак нетачан — ако неку ствар нисмо изгубили, то може да значи да је нисмо ни имали

УТОПИЈА

Лондонски судија Томас Мор (1478—1535), лорд-канцелар Хенрија VIII, објавио је 1516. године дело „О најбољем уређењу државе и новом острву Утопији“ (De optima republicae statu deque nova insula Utopia). Реч „утопија“ састављена је од грчких речи **U = не** и **TOPOS = место,** и значи, дакле, **не-место, место којег нема.** На измишљеном острву Утопији све је колективна својина, радна обавеза је општа, влада једнакост, новац не постоји... Утопљани не цене вредност злата и сребра — „једу и пију из судова и пехара од земље или стакла..., а од злата и сребра, напротив, праве ланце за преступнике“, пише Мор. Сви носе исту одећу и хране се у заједничким трпезаријама; сви раде шест сати дневно и увек одлазе на спавање у 8 увече а устају у 4 ујутру. (Живот идеалан — али поприлично досадан.).

Морова „Утопија“ одмах је стекла велику популарност а њено име постало је општи појам са значењем: **неостварљив план савршеног друштва,** сањарија, кула у ваздуху. Као идеолошко дело, Моров роман био је узор многим каснијим „утопијама“ од Бекона и Томаза Кампанеле до Х. Г. Велса

ПРОФЕСОР МУДРИЋ

ЖАБА ПРИЗИВА КИШУ

РЕЧ · ДВЕ О АТМОСФЕРИ

АТМОСФЕРА ЈЕ ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉЕ ВИСИНЕ ДО 1600 КИЛОМЕТАРА. ВАЗДУХ ЈЕ ПРОВИДАН И БЕЗБОЈАН, АЛИ У ВЕЋИМ НАСЛАГАМА ДОБИЈА ПЛАВИЧАСТУ БОЈУ ПА ЈЕ ЗАТО И НЕБЕСКИ СВОД ПЛАВИЧАСТ.

БЕЗБОЈАН И ПРОВИДАН? ХА? ХА! ХА!

НА ДЕСЕТ КИЛОМЕТАРА ИЗНАД ЗЕМЉИНЕ ПОВРШИНЕ ВАЗДУХ ЈЕ ВЕОМА РАЗРЕЂЕН ПА ЈЕ ЖИВОТ НЕМОГУЋ. АЛПИНИСТИ КОЈИ СУ ОСВАЈАЛИ ВРХОВЕ ИЗНАД 8 ХИЉАДА МЕТАРА СУОЧАВАЛИ СУ СЕ СА ОЗБИЉНИМ ТЕШКОЋАТА ДИСАЊА.

НИСАМ ЈА НИКАКАВ МАРСОВАЦ? САМО УДИШЕМ ВАЗДУХ ИЗ ДОЛИНЕ!

ВАЗДУХ СЕ САСТОЈИ ИЗ 4/5 АЗОТА, 1/5 КИСЕОНИКА И МАЛОГ ПРОЦЕНТА УГЉЕН-ДИОКСИДА, ВОДОНИКА И ДРУГИХ ГАСОВА. СВИ ОВИ ЕЛЕМЕНТИ НЕОПХОДНИ СУ ЗА ЖИВОТ.

НАВИКАО САМ НА ГРАДСКИ ВАЗДУХ КОЈИ СЕ ИСКЉУЧИВО САСТОЈИ ИЗ **ДРУГИХ ГАСОВА**?

ДО КАКВЕ ЈЕ ТО РАЗЛИКЕ У ПРИТИСКУ ДОШЛО НА ВАШОЈ ГЛАВИ?

КАДА ПОСТОЈИ РАЗЛИКА У ВАЗДУШНОМ ПРИТИСКУ ИЛИ ГУСТИНИ ИЗМЕЂУ ДВЕ ОБЛАСТИ ЗЕМЉИНЕ ПОВРШИНЕ, ДОЛАЗИ ДО КРЕТАЊА ВАЗДУШНИХ МАСА И НАСТАЈУ – ВЕТРОВИ.

ВЕТАР ДИЖЕ МОРСКЕ ТАЛАСЕ...

... ДОНОСИ И РАСТЕРУЈЕ ОБЛАКЕ...

... ПОКРЕЋЕ ВЕТРЕЊАЧЕ...

ПРОЧИШЋАВА АТМОСФЕРУ...

... И ЈЕДРЕЊАКЕ...

СНАЖНИ ВЕТРОВИ НАЗИВАЈУ СЕ УРАГАНИ, А ОНИ КОЈИ СВОЈОМ СИЛИНОМ ЧУПАЈУ ДРВЕЋЕ, РУШЕ КУЋЕ И У ВРТЛОГУ СЕ КРЕЋУ ОКО СВОЈЕ ОСЕ ПОЗНАТИ СУ КАО ЦИКЛОНИ.

ЕТО! НАИШАО ЈЕ БАШ САД КАД СМО КУПИЛИ ВЕНТИЛАТОР!

ЗАВИСНО ОД ТОГА СА КОЈЕ СТРАНЕ СВЕТА ДУВАЈУ, ВЕТРОВИ ДОБИЈАЈУ ИМЕ: СЕВЕРАЦ, ЈУГО, ИСТОЧНИ И ЗАПАДНИ ВЕТАР.

РЕКАО БИХ ДА ЋЕ ДАН БИТИ К'О СТВОРЕН ЗА СНИМАЊЕ ЈЕР...

... КОКОШКЕ СЕ НЕ ВАЉАЈУ У ПРАШИНИ И НЕМАЈУ НАКОСТРЕШЕНО ПЕРЈЕ...

... ЛАСТАВИЦЕ НЕ ЛЕТЕ НИСКО...

...А ГАВРАНИ НЕ ГРАКЋУ БЕЗ ПРЕСТАНКА?

ДА? СИГУРАН САМ? ДАНАС НЕКЕ ПАДАТИ КИША?

ЗА МЕРЕЊЕ ПРАВЦА ВЕТРА СЛУЖЕ ВЕТРОКАЗИ, А ЗА МЕРЕЊЕ БРЗИНЕ АНЕМОМЕТРИ. СМАТРА СЕ ДА ЈЕ ВЕТАР СЛАБ КАДА ЊЕГОВА БРЗИНА ИЗНОСИ ОКО 4 МЕТРА У СЕКУНДИ, А ЈАК КАДА ПРЕЛАЗИ 10 МЕТАРА У СЕКУНДИ. УРАГАНИ МОГУ ДА ДОСТИГНУ БРЗИНУ ОД 45 МЕТАРА У СЕКУНДИ.

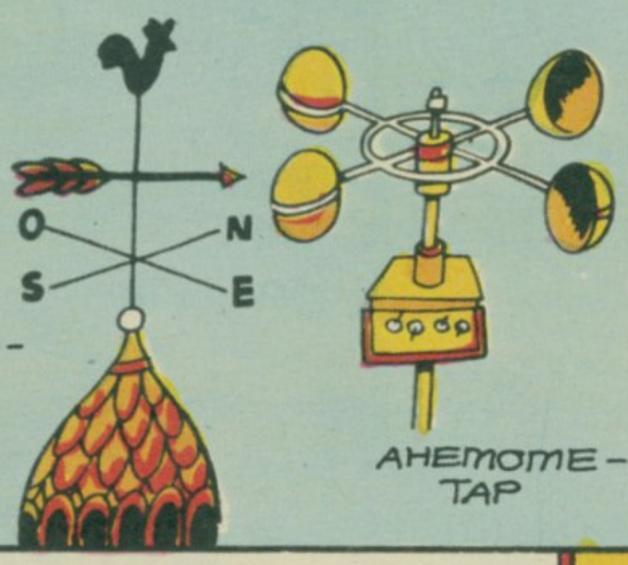

ВЕТРОКАЗ

АНЕМОМЕТАР

ЗАТВОРЕНЕ ПРОСТОРИЈЕ, ЗНА СЕ, ТРЕБА ЧЕСТО ПРОВЕТРАВАТИ. А ЗАГАЂЕНОСТ ВАЗДУХА У СОБИ МОЖЕТЕ ЛАКО ПРОВЕРИТИ ПОМОЋУ ЧАШЕ КРЕЧНЕ ВОДЕ. УКОЛИКО ТЕЧНОСТ БРЗО ПОБЕЛИ ЗНАЧИ ДА У ПРОСТОРИЈИ ИМА ДОСТА УГЉЕН-ДИОКСИДА.

АКО ОТВОРИШ ПРОЗОР, ЈА ЋУ ПОБЕЛЕТИ ОД ЗИМЕ!

И ВАЗДУХ ИМА СВОЈУ СПЕЦИФИЧНУ ТЕЖИНУ, А ПРИТИСАК ЈЕ ВЕЋИ У НИЖИМ А МАЊИ У ВИШИМ СЛОЈЕВИМА АТМОСФЕРЕ. СМАТРА СЕ ДА СУ ИТАЛИЈАН ТОРИЧЕЛИ И ФРАНЦУЗ ПАСКАЛ ПРВИ ОТКРИЛИ ВАЗДУШНИ ПРИТИСАК.

ДОКТОРЕ, ТОЛИКО САМ СЛАБ ДА ME И ВАЗДУШНИ ПРИТИСАК ОБАРА С НОГУ!

ПОД ПРИТИСКОМ ОД 200 АТМОСФЕРА И НА ТЕМПЕРАТУРИ ОД 190°C ИСПОД НУЛЕ ВАЗДУХ ПРЕЛАЗИ У ТЕЧНО СТАЊЕ.

НИШТА ВИ НЕ РАДИТЕ КАД ОВДЕ ЈОШ ИМА ОВОЛИКО ВАЗДУХА?

ТЕЧНИ ВАЗДУХ

ВАЗДУХ У ТЕЧНОМ СТАЊУ НЕОПХОДАН ЈЕ У ИНДУСТРИЈИ ЗА ПРОИЗВОДЊУ АЗОТА, ЗАТИМ У АПАРАТИМА ЗА ДИСАЊЕ КОЈЕ КОРИСТЕ РУДАРИ, РОНИОЦИ И ВАТРОГАСЦИ.

СПОРТСКА ОПРЕМА

НЕ, НЕМАМО ГА ВИШЕ! ЧЕО ТЕЧНИ ВАЗДУХ ГРЕШКОМ НАМ ЈЕ ИСТЕКАО!

ПОСТОЈЕ ПРИРОДНИ БАРОМЕТРИ КОЈИ УКАЗУЈУ НА ПРОМЕНУ ВРЕМЕНА. ДА ЋЕ ПАДАТИ КИША МОЖЕТО БИТИ ГОТОВО СИГУРНИ КАДА СЕ ПЧЕЛЕ ВРАЋАЈУ У СВОЈЕ КОШНИЦЕ ПРЕ ЗАЛАСКА СУНЦА, ШУМСКА СОВА ХУЧЕ ИЗУЗЕТНО ЈАКО, А ЖАБЕ НЕУМОРНО КРЕКЕЋУ ПОЧИТАВУ НОЋ.

КРЕ!

КРЕ!

КРЕ!

НИШОБРАНИ

ХИТ СТРАНА

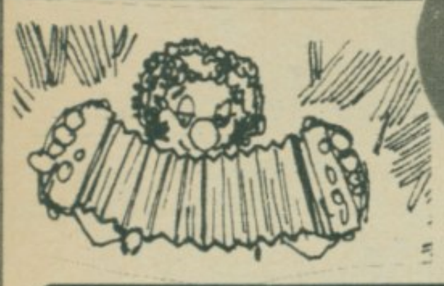

Последњих месеци у нашу редакцију стигао је велик број писама у којима читаоци желе да објавимо речи италијанске песме »Бела, ћао« и напишемо нешто о њеном настанку.

BELLA CIAO

Una mattina mi son svegliato,
o bella ciao,
bella ciao,
bella ciao, ciao, ciao;
una mattina mi son svegliato
e ho trovato l'invasor.
O partigiano, portami via,
che mi sento di morir.
E s'io muoio da partigiano,
tu mi devi seppellir.
Mi seppellirai
lassu in montagna,
sotto l'ombra di un bel fior.
E la gente che passera
dira: o che bel fior.

ЗДРАВО, ЛЕПОТИЦЕ

Једног јутра сам се пробудио,
о, здраво лепотице,
здраво лепотице,
здраво лепотице, здраво, здраво;
једног јутра сам се пробудио
и затекао освајача.
О партизану, одведи ме одавде,
осећам да умирем.
А ако умрем као партизан,
сахрани ме.
Сахранићеш ме
тамо горе у планини,
под сенком неког лепог цвета.
И људи који буду пролазили
говориће: О, какав диван цвет.

БЕЛА, ЋАО (BELLA CIAO)

Песма »Бела, ћао« настала је још пре 500 година у мочварним пределима око реке По где су се налазила богата пиринчана поља. На тим пољима радиле су искључиво жене, увек под будним оком газде који их је нагонио на рад без одмора. Да би прекратиле време и олакшале свој тежак посао, жене су певале. Тако је настала и песма »Бела, ћао« што значи »Због, лепотице«. Те речи имале су преносно значење и изражавале жељу напаћених сељанки за одласком њихових газда и веру у ново, боље време. Аутор текста је непознат.

За време II светског рата ову песму, али са измењеним текстом, прихватили су италијански партизани и певали својим девојкама одлазећи у борбу. Ова верзија песме постала је популарна и код нас. Певали су је Италијани који су се борили у нашим јединицама, а њена лако прихватљива и полетна мелодија брзо је освојила и наше борце.

Ова мелодична песма са популарним рефреном наставила је да живи и после рата. Њу је снимио на плочу Ив Монтан и састав ЉИ АМИЧИ ДЕЛ ВЕНТО (GLI AMICI DEL VENTO). Постоји и трећа верзија ове песме, љубавна.

МАРИЈЕТКА НЕЦА ФАЛК

Словеначка певачица НЕЦА ФАЛК снимила је свој други ЛП који ових дана треба да се појави у продаји.

Шира југословенска јавност упознала је Нецу Фалк тек прошле године када је певала композицију „Сви хитају". Иначе, њен стаж музичара дуг је десет година. Почела као средњошколка у Марибору када је основала свој састав и подржавала Риту Павоне. Онда је певала попевке и то су биле године њених лутања и неиспуњених жеља. Волела је рок, али никако јој се није пружала прилика и да га запева. Прво веће признање добила је после наступа у Словеначком народном позоришту када је са Јанезом Бончином играла и певала у драми Џона Ардена „Живите као свиње". Од тада се Неца окреће року.

Најновији Нецин сингл „Само најјачи остају. Толико вредиш колико даш" снимљен је као најава за најновији албум са сличним називом „Најјачи остају". На албуму је сарађивала екипа „најјачих" музичара. То су аутори Нецине музике и стихова: Томаж Домицељ, Дејв Кук, Арсен Дедић, Џони Мичел, Светлана Макаровић, Бошко Обрадовић, Џони Мичел... „Најјачи" су и музичари Бари Де Соуза, Тин Хетвел, Реј Расел, Луис Хардим, Ентони Дејвид и сви они који су допринели успешном снимању и миксању у лондонском Ні Man студију.

Неца је у великој анкети ревије „Стоп" изабрана за најпопуларнију певачицу прошле године.

ДЕЗЕРТ

ДЕЗЕРТ је назив недавно оформљене београдске групе. Њени чланови верују да својом музиком и шоу-програмима могу да пруже публици пријатне тренутке, „праву посластицу", па отуда и назив ДЕЗЕРТ. Интересантно је поменути да је састав оформио познати рок-гитариста **Бобан Бирташевић**, љубитељима рок-музике познат и по томе што је један од најпознатијих колекционара гитара у нашој земљи, тако да, када је у питању звук састава, можемо бити сигурни у квалитет.

ДЕЗЕРТ се до сада представио публици на концертима одржаним на београдским факултетима и у Дому омладине. Према првим реакцијама, очигледно је да је „дегеустација" успела и да у најскорије време млади у нашем главном граду могу да очекују доста пријатних тренутака уз ДЕЗЕРТ. Ових дана појавиће се и прва синг-плоча са двоструком А страном. На првој је нумера „Дезерт", док је друга отиснута под називом „Лутка од гуме". Необични аранжман Бобана Бирташевића, специфичне деонице гитаре и веома добра интерпретација задовољиће и пробирљиве дискофиле.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ СКОПЉА

Већ осам месеци пуном паром ради рок-састав из Скопља КОЦКА ЛЕДА у жељи да достигне врх македонске рок-сцене. Њени чланови редовно наступају и већ су учествовали на концерту у диско-клубу „Мусандра“, у Дому младих, на матурским вечерима, а имали су и два солистичка концерта.

КОЦКУ ЛЕДА чине: Драган Станишић (соло-гитара), Ранко Цветановски (бубњеви), Велимир Марковић (вокал), Дејан Шкартов (клавијатуре) и Зоран Божиновски (бас-гитара). Група је већ припремила материјал за свој први сингл на коме треба да се нађу њихове композиције „Марија“ и Реге рок“.

Светозар Марковић.
Фрањо Клуз 1/1,
Скопље
(хонорар 150 дин)

ВЕСТИ ИЗ НИША

Марта 1979. године у Нишу је основана рок-група ВИЗИЈА. Састав је за кратко време стекао присталице у нашем граду, али и у околним местима где приређују игранке. Захваљујући ангажовању омладине добили су просторије за вежбање у Месној заједници Медошевац. Сами компонују и присталице су тешког рока. Учествовали су у „Рок експресу“, контакт емисији „Лицем у лице“ и др. Направили су снимке за Радио-Ниш и увелико размишљају о првом синглу.

Чланови ове перспективне групе су: Душко Мирковић (бубњеви), Славиша Павловић (соло-гитара), Зоран Јовчић (вокал), Небојша Илић (бас) и Горан Ђорђевић (ритам-гитара).

Зоран Дамњановић,
Др М. Ивковића 2/5,
Ниш
(хонорар 150 дин.)

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем добро очуване ЛП плоче: »Don't Look Back« (BOSTON), »The Dark Side of the Moon« (PINK FLOYD), »The Golden Greats« (SWEET) i »Stage« (David Bowie). Продајем и синглове: »Airports« (MOTORS), „Љуљај ме нежно“ (Оливер

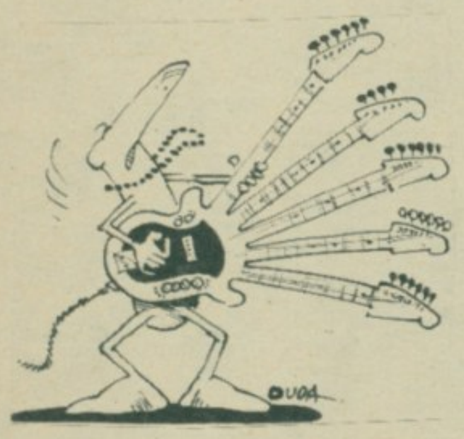

Мандић), „Малинконија“ (Оливер Драгојевић) и „Ђао и пиши ми“ (Златко Пејаковић).

Ивица Илијаш.
Сигетско поље 27
41090 Загреб

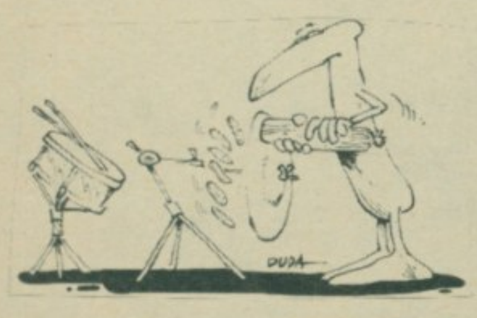

Продајем одлично очуване ЛП плоче домаћих и страних састава. Свим заинтересованим шаљем списак плоча.

Богдан Видаковић
29. Новембар 48.
26300 Вршац

ЗЛАТКО МАНОЈЛОВИЋ

Познати београдски гитариста ЗЛАТКО МАНОЈЛОВИЋ, кога су дискофили добро упамтили по хиту „Шошана“, управо је објавио своју нову велику плочу. Златка смо до сада углавном слушали као члана и вођу састава (последњи је био ГОРДИ). Сада нам се указала прилика да га упознамо као солисту.

Назив албума је „Златко и његове гитаре“. Талентовани београдски музичар нам се представио као композитор и извођач мелодија: „Шпански мотив“, „Нисам више љут“, „Очи једног анђела“, „Живот у граду“, „Златна чигра“, „Моја снага“, „Београд експрес“ и „Епилог“. На плочи је и мелодија Џанга Рајнхарда „Облаци“ коју нам је Златко дочарао на помало необичан начин. У свим поменутим нумерама доминира Златкова перфекција и истанчан осећај за музику. Ретке су код нас овакве инструменталне плоче на којима можемо чути врсне гитаристе.

МОЈ ИЗБОР

РЕМО КРСТАНОВИЋ — басиста у загребачкој групи АЕРОДРОМ, каже да би ове песме снимио на траку и понео на пусто острво:

ДОМАЋЕ

1. КАД МИСЛИ МИ ВРЛУДАЈУ — Аеродром
2. БИТАНГА И ПРИНЦЕЗА — Бијело дугме
3. ЛЕБ И СОЛ 3 — Леб и сол
4. ЦРНА ДАМА — Смак
5. ШТА БИ ДАО ДА СИ НА МОМ МЈЕСТУ — Бијело дугме

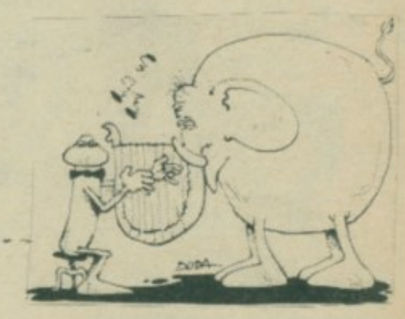

СТРАНЕ

1. CLOSE TO THE EDGE — Yes
2. ABBY ROAD — Beatles
3. A TRICK OF THE TAIL — Genesis
4. REGATA D BLANC — Police
5. EAT A PEACH — The Allman Brothers Band

МА ШКО РИБО

ИСТИНИТО ОД РЕЧИ ДО РЕЧИ

СПОРТСКИ РИБОЛОВ МОЖЕ ДА СЕ ОБАВЉА СА НАЈВИШЕ ТРИ ШТАПА И ДВЕ УДИЦЕ НА СВАКОМ ОД ЊИХ.

МАЛО ИХ ПРЕЖИВИ

Број зрна икре појединих врста риба креће се од неколико десетина до неколико стотина хиљада, и то у једном избацивању. Штука одлаже 100 хиљада зрна, манић 130 хиљада, гргеч 300 хиљада, а женка шарана чак 700 хиљада јаја. Међутим, од овог огромног броја оживи и у рибице се претвори само мали постотак. Јер, рибе имају врло много непријатеља, чак и међусобно, које радо једу најпре икру, а потом и младунце.

НЕМА СТОГОДИШЊАКА

Дужина живота рибе зависи од врсте којој припада и, наравно, од услова живота. Средња дужина животног века износи 10 — 12 година. Код неких врста она је много краћа. Гагица или зеленика, на пример, живи само седам, а сом двадесет година, и то под најповољнијим условима. Дакле, приче о стогодишњим сомовима су неосноване.

МОЖЕ И ДРУГАЧИЈЕ

За поједине врсте риба ловостај може да се установи и према потреби, пре или после уобичајених датума. Ова заштитна мера спроводи се онда када, се због рачних узрока, жели сачувати поједина врста, потпомоћи њен развој и сл.

ШАРАНСКА РОДБИНА

Караши, линьаци, деверике, крупатице, кесеге и друге рибе из породице шарана размножавају се на сличан начин. Али, неке разлике ипак постоје.

Деверике, на пример, воле песковито тврђе дно. караши сасвим плитка места обрасла травом, линьаци се мресте касније од својих сродника...

Ако се ове рибе случајно мресте на истом месту и у

МЕШЕЊЕ МАМЦА

ТРИК СА ШЉУНКОМ

ПРАЊЕ ЦРВА

ЦРВИ СА СИРОМ

ЛА ОЛА ЛОВА 4

ПРИПРЕМА Ing М. ЂОНИЋ

исто време, између њих и шарана може доћи до укрштања, до стварања такозваних бастарда и мелеза, нарочито између шарана и караша или шарана и кесеге. Срећом, ови хибриди не могу да се размножавају јер природа не дозвољава никакву збрку

КАКО СЕ МЕРИ?

Дужина рибе мери се праволинијски, од врха губице до средине основе репног пераја. Риба уловљена за време водостаја и примерак чија је дужина испод дозвољене мора да се врати у воду.

СЛАТКОВОДНИ ЦИН

Највећа слатководна риба је сом. Забележено је да је пре 150 година један ајлас на Одри ухватио сома тешког 400 килограма и дугачког око пет метара!

МОРУНЕ — СВЕ РЕЂЕ

Последњу моруну уловио је Драгољуб Мрвош 1977. године у Дунаву код крчединског каменолома. Била је тешка 75 килограма.

КРАЉ СОМОВА

У Београду је пре другог светског рата постојала Београдска рибарска задруга која је имала 160 чланова. Слично удружење постојало је и у Земуну са 90 учлањених. Сваке године одржавао се састанак рибара да би се утврдило ко је уловио највећег сома. За титулу „Краљ сомова" могао је да се такмичи само онај рибар који је ухватио сома од најмање 90 кг. Петорица чувених рибара често су били ривали наизменично су добијали ласкаву титулу. Године 1933. и 1936. додељена је Ђури Попићу за сомове од преко 130 килограма. Фрања Фрлог је уловио највећег сома 1932, а пет година касније Адам Симић добио титулу за сома тешког 138 килограма. Извесни Цвеја, звани Шума, који је живео на Ратном острву, био је најбољи „сомоловац" 1938. да би следеће године титулу опет освојио Ђура Попић.

ОДРЖАВАЊЕ ЦРВА У ЖИВОТУ

ТРАНСПОРТОВАЊЕ ЖИВИХ МАМАЦА

ЧУВАЊЕ УГИНУЛИХ МАМАЦА

КУКУРУЗ ЗА ШАРАНЕ

18

КАКО СЕ ТО РАДИ

СНИМИТЕ ФИЛМ

УСМЕРЕНИ МИКРОФОН СМАЊУЈЕ БУКУ

УСМЕРЕНИ МИКРОФОН НА КАМЕРИ ОДСТРАЊУЈЕ ВЕЋИНУ НЕЖЕЉЕНИХ ЗВУКОВА!

СА ЊИМ ЈЕ И ЛАКШЕ РУКОВАТИ!

КАКО ИЗБЕЋИ НЕЖЕЉЕНИ ЗВУК

ГРАНИЦА ДО КОЈЕ МИКРОФОН РЕГИСТРУЈЕ КАД ЈЕ ПОДЕШЕН НА ВИСОКУ ОСЕТЉИВОСТ

ИЗБЕГАВАЈТЕ УДАРЦЕ ПО МИКРОФОНУ!

ГЛАВНИ УЗРОЧНИК НЕЖЕЉЕНОГ ЗВУКА ЈЕ САМА КАМЕРА ЧИЈИ МОТОР МОЖЕ ДА БУДЕ БУЧАН!

АКО ТРЕБА УМОТАЈТЕ КАМЕРУ У КАПУТ!

ГРАНИЦА ДО КОЈЕ МИКРОФОН РЕГИСТРУЈЕ КАД ЈЕ ПОДЕШЕН НА НИСКУ ОСЕТЉИВОСТ

ПРИБЛИЖИТЕ СЕ ПРЕДМЕТУ СНИМАЊА И УКЉУЧИТЕ МИКРОФОН У ПРИКЉУЧНИЦУ ЗА НИСКУ ОСЕТЉИВОСТ.

ИЗБЕГАВАЈТЕ ПРАЗНИНУ У ЗВУКУ

БИТИ...

...ИЛ' НЕ БИТИ... ЖИВЕЛИ!

НЕ ВАЉА! СУВИШЕ СТЕ УДАЉЕНИ ЈЕДАН ОД ДРУГОГ!

МОГУ ДА УХВАТИМ САМО ЈЕДАН ГЛАС, ОСИМ АКО СТАЛНО ПОМЕРАМ КАМЕРУ! РОЏЕРЕ, СЕДИ БЛИЖЕ МАРКУ ДА БИХ МОГЛА ДА СНИМИМ ГЛАСОВЕ ОБОЈИЦЕ!

СИНХРОНИЗАЦИЈА

СВИЂА МИ СЕ ТОНСКО СНИМАЊЕ!

ДА ЛИ СИ СИГУРАН ДА НЕЋЕ БИТИ ПРОБЛЕМА СА СИНХРОНИЗАЦИЈОМ?

НЕ МОЖЕ ДА БУДЕ! ЗВУК И СЛИКА СНИМАЈУ СЕ ИСТОВРЕМЕНО И НЕ МОГУ ДА СЕ ОТМУ КОНТРОЛИ.

МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

by Geo Gately

ДАНАС СЕ ХАРАЛАМ-ПИЈЕ НЕШТО ЧУДНО ПОНАША!

ПАТИ! ОСТАВИЛА ГА ДЕВОЈКА ЗБОГ ОНОГ ГЛУМЦА!

ЗАР?

ВИДИШ, ВИШЕ УОПШТЕ НЕ МА-РИ ЗА ЊЕГА!

ГЛЕДАЈТЕ ПРЕДСТАВУ

Мачак ЛУТАЛИЦА

ГАРДЕРОБА

1977
McNaught Synd., Inc.

10-16

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

НАШ ПРИЈАТЕЉ ПЕТ

БОБ ШО

Ако не умеш да жалиш бића која їину и сам си већ најола мртав.

Модул се спуштао у потпуној тишини.

Бернард Харден гледао је кроз кристални кров како се матични брод „Сомерсет“ претвара у светлу тачку одлазећи на даљу путању по орбити. Модул је одозго био снажно осветљен сунцем а одоздо млечном белином магли планете тако да се сваки његов део јасно оцртавао наспрам црног свемира.

Харбен се окренуо према Санди Киро која је седела до њега и положио руку на њену, али ју је ускоро повукао да би из џепа на грудима извадио панорамску камеру. Модул се пробио кроз омотач облака и испод њега се указао сивозелени пејзаж Хасана IV: планински венци, тамна вегетација и сребрнасти филигрански сплет речица.

Ускоро су њих двоје и пилот чизмама испробавали страно тле.

— Оно је наш оријентациони радио-одашиљач — рекао је пилот показујући на здепасту жуту пирамиду која је стајала приљубљена уз стеновито тле стотинак метара одатле. — Сада је десет минута до локалног поднева. Вратићемо се по вас кроз шест дана у подне. Имате, дакле, десет минута више него што је предвиђено.

— Великодушно! — одвратио је Харбен.

Три їошкоВице

Тек када је потпуно замрла тутњава млазних мотора, Харбен је постао сасвим свестан планете на којој се налази. Видљивост је била изненађујућа с обзиром на количину влаге у ваздуху. Температура је износила око десет степени а са истока је непрекидан поветарац доносио свежину и мирис маховине и влажног стења. Није било ни птица ни знакова животињског присуства па ипак, ово је било ловиште једног врло необичног створења. Харбен је то знао јер је дошао да га сними на делу.

— Кренимо — рекао је

Санди, која је као туристички новинар досад путовала само по летовалиштима, пошла је с њим на ову експедицију у жељи да некако учврсте односе. До истека њиховог брачног уговора преостала су још само два месеца и, мада се Харбен непрекидно клео како намерава да га обнови, она није била у то сасвим убеђена. Харбен се радовао Сандином друштву, само га је забрињавала помисао да је претходна екипа послата да сними Cephalopodus subterr. petraforma нестала без трага и гласа.

Кренули су право на север са лејзерским пушкама на готовс. Харбен се с наручиоцима посла договорио да се што мање излажу опасности. После неког времена, као што се и надао, наишли су на трагове Alcelaphini, животиње налик на афричку антилопу гну која је била главни плен петраформа. Популарно су је називали квазиантилопа.

— Добро је — рекао је. — Мислим да се налазимо на главној стази њихове селидбе на југ.

— Како то да ниједну нисмо видели? — чудила се Санди.

— Женке успоравају кретање кад треба да се породе, те читаво стадо постаје далеко опрезније пошто не може брзо да бежи. Вероватно је баш зато наш пријатељ петраформ еволуирао на већ познати начин.

— Немој та чудовишта да називаш пријатељима!

— У природи нема чудовишта — свако мора да се храни — одвратио је Харбен. — Осим тога, петраформ ће нам донети гомилу новца а то је врло пријатељски гест.

Харбен је принео двоглед очима и срце му је сместа снажније закуцало. На заравни која се простирала нешто јужније са стране угледао је ништа мање него три потковичасте формације сивкастих стена. Свака потковица била је пречника око пет метара и свака је, као што је Харбен и очекивао, имала по седам каменова. Отвори потковица били су окренути ка северу одакле су сваког пролећа долазиле квазиантилопе у потрази за богатим пашњацима потребним њиховим младунцима.

Ванземаљска зоолоїија

— Мислим — објавио је Харбен — да имамо част упознати петраформа.

Када су се приближили „потковицама“, Харбен је установио да је терен још погоднији него што је очекивао. У торби је носио четири аутоматске камере и већ је видео стење и дрвеће на које их је могао поставити. Толико се унео у планирање распореда камера да је изгубио из вида Санди. Постао је свестан опасности тек када ју је видео како безбрижно наставља право напред.

— Санди, куда ћеш! — узвикнуо је.

Она је сместа стала.

— Пошла си право у чељусти петраформа! Ено их — додао је, показујући полукружне низове камених громада.

— Ох — рекла је Санди, која се дотад није много распитивала о његовој мисији — мислила сам да личе на велике паукове или полипе...

— Кад би личили на било шта друго осим на формације стена помрли би од глади. Њихова тактика је да им плен сам ушета у чељусти.

— Дакле, оно нису праве стене?

— Не, то су пипци који су током еволуције своју моћ кретања највећим делом трампили за способност да опонашају камен.

— Значи, зато се зову „петраформ“, „облик комена“? — Шта би се десило кад бих ушла у полукруг?

— Шчепала би те осма рука — наставио је Харбен своје предавање из ванземаљске зоологије показујући на отворе потковица. Тамо се, закамуфлиран шљунком и травом, налазио осми пипак спреман да се обмота око сваког живог бића довољно несмотреног да крочи унутра.

— А шта се онда догађа? — распитивала се даље Санди.

— То смо дошли да снимимо — рекао је Харбен. — Петраформ, изгледа, има телесну организацију као сваки главоножац што значи да му се уста налазе у средини круга. Само, не знамо колико тачно траје убијање и гутање жртве. Знаш, Санди, ово је велики посао какав сам годинама очекивао и који ће нас збринути до краја

живота. Сигуран сам да ће мој филм емитовати свака телевизијска мрежа.

— Хтела бих сада да попијем нешто топло — рекла је Санди. — Можемо ли да разапнемо шатор?

— Наравно.

Харбен ју је одвео до погодног места, развио под шатора и окренуо прекидач уграђеног гасног набоја који је сместа надувао полукружни кров. Затим је предао Санди дванаест термичких послужавника — довољно за два топла оброка дневно — да их сложи у шатору заједно са својима.

Немаш среће, їолиїе!

Нешто касније, када су попили кафу, Харбен је устао.

— Одох да поставим аутоматске камере за случај да ускоро почне представа.

— Ја ћу остати овде да смислим некакав чланак — рекла је Санди. — Да и ја зарадим коју пару!

Харбен је узео из пртљага четири аутоматске камере, пребацио пушку преко рамена и упутио се ка „потковицама“. Таваница од магле спустила се тако ниско да је скривала од погледа врхове дрвећа али над земљом је видљивост била савршена. Харбен није одвајао поглед од формација стена наивног изгледа питајући се да ли створење испод њих осећа вибрације његових корака. „Немаш среће, камени полипе“, помислио је, „нећу ја нахранити тебе, већ ти мене!“

Са сваке стране терена згодно се наместило по једно дрво и Харбен је причврстио камере за њихова стабла проверавајући при том шта хватају објективи. Потом се лако узверао на висок камени стуб на северној страни и на његов врх поставио трећу камеру. За постоље четврте изабрао је громаду која се налазила поред једног језерцета, рачунајући да ће нека од квазиантилопа можда прићи да се напоји што би му дало допунске кадрове за лакшу монтажу филма.

Обоіатиħу се!

Чим се сутрадан подигла јутарња магла, Харбен је кроз двоглед видео како се полако приближава мало стадо квазиантилопа.

— Мислим да је куцнуо час — рекао је подижући ручну камеру. — Ти боље остани овде.

Отрчао је пресамићен до једне природне бусије одакле је имао добар преглед терена. Одмах је укључио аутоматске камере.

Крдо од двадесетак животиња и, као вођено шестим чулом, упутило се уским пролазом између

ВАФОРМ

петраформа. Харбен је већ делио разочарање три подземна месождера кад је у најближи полукруг ушао велики мужјак, а одмах за њим и скотна женка.

Ништа се није догодило док мужјак није изишао на другу страну. Тог часа дошло је до изненадног комешања на улазу у полукруг, танак црни језик подигао се из тла и обмотао око ногу младунчета напола изашлог из утробе мајке.

„Обогатићу се!" помислио је Харбен и скочио на ноге да побољша угао снимања.

На болни крик женке остатак стада с изузетком њеног мужјака, дао се у бег. Женка се могла спасти ако избаци ухваћени плод али јој је то очигледно бранио матерински нагон. Сада су и остали петраформови пипци почели да се мичу ријући земљу.

— Бернарде! — крикнула је Санди — Учини нешто!

— И те како чиним! — викнуо је он. — Не пропуштам ни тренутак!

Када је женка приметила да петраформ сужава обруч око ње, наглим грчем ослободила се плода и искочила из круга. Она и мужјак убрзо су нестали у даљини.

— Морао си нешто да учиниш, Бернарде! — говорила је Санди очигледно потресена.

— Нема сврхе. Видела си нешто што се догађало већ билионима пута и догодиће се још билионима пута.

Нешто у облацима

У том тренутку Харбен је угледао како се под младунцем отвара земља.

— Морам ово имати! — узвикнуо је и притрчао да сними унутрашњост петраформовог ждрела.

Изненада, нека сила шчепала га је око зглоба. Санди је вриснула. Спустивши поглед Харбен је видео да му је рука привезана за земљу танким црним влакном. Док се с неверицом отимао, друго исто такво влакно изникло је мало даље и обмотало му се око чланака. У року од једног секунда још туце влакана потпуно му је спутало удове. Окренуо је главу и видео како Санди већ пада на колена, вучена сличном, само још гушћом мрежом влакана.

— Пушка! — викнула је. — Спали их!

Харбен више није могао да миче али није ни покушавао; забезекнуто је гледао како се читава зараван око петраформа лелуја, прекривена танким црним бичевима као класјем. А онда, на његов потпун ужас, околно дрвеће и стење почело је да мења облик и да се приближава. Чак се и површина језерцета издигла и попримила вид неког желатинског пипка.

Харбен је коначно схватио: читав предео био је мимикрија — камуфлажа једне џиновске немани.

Сјајни бичеви повукли су јаче и Харбен је пао на колена осећајући како се земља отвара да га прими. Санди се више готово није видела од струкова црних нити.

Изненада, зачуло се неко тихо, сетно брујање. Харбен је подигао поглед. Нешто неописиво кретало се у облацима: прилика налик на људску, али неприродно висока и као на ивици видљивости на начин који није имао везе са маглом. Светлост се у њој преламала у свим бојама као у призми. Одједном је одозго блеснула пруга плавичасто беле светлости и почела да сече све док Харбен није осетио да поново може да се креће. Густиши црних влакана нестали су у скривеним порама и опет је све изгледало као пре.

Харбен је ухватио Санди за руку и потрчао са заравни у безбедност околних брежуљака. Потом се окренуо; треперави хуманоид још је лебдео у облацима. Харбен није могао да му разазна очи али је осећао његов поглед на себи. Без изједне проговорене речи постао је свестан поруке:

„Знај да грешиш, пријатељу. И ја сам посматрач али моје искуство далеко превазилази твоје. Све што живи мора да умре, али живот мора да се бори против смрти. Ако изгубиш способност да жалиш бића која гину и сам си већ напола мртав".

Прилике је нестало.

Одлука

— Можеш ли да савијеш шатор? — упитао је Харбен Санди пошто је издувао склониште. — Ја идем да покупим аутоматске камере.

— Али...

— Не бој се, неће ми се ништа догодити.

Санди му је пришла и ухватила га за руке.

— Хоћеш ли понети филм на Земљу?

Харбен се насмејао.

— Ти си још у шоку, девојчице! Тај филм вреди милионе, нарочито ако је забележио и појаву нашег госта у облацима. Наравно да ћу га понети!

— Али, сећаш ли се његових речи? Не умире се ради телевизије!

— То су глупости... Харбен је кренуо али се вратио видевши да Санди плаче. — Слушај ме. Младунче је умрло и ту више нико ништа не може да учини. Сигуран сам да ћеш се боље осећати кад одемо одавде.

Харбен је покупио камере. Сандине речи су га жацнуле али сада се трудио да мисли на будућност. Хасан IV не само што му је донео неочекиван сусрет са суперприродњаком из неког другог света већ је представљао и златан рудник који се могао исцрпсти тек годинама преданог рада. Већ се видело да Санди не жели с тим ништа да има и то је представљало озбиљан проблем у вези с продужењем њиховог брачног уговора.

Касније, док су се приближавали месту договореном за узлетање, Харбен је донео одлуку. Осетио је кривицу што покреће то питање док је Санди још овако потресена али, пошто је сада улазио у пресудну фазу каријере, морао је да се научи брзини и ефикасности у свему што ради.

— Санди — рекао је тихо — размишљао сам и ...

— У реду је, Бернарде — одвратила је она измакавши се. — Ни ја не желим да останем удата за тебе.

Харбен је застао покушавајући да одреди шта осећа. Онда је боље наместио свој снимательски товар на леђима и наставио да гази по сивкастом блату.

укрштене речи

МЕЂУНАРОДНИ ПРАЗНИК РАДА

У знак сећања на демонстрације радника једног америчког града (име уписати испод **броја 1)** на I конгресу II интернационале који је 1889. одржан (град уписати испод **броја 4)** одлучено је да се 1. маја сваке године организују велике међународне манифестације. Прве прославе међународног празника рада код нас одржане су 1890. у градовима чија имена треба уписати испод и поред **бројева 2, 3 и 5.**

АУТОР: ВЕ-МАК	ЛИЧНОСТ ИЗ БАЈКЕ	ЦРНОГОРСКО КОЛО	НЕТОЛЕРАНТНОСТ **1**		НАЧИН ЛЕЧЕЊА		КЊИЖЕВНИЦА ПЕЧ / ИВО ЈАН	ИТАЛИЈ. РЕЖИСЕР ЛУИЏИ	ЗНАК ЗА АМПЕР
БУКВАР									
ПОКРАЈИНА У ЕТОПИЈИ									**2**
ПОКРЕТАЊЕ							МИРА ЗУПАН / ЗНАК ЗА ХЛАЈ		
ЗНАК ЗА ШПАНИЈУ		ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ				БАЊА У БЕЛГИЈИ			
ИЗДАНАК ИЛИ МЛАДИЦА		ПЕЛИКАН, НЕСИТ / ЈЕДАН ОД ДВА ЈЕДНАКА ДЕЛА				НЕОБУЧЕН, ГО			
							ЗНАК ЗА УРОШЕВАЦ	РАДИЈУС **3**	
ЈАПАНСКА НАЦИОНАЛНА ИГРА			ПРИТОКА ДУНАВА У АУСТРИЈИ			ЗЕЈТИН / ЗЛЕ ЖЕНЕ			
РИБАРСКА МРЕЖА					ОСОРАН **4**				
5	ИЗУЗЕВ		УЗВИК ПРИ СКОКУ				ЗНАК ЗА БОР		СТИД
							ЉУБИША САМАРЏИЋ / БЕРИЛИЈУМ		
ЗНАК ЗА СИЛИЦИЈУМ			ПИСАЦ ПРИМОЖ / ВРСТА ПЕРИЈУНА						
ДРУГА				НАША ГЛУМИЦА КОЛЕСАР					
ПРИБОР ЗА СЕЧЕЊЕ							ДЕО КОЊСКОГ ПРИБОРА		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Л, сто, Боаје, ПЕТРОСЈАН, Армстронг, Спа, вашар, Кар, им, м, кип, аноа, Ф, искитити, кратки, иш, а, у, Торе, препеличар, прело, Ин, докон, ацид, вино, рано.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Директор НО „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 10 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	110,00 динара
6 месеци	220,00 динара
1 година	440,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	220,00 динара
6 месеци	440,00 динара
1 година	880,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку — НО „ПОЛИТИКА" — ООУР „Продаја" претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	47 —
СР НЕМАЧКА	DM	83.—
ШВЕДСКА	Skr	195.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	193.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	77 —

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА" код ИНВЕСТ БАНКЕ — БЕОГРАД, на рачун број 6081-620-63-257300-00051, са обавезном назнаком, претпата на „ПОЛИТИКИН ЗАБАЗНИК"

Издавачка радна организација ,,Просвета" објављује претплату на два најновија кола библиотеке ПЛАВА ПТИЦА

У мају 1980. године, изаћи ће из штампе II коло библиотеке ПЛАВА ПТИЦА (репринт издање), у комплету од 10 књига.

Током школске 1980/81. године, сваког првог у месецу, излазиће по једна књига из VII кола библиотеке ПЛАВА ПТИЦА.

Издавачка радна организација ,,Просвета" већ неколико година објављује популарну омладинску едицију ,,Плава птица".

,,Плава птица", при том, испољавала је амбицију да у оквиру једне јединствене серије окупи најбоља, класична као и савремена, дела омладинске литературе, представљајући при том најомиљеније дечје писце са њиховим најуспелијим остварењима.

До сада је објављено четрдесет књига из ове библиотеке. Све ове књиге наишле су на изванредно леп пријем код наше читалачке публике.

Већ у мају ове године појавиће се комплет од десет књига (то је, у ствари, репринт-издање II предратног кола), са следећим избором:

Хенрик Сјенкјевич: **КРОЗ ПУСТИЊУ И ПРАШУМУ I**
Хенрик Сјенкјевич: **КРОЗ ПУСТИЊУ И ПРАШУМУ II**
Џејмс Оливер Кервуд: **ЛОВЦИ ЗЛАТА**
Николај Бајков:**ВЕЛИКИ ВАН**
Зејн Грej: **ОСВЕТНИК ПРАШУМЕ**
Николај Гоголъ: **КРАЉ ДУХОВА**
Артур Конан Дојл: **ИШЧЕЗЛИ СВЕТ**
Џек Лондон: **МАЈКЛ, БРАТ ЏЕРИЈЕВ**
Алексеј Толстој: **ИВАН ГРОЗНИ I**
Алексеј Толстој: **ИВАН ГРОЗНИ II**

Цена комплета износиће у књижарској продаји 1.500 динара; међутим, претплатници уживају 20 одсто попуста, те ће, практично, читав комплет добити за само 1.200 динара.

Истовремено, имамо и могућност да Вам најавимо излазак новог редовног кола ,,Плаве птице" (номинално, то је VII коло библиотеке), са следећом садржином:

Глен Ларсон — Роберт Терстон: **свемирски брод ,,ГАЛАКТИКА"**
Геза Гардоњи: **РОБ ХУНА**
Петер де Менделсон: **МАРИЈАНА МОЈЕ МЛАДОСТИ**
Мајкл Муркок: **ЗЛА КОБ БЕЛОГ ВУКА**
Вадим Фролов: **СЕНКА СУМЊЕ**
Френсис Ходсон Бернет: **ТАЈНА НАПУШТЕНОГ ВРТА**
~~Џим Кјелгард: **ЦРВЕНКО**~~
Мадлен Лангл: **ВИХОР ПРЕД ВРАТИМА**
Волтер Ванџерин: **У ДАВНО ДОБА**
Марк Твен: **НОВИ ДОЖИВЉАЈИ ТОМА СОЈЕРА**

Цена комплета од десет књига износиће у књижарској продаји 1.800 динара (180 по појединачној књизи); међутим, претплатници уживају попуст од 20 одсто, те ће, практично, читав комплет добити за 1.500 динара.

Верујемо да ћете се нашим позивом прикључити Клубу сталних претплатника на библиотеку ,,Плава птица", истом посветити дужну пажњу, и да ћемо и убудуће моћи да рачунамо на Вас као на верног садруга данас најпопуларније омладинске едиције у нас.

Неотребно прецртати
П.З. 2. 5. 1980.

Издавачка радна организација ,,Просвета"
11001 Београд, Добрачина 30
Поштански фах 555, телефон: 631-651

Претплаћујем се на:
1. **II коло библиотеке ПЛАВА ПТИЦА** ..... 1.200.—
2. **VII коло библиотеке ПЛАВА ПТИЦА** ..... 1.440.—

Обавезујем се износ од ..... динара, исплатити:
а) **Одмах**, у року од 8 дана по пријему фактуре на жиро-рачун ,,Просветине" уплатнице са 5% попуста;
б) **У** ..... **једнаких месечних рата** (најмања рата 150.— динара), почев од наредног месеца, увек са уплатницама добијеним од ,,Просвете".
У случају спора надлежан је У општински суд у Београду.

.....
(Име, име оца и презиме)

.....
(Занимање, назив и телефон радне организације, ако је претплатник у радном односу)

.....
(Број поште, место, адреса и телефон у стану)

.....
(Својеручни потпис, Бр. л. к. — СУП)

САЧЕКАЈТЕ ,,ПРОСВЕТИНЕ" УПЛАТНИЦЕ! — ,,ПРОСВЕТИНЕ" УПЛАТНИЦЕ!

.....
(Место и датум)

фигуру ПАНТЕР PEZ® ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

добили су чланови ПЕЗ клуба чије чланске карте носе следеће бројеве:

28460 28465 28478 28488 28502 28535 28590 28638
28714 28811 28829 28837 28929 28946 29123 29271
29402 29421 29457 29557 29558 29607 29790 29895
29945 29950 29955 29987

30048 30062 30179 30190 30205 30256 30260 30294
30301 30368 30400 30427 30437 30496 30633 30659
30669 30729 30775 30816 30858 30864 30870 30909
31020 31063 31172 31206 31233 31242 31257 31400
31502 31529 31553 31734 31842 31871 31884 31956
32006 32043 32195 32288 32290 32348 32452 32566
32656 32683 32689 32764 33009 33029 33104 33151
33199 33220 33312 33322 33348 33351 33391 33393
33419 33453 33466 33527 33534 33571 33764 33856
33913 34016 34041 34092 34127 34137 34140 34302
34343 34416 34442 34548 34575 34640 34663 34664
34764 34893 34904 34984 34987 35038 35039 35058
35065 35075 35076 35099 35120 35158 35190 35210
35217 35284 35293 35333 35422 35584 35594 35700
35853 35909 35953 36006 36051 36094 36096 36323
36354 36383 36416 36422 36443 36512 36563 36582
36584 36727 36770 36902 37106 37321 37364 37399
37402 37420 37502 37577 37630 37638 37691 37735
37861 38161 38167 38325 38389 38513 38571 38669
38702 38730 38911 38943 39015 39025 39032 39065
39103 39139 39144 39163 39194 39300 39489 39524
39589 39723 39762 39800 39841 39873 39898 39968

40002 40145 40193 40227 40290 40301 40358 40368
40384 40413 40429 40449 40531 40575 40630 40786
40836 40910 40934 41061 41102 41157 41186 41206
41220 41226 41234 41362 41469 41552 41576 41666
41695 41709 41744 41996 42038 42053 42092 42105
42130 42137 42181 42292 42319 42395 42470 42530
42554 42609 42636 42638 42657 42715 42731 42736
42739 42876 42898 42944 42968 42976 42978 43055
43084 43126 43270 43333 43337 43485 43515 43525
43725 43775 43790 43805 43838 43857 43929 43952
44181 44204 44233 44523 44818 44823 44870 44931
44935 44938 44970 44993 45227 45281 45298 45515
45523 45557 45642 45734 45752 45757 45827 45920
45923 45931 46056 46076 46104 46155 46160 46290
46354 46393 46423 46431 46447 46483 46569 46585
46608 46715 46807 47002 47035 47041 47114 47273
47353 47384 47400 47441 47539 47616 47717 47738
47749 47766 47823 47877 47900 47938 47960 48064
48102 48171 48197 48286 48301 48363 48473 48503
48516 48531 48613 48629 48679 48724 48729 48766
48799 48883 48894 48912 48916 48918 48984 48985

48989 48990 49032 49077 49092 49103 49505 49538
49554 49616 49618 49718 49724 49727 49813 49856
49925 49952

50012 50193 50274 50297 50336 50425 50444 50545
50565 50591 50947 51193 51260 51295 51318 51359
51390 51510 51511 51701 51744 51765 51788 51837
51857 51859 51878 52012 52032 52066 52178 52221
52349 52358 52392 52426 52542 52595 52611 52634
52784 52988 52997 52998 53049 53385 53398 53406

53423 53441 53442 53515 53572 53582 53599 53601
53621 53628 53672 53748 53754 53795 54057 54275
54314 54330 54373 54448 54623 54682 54689 54743
54857 54936 54961 55038 55032 55036 55058 55105

55133 55149 55199 55232 55262 55324 55447 55570
55659 55675 55705 55711 55739 55854 55866 55907
55947 56056 56086 56094 56124 56131 56208 56344
56383 56391 56422 56535 56550 56565 56617 56739
56796 56890 56915 56992 57030 57054 57067 57113
57118 57148 57175 57210 57214 57266 57281 57308
57451 57469 57560 57589 57642 57761 57780 57815
57865 57979 58044 58071 58125 58194 58241 58261
58337 58374 58464 58490 58511 58583 58601 58656
58669 58695 58766 58796 58807 58899 58968 58973
59047 59127 59154 59163 59207 59277 59358 59506
59510 59550 59614 59911 59960 59963 59974

60126 60199 60285 60290 60303 60319 60352 60365
60395 60443 60469 60515 60526 60567 60575 60578
60592 60600 60675 60692 60772 60850 60861 60888
60920 61093 61099 61226 61281 61290 61298 61340
61363 61470 61581 61683 61850 61889 61915 61973
61980 62017 62071 62121 62127 62146 62158 62232
62270 62290 62429 62434 62448 62476 62501 62521
62526 62530 62717 62737 62853 62978 63008 63031
63091 63098 63232 63366 63375 63417 63562 63570
63648 63675 63744 63836 63936 64018 64057 64186
64206 64313 64403 64416 64447 64500 64537 64554
64943 64958 64854 64902 64998 65065 65074 65130
65156 65167 65261 65282 65348 65395 65423

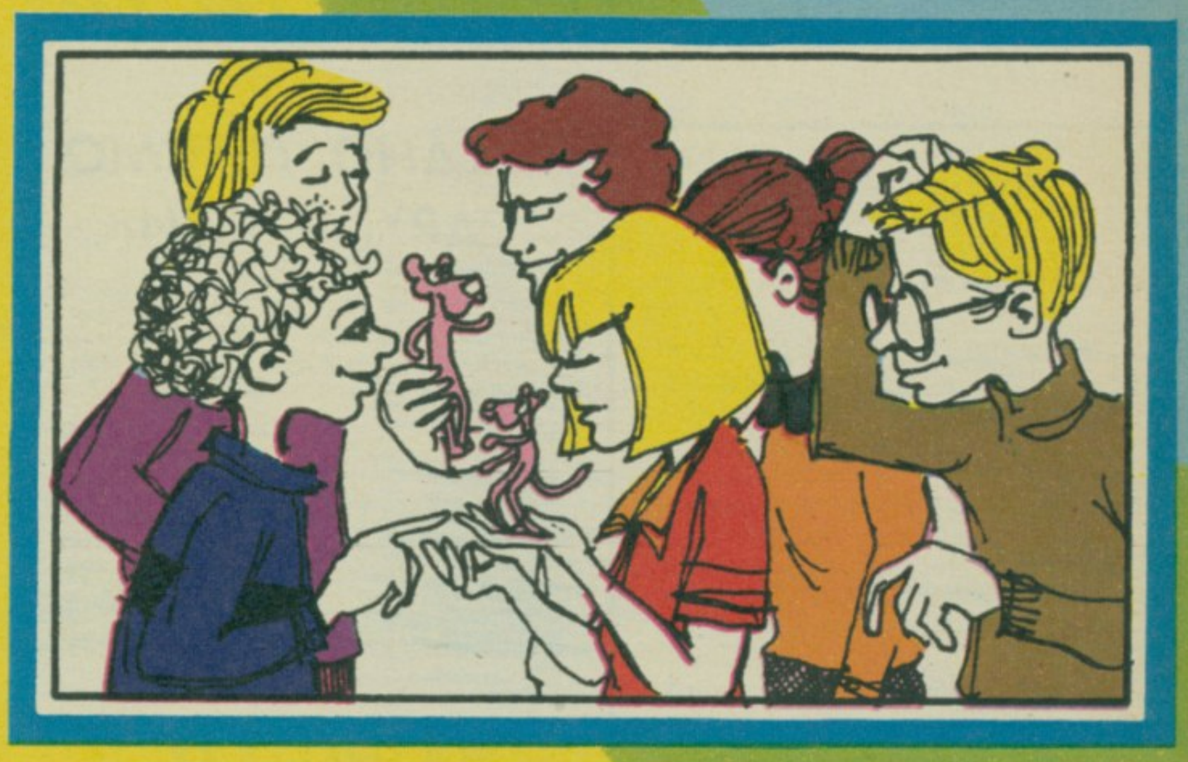

Фигурицу ПАНТЕР ћемо испоручити поштом у току маја.

Код PEZ-а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш PEZ бомбоне
и играш се PEZ фигурицама,
пошаљи нам 5 омотница
PEZ бомбона, а ми ћемо
ти послати лепу PEZ књижицу.
Као пријатељ PEZ-а користићеш
све погодности које ћемо ти
нудити из месеца у месец.
Читај сваког петка
на овом месту о новостима
за пријатеље PEZ-а

ХП КОЛИНСКА ЉУБЉАНА
Kolinska

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ", 61111 — ЉУБЉАНА, п.п. 8, заједно са твојим подацима. (Име и презиме, улица, кућни број, место и поштански број)

PEZ PRIJATELJI

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ОНИ СУ И НАША БРИГА

Недавно је на адресу наше редакције стигло писмо Фондације „Споменице солидарности" које објављујемо безмало у целини:

„На иницијативу Фондације „Споменица солидарности" пре четири године започета је изградња Дома за децу без родитељског старања у Бањи Ковиљачи. Тренуто, Дом је у завршној фази изградње.

Дом у Бањи Ковиљачи биће спомен-дом и чуваће

трајну успомену на хиљаде наше деце која су у минулом рату на овом месту и у околини зверски мучена и убијена.

Због одлучног народног отпора окупатору, Немци су у јесен 1941. године извршили крваву одмазду над народом Подриња. Међу 3630 жртава фашистичког терора било је и доста деце. Само у Цикотама и Коренити убијено је 248 деце млађе од 10 година. У Бањи Ковиљачи, са осталим вршњацима овог краја, поубијана су деца — избеглице из разних крајева наше земље.

Фондација „Споменица солидарности" и даље води ову акцију и позива сву децу и грађане да пошаљу прилоге за опремање Спомен-дома".

Позиву Фондације „Споменице солидарности" прикључује се и наша редакција јер деца лишена родитељског старања нису само њена брига већ наша, југословенска. Зато вас молимо да своје прилоге шаљете на **жиро рачун 60806-678-14515 за Спомен-дом. Адреса Фондације „Споменица солидарности" — Добриньска 11, Београд.**

ЈЕДНО ПИСМО ДРУГИ ЈЕЗИК

Молим те да ми одговориш којим се језиком говори у Ирану и којим се писмом служе становници ове азијске земље?

Нино Мирослав,
Сисак

У Исламској Републици Иран, уосталом као и у многим другим земљама, па и у нашој, говори се више језика. Међутим, службени језик је персијски. Писмо је арапско.

НА ПОТЕЗУ ЈЕ ПОТЕЗ

Хтела бих да знам који су наши градови први добили авионске линије и када?

Љиљана Ранчић,
Бела Паланка

Године 1927. основан је „Аеропут", прво југословенско предузеће за цивилни саобраћај. Неколико месеци касније, тачније 15. фебруара 1928. године, успостављен је и редован ваздушни саобраћај на линији Београд — Загреб. За те прве летове „Аеропут" је користио француске авионе типа „потез 29".

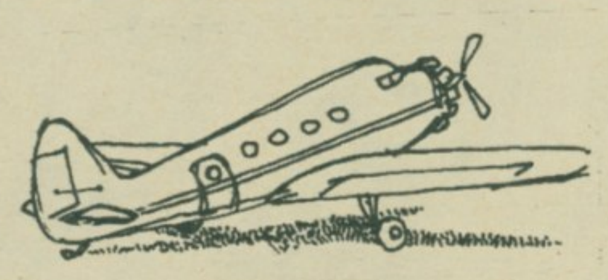

НАСЛОВ ПРВАКА

Вјеран сам навијач „Динама" и сигуран сам да је он три пута освајао титулу првака државе. Мој пријатељ тврди да је „Динамо" био четири пута првак. Ко гријеши?

Хрвоје Јакић,
Осијек

„Динамо" је три пута освојио наслов фудбалског првака државе и то: 1947/48, 1953/54 и 1957/58.

ЗРАЦИ ИЗ ЈЕЗГРА

Хтио бих да ми одговориш на два питања. Прво је гдје бих могао да се претплатим на лист „Човјек и свемир" а друго, шта су то гама-зраци?

Ненад Сеферагић,
Пула

На прво питање ни поред најбоље воље не можемо да ти одговоримо јер нам није позната адреса листа „Човјек и свемир". Зато ти предлажемо да је потражиш у импресу који сваки лист мора да има. Што се тиче гама-зрака то су електромагнетски таласи који потичу из атомског језгра. Настају у процесу радиоактивности или при нуклеарним реакцијама и имају исту природу као светлосни и други електронски зраци. Гама-зраци су иначе веома продорни.

ВАТРА НАСРЕД РЕКЕ

Недавно сам у једном разговору којем сам случајно присуствовао чуо да су се некад на Темзи одржавали некакви вашари. Можеш ли да ми кажеш нешто о томе?

Велимир Вукосављевић,
Краљево

Мада спада у једну од највећих европских река, Темза данас није оно што је некад била. Наиме, количина воде која њоме протиче двоструко је мања од оне која је овом реком текла пре, рецимо, три века. И корито је постало уже, између осталог, и због тога што су јој почетком прошлог века обале у доњем току просто окована доковима, пристаништима и складиштима. Некад широка и лења, Темза је постала хучна и брза. И — ретко залеђена. А кад се то и догоди, лед је толико слаб да на њему не могу да се одржавају некад чувени сајмови на којима су се усред реке палиле ватре и окретали волови на ражњу. Један од таквих сајмова на залеђеној Темзи, одржан 1608. године, толико је одушевио Шекспира да је предложио да се на самој обали подигне позориште намењено „вашарској публици". Његов предлог је прихваћен па је тако настало и позориште у Блекфајерсу.

ЗАСАД НЕ МОЖЕ!

У једној „Малој пошти" прочитао сам да си податке о неким авионима добио у Музеју ваздухопловства у Земуну. Пошто сам љубитељ авиона, молио бих те да објавиш где се Музеј налази и кад може да се посети?

Драган Мунижаба,
Д. Туцовића 7
Панчево

Пошто је стари аеродром у Новом Београду затворен, Музеј ваздухопловства остао је без изложбеног простора па је привремено затворен за посетиоце. Међутим, љубитељи авиона не треба да се разочарају. Они ће ускоро моћи да посете Музеј који се тренутно гради на аеродрому у Сурчину. На новом изложбеном простору биће изложено шездесетак авиона, колико их Музеј поседује. Посебну занимљивост, поготову за млађе, представља податак да ће у новом Музеју на Сурчину моћи да се добију цртежи и макете, наравно, у одговарајућим размерама, свих изложених експоната.

ВОДА И САПУН

Желио бих да знам зашто ноге код неких људи имају неугодан мирис и има ли лека за то?

Медан Веселин,
Липар

Кожа ногу има велики број знојних жлезда које преко пора избацују зној наполе. Количина излученог зноја већа је код неких људи и у обичним условима, а нарочито при ношењу неудобне и нехигијенске обуће, па и у извесним стресним ситуацијама. При ношењу обуће од гуме и пластике као и чарапа од синтетичког влакна, долази до повећања температуре, што је такође један од фактора за увећано излучивање зноја. У таквим условима поре не могу да пропусте сву ту количину зноја и он се задржава на површини ногу. Због специфичног састава зноја, веома је богат млечном киселином која се разлаже, долази до непријатног мириса. Све то је изванредна подлога за развој разних инфекција, нарочито гљивичних. Неопходно је редовно прање ногу, чак и неколико пута дневно, ношење памучних чарапа и кожне обуће која не стеже ногу. У апотеци могу да се добију лосиони и спрејови који ће умањити непријатан мирис. Неопходно је да се нанесу на ноге опране топлом водом и сапуном.

ДА ЈЕ НА МОРУ...

Прочитао сам чланак о томе како постати обичан морнар. Интересује ме да ли у Београду постоји поморска амбуланта и где се налази? Шта се у ствари ради са људима који дођу у поморску амбуланту?

Александар Спасојевић,
Београд

У Београду не постоји поморска амбуланта. Где се оне све налазе прочитао си у броју 1470. У овим амбулантама врше се специјалистички прегледи, и то је све.

АСТРОЛОГИЈУ НЕ ПРИЗНАЈЕМО!

Хтела бих да, када порастем, проучавам васиону, односно да будем астролог. Које све школе треба да завршим да бих то постала?

Ружица Манцедер,
Ђорђа Магарешевића 29
Нови Сад

Наука која се бави проучавањем васионе, односно небеских тела и појаве, је астрономија, а не астрологија. Астрологија је нешто друго: то је надринаука проистекла из веровања да звезде имају утицаја на сва збивања на нашој планети и да је све што се дешава на Земљи само последица положаја које оне у датом тренутку имају.

Ако желиш да постанеш астроном, а не астролог, астролобија се као предмет у нашим школама и не изучава, потребно је да после осмогодишње школе завршиш средње усмерено образовање и упишеш се на Катедру за астрономију. У Београду, Катедра за астрономију је при Природно-математичком факултету који се налази на Студентском тргу 16.

ЖЕНСКО ИЛИ МУШКО?

Моја другарица и ја открише смо за нас новог писца али не знамо да ли је он жена или мушкарац. Реч је о Zane Grey. Мени се чини да је реч о жени писцу а моја другарица мисли да је у питању мушкарац. Зато те молимо да нам помогнеш и откријеш идентитет Zane Grey.

Драгана и Љупка,
Панчево

Зејн Грej, у оригиналу се пише Zane Grey, амерички је писац популарних авантуристичких романа са Дивљег запада. Мада се сматра писцем лаког жанра, Грej је у својим делима живо и верно описао средину у коју је сместио радње романа. Када је 1939. године умро, иза њега су остала 54 дела од којих су најпознатија: „Последњи равничари", „Наслеђе пустиње", „Јахачи румене кадуље", „Јахач усамљене звезде", „Шумски човек", „Грмљавина стада", „Вестерн унион", „Тајанствени јахач", „Злато пустиње", „Баф, вођа каравана".

КАД ЈЕ ЗАНИМАЊЕ РЕТКО

На којем факултету могу да упишем филмску критику и које услове кандидат мора да испуњава? Да ли постоје неке филмске новине у нашој земљи и на коју адресу могу да се наруче?

Гордан Горуновић,
Крушевац

Ни на једном од наших факултета не постоји одсек за филмску критику. Ако будеш желео да се њоме бавиш, упиши, рецимо, драматургију на Факултету драмских уметности или неку од најприближнијих група на Филозофском, односно Филолошком факултету. То би отприлике могло да ти послужи као база. За надградњу ћеш морати сам да се постараш.

У нашој земљи излази десетак филмских часописа. Неки од њих излазе повремено а неки редовно. Један од редовнијих је часопис **„Стоп"** који излази у Љубљани а адреса му је Миклошићева 38. У Сарајеву повремено излази **„Синеаст"** (Илицанска 37/5), у Загребу **„Филмска култура"** (Алеја Б. Кидрича 8). Македонска кинотека у Скопљу издаје **„Кинотечен месечник"** (Кеј Димитра Влахова бб). У Београду излазе **„Филмограф"**, Теразије 26/II и **„Филмске свеске"**, Чика Љубина 15/II. Међутим, поред ових часописа постоји и врло богата филмска литература од које добар део може да се набави у Институту за филм, Чика Љубина 15/II, док библиотека Кинотеке која се налази у Кнез Михајловој 19 располаже веома богатим фондом разних публикација на нашем и светским језицима.

И СВЕТЛОСТ ИМА ГОДИНУ

Шта је светлосна година и колико она износи?

Гоце Стојмировски,
Славка Динкова 12-б
Скопје

Светлосна година је пут или даљина коју зрак светлости пређе за годину дана простирући се брзином од 300 хиљада километара у секунду, што износи 9.463 милијарди километара.

ЗА ГРОФИЧИНУ ЉУБАВ

Молила бих те да ми одговориш на питање да ли композиција „За Елизу" Лудвига ван Бетовена има ријечи?

Натали Ракић,
Бенковац

„За Елизу" је клавирска композиција коју је Лудвиг ван Бетовен компоновао у време заљубљености у грофицу Елизу. Љубав коју је композитор осетио била је толико узвишена да је он сматрао да је клавир сасвим довољан да би се она изразила: речи су ту, очигледно, биле сувишне.

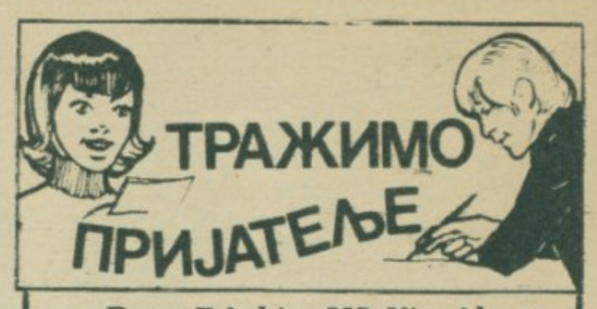

-Dora BAckic, 557 Via Almar, Palas Verdes Estates, USA, 0274 8 11 година, рођена сам у Њујорку али су моји родитељи из Југославије, хоби ми је пливање и фудбал, волим панк, рок и диско музику, дописивање на српскохрватском и енглеском језику

* * *

Невенка Јанева, 92000 Штип, Бориса Кидрича 15/19 — 12 година, сакупља значке и салвете, воли забавну музику

* * *

Милица Боланча, 59204 Дивковић, 75000 Тузла, Скојевска 286 — сакупљају значке и хемијске оловке, воле забавну музику

* * *

Светомир Боланча, 59204 Широке, Д. Везац — 14 година, сакупља постере „Сребрних крила", Џона Траволте и Здравка Чолића, подједнако навија и за „Динамо" и за „Хајдук"

BABALU

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА

KOLOY'S 7x7

БАБАЛУ КВИЗ

1. Где су забележене највише дневне температуре?

У СЕВЕРОИСТОЧНОМ делу Либије, на четрдесетак километара јужно од Триполија, измерено је 13. септембра 1922. године 58 степени. Исто толико степени службено је констатовао и мексички државни метеоролошки уред 1. августа 1933. године у Сан Луису.

2. Шта је то чаробни квадрат?

ЧАРОБНИ квадрат је аритметички куриозум. Најмањи могући чаробни квадрат је од девет бројева. Ако поређамо бројеве 8, 1 и 6, испод њих 3, 5, и 7, а испод њих 4, 9 и 2 — збир ових бројева у хоризонталном, вертикалном и дијагоналном правцу биће увек једнак — 15. Најсавршенији чаробни квадрат налази се на чувеном бакрорезу „Меланхолија" великог немачког уметника Албрехта Дирера (1471—1528). У њему се у првом реду налазе бројеви 16, 3, 2 и 13, у другом 5, 10, 11 и 8, у трећем 9, 6, 7 и 12, у четвртом 4, 15, 14 и 1. У овом чаробном квадрату не само да је збир у хоризонталним и вертикалним редовима, као и по дијагонали, исти — 34 него је и збир бројева који су уписани у угаоним пољима спољног великог квадрата такође 34. Ако се овај велики квадрат подели на четири мала од по четири поља, збир у сваком малом износиће такође 34.

3. Зашто се лондонски полицајци зову боби?

БОБ и боби су англосаксонски деминутиви мушког имена Роберт. Лондонски полицајци добили су име боби још у првој половини прошлог века — по министру полиције серу Роберту Пилу. Тај надимак је тада значио Бобијеви (Робертови) људи, али се одржао и после Пилове смрти — до наших дана. Роберт Пил је иначе био један од најпознатијих државника у Енглеској у прошлом веку који је обављао многе дужности. На положају државног секретара за унутрашње послове провео је од 1821. до 1827. године. Он је тада организовао лондонску полицију.

WALT DISNEY

МИКИ

НЕ БРИНИТЕ, МОЈИ ЛЕПОТАНИ! ВОДИМ ВАС КОД СВОГ ПРИЈАТЕЉА!

МИКИ

ЗДРАВО, ШИЉО! ШТА ТО НОСИШ?

ПОЈАВИЋЕМО СЕ И НА ТЕЛЕВИЗИЈИ! ГЛЕДАЈ САМО КАКО СУ МУЗИКАЛНИ!

ЧЕСТИТАМ, ШИЉО! ОДЛИЧАН СИ ДРЕСЕР!

НЕМА ВРАТАНЦА НА КАВЕЗУ!?!

ЗАР ДА СЕ ОСЕЋАЈУ КЉУ У ЗАТВОРУ? НЕ! ОВО СУ ЗВЕЗДЕ!

ХВАЛА ТИ ШТО ЋЕШ ДА МИ ИХ ПРИЧУВАШ ДО СУТРА!

АЛИ... ЈА... ПА, ДОБРО!

ДОСТА ЈЕ БИЛО ИГРЕ! ВРЕМЕ ЈЕ ЗА СПАВАЊЕ!

ШТА ЈЕ ТО?

ТА ТА ТА ТА ТА ТА ТА ТА

ПРИЧЕ ЗА ЛАКУ НОЋ

А ЈА САМ МИСЛИО ДА ПТИЦЕ РАНО ОДЛАЗЕ НА ПОЧИНАК!

БУМ! БУМ!